DET KONGELIGE NORSKE

VIDENSKABERS SELSKABS

SKRIFTER.

1880.

THRONDHJEM.
INTERESSENTSKABETS BOGTRYKKERI.
1881.

Lithographeret af I.W. Tegner

I.W. Tegner & Kittendorff's lith. Inst.

G. Sonina.

DET KONGELIGE NORSKE

VIDENSKABERS SELSKABS

SKRIFTER.

1880.

THRONDHJEM.

INTERESSENTSKABETS BOGTRYKKERI.

1881.

Indhold:

1. Zoologisk Literatur i Norge i Aarene 1879 og 1880 ved Robert Collett . . . . . Pag. 1.
2. Bidrag til Kundskab om Throndhjems Lavvegetation af Overlæge C. Kindt . . . . . „ 25.
3. Throndhjems Omegns Fugle af V. Storm . . . „ 42.
4. Bidrag til Kundskab om Throndhjemsfjordens Fauna af V. Storm. III. . . . . „ 73.
5. Direktionens Aarsberetning for 1880 . . . . „ 97.

Zoologisk Literatur i Norge

i Aarene 1879 og 1880,

ved Robert Collett.

a. Almindelig Zoologi.

SARS, G. O. **Nogle Bemærkninger om den marine Faunas Character ved Norges nordlige Kyster** (Tromsø Museums Aarshefter. II. p. 58—64. Tromsø 1879). Med 2 Kartskitser.

Medens den marine Fauna's Character paa Atlanterhavets americanske Side er udpræget arctisk ikke blot nordenfor Polarcirkelen, men endog langt søndenfor denne, idet den sydover strygende Polarstrøm her har bevirket en Fremtrængen af det arctiske Element lige ned til Cap Cod, (omtrent under Roms Bredde), ere Forholdene anderledes paa Europas Nordvestkyst. Ved Norges nordlige Kyster begynder i Hovedsagen den arctiske Region først nordenfor Polarcirkelen, idet den varme Atlanterhavsstrøm trænger de sydlige Dyreformer videre og videre mod Nord. Men ligesom der paa den americanske Side altid i de mere lukkede Fjorde og Bugter vil iagttages en ubetydelig Tilblanding af sydlige Former, der maa opfattes som Resterne af den oprindelige sydlige Fauna, som nu har maattet vige for det nordenfra fremtrængende arctiske Element, vil der ligeledes langs Norges Vestkyst kunne spores en mærkelig, men omvendt Forskjel paa Havfaunaens almindelige Character i de dybe Fjorde, og ude i eller langs det aabne Hav. Medens paa det sidste Sted Faunaen overalt er stærkt opblandet med sydlige Former, have de mere lukkede Fjorde, der ere beskyttede mod Havets umiddelbare Paavirkning, og som tillige besidde tilstrækkelig Dybde, vist sig

at være bedre egnede til at opretholde det oprindelig arctiske Element i Faunaen uforandret. Denne Havfaunaens sydlige Character langs Havkanten vedligeholder sig næsten lige op til Nordcap, hvorimod det arctiske Element kan paavises i de indre og dybe Fjorde endnu langt søndenfor Polarcirkelen. Østenfor Nordcap, hvor Golfstrømmen ophører at gjøre sig gjældende, er derimod Faunaen udpræget arctisk saavel i Fjordene, som i det aabne Hav.

2 autographiske Kartskitser udvise den sydlige Grændse for Havfaunaens arctiske Region paa den nordlige Halvkugle.

b. Vertebrata.

COLLETT, ROBERT. **On a new Fish of the genus Lycodes from the Pacific** (Proc. Zool. Soc. Lond. 1879, 25de Marts, p. 381—382.) Med et Træsnit.

Lycodes pacificus, n. sp. fra Japan, beskrives. Paa Grund af de manglende Vomerin- og Palatintænder, en Ejendommelighed, hvorved den afviger fra samtlige øvrige Arter af Slægten, ansees den som maaske rettest at burde udgjøre en distinct Slægt *(Lycodopsis)*. Exemplaret tilhører Berliner-Musæet.

I Proc. U. S. Nat. Mus. for 1879 er Arten atter opstillet som ny af Prof. Lockington, (som var ubekjendt med ovenstaaende), under Navn af *Leurynnis paucidens*, n. gen. & sp., i en Afhandling, der er trykt 25de Marts 1880. Den angives her som ikke sjelden paa Torvet i San Francisco.

COLLETT, ROBERT. **Meddelelser om Norges Fiske i Aarene 1875—78** (Forh. Vid. Selsk. Chra. 1879, No. 1, pp. 107.) Med 1 Pl.

Udgjør det første samlede Supplement til Forfatterens i 1874 udgivne Afhandling: „Norges Fiske, med Bemærkninger om deres Udbredelse“[1]). I de forløbne 4 Aar have ganske væsentlige Tillæg til Kundskaben om Fiskenes Udbredelse i Norge kunnet erhverves. Af de 188 Arter, som i 1874 opgaves at tilhøre Landets Fauna, har Forf. senere troet at burde udelukke 2,

[1]) Tillægshefte til Forh. Vid. Selsk. Chra. 1874, pp. 240; med 2 Pl. og 1 Kart.

nemlig *Brama raji* og *Coregonus nilssonii;* derimod ere i de seneste Aar tilkomne 5 Arter, nemlig *Anarrhichas latifrons*, Steenstr. (Finmarken), hidtil blot kjendt gjennem Skelettet fra Grønland, *Lycodes frigidus*, Coll. (Lofoten, Nordh. Expd.), *Mugil capito*, Cuv. (sydl. Norge), *Pelamys sarda*, Bl. (Christianiafjorden), samt *Pelamys unicolor* (Christianiafjorden, fejlagtigt opstillet som en ny Art under Navn af *Thynnus peregrinus*). Desuden opstilles *Sebastes viviparus*, Kr. som en distinct Art, saaledes at det samlede Antal nu udgjør 192; af disse ere dog 2 indførte (nemlig *Cyprinus carpio* og *Tinca vulgaris*).

Som Meddelelser af almindeligere Interesse kunne nævnes Observationer angaaende Forplantningsforholdene hos *Sebastes marinus*, hos de transparente Gobiider (*Latrunculus* og *Crystallogobius)*, samt hos *Mallotus villosus*; fremdeles Oplysninger om en ukjendt *Sebastes*-artet Fisk fra Nordland, hentet fra en ældre utrykt Kilde, samt Fundet af nye Exemplarer af *Cottunculus microps* (Throndhjemsfjord), *Cottus lilljeborgii* (Christianiafjord, Fosen), *Pterycombus brama* (Hammerfest), *Trachypterus arcticus* (Tromsø, Finmarken), *Motella septemtrionalis*, (Lofoten), *Arnoglossus laterna* (Christianiafjorden), *Scopelus mülleri* (Aalesund), *Scombresox saurus* (Nordland), *Orthagoriscus mola* (Fredrikshald), samt *Alopecias vulpes* (Christianiafjord). Af Slægten *Liparis* er opført en hel Række navngivne Varieteter, hvoraf 10 henføres under *L. lineatus*, 8 under *L. montagui.* Af *Selachus maximus* angives det sidste indenlandske Exemplar at være dræbt i Vestfjorden (Lofoten) omtr. 1868.

Af *Pelamys unicolor („Thynnus peregrinus")* og *Anarrhichas latifrons* gives udførlige Beskrivelser, samt Figurer, tagne i Lystryk.

COLLETT, ROBERT. **Om den saakaldte Thynnus peregrinus,** Coll. 1879 (Forh. Vid. Selsk. Chra. 1879, No. 15, pp. 3.)

Opstillingen af Forfatterens nye Art *Thynnus peregrinus* (i den ovenfor nævnte Afhandling: „Medd. om Norges Fiske i Aarene 1875—78", p. 20), efter et Par i Christianiafjorden i 1876 fangede Individer, var begrundet i den Omstændighed, at Slægten *Pelamys* hos Dr. Günther (Cat. Fish. Brit. Mus. vol. 2, p. 362)

var tillagt en fejlagtig Diagnose („vomer unarmed“,) ifølge hvilken de nævnte Exemplarer maatte udelukkes fra denne Slægt. Senere Undersøgelser have overbevist Forf. om, at hans Art er identisk med *Pelamys (Orcynopsis) unicolor*, Geoffr.

COLLETT, ROBERT. **Om to for Norges Fauna nye Dybvandsfiske** (Forh. Vid. Selsk. Chra. 1880, No. 8, pp. 10). Med 1 lithogr. Pl.

De 2 ny tilkomne Arter ere: *Careproctus reinhardi*, Kr. 1862, hvoraf Forf. havde havt Lejlighed til i Riks-Musæum i Stockholm at undersøge 4 unge Individer, optagne fra 350—370 Favnes Dyb udenfor Arendal Sommeren 1879, samt *Scopelus resplendens*, Rich. 1845, oprindeligt beskreven fra Guineakysten, hvoraf mindst 3 Individer vare erholdte under Sildefiske i Trondhjemsfjorden i Dec. 1879 og Jan. 1880. Forf. antager, at denne sidste mærkelige Form maa være stationær paa denne Localitet, hvilket yderligere er bestyrket ved Fundet af flere senere Exemplarer; det største undersøgte Individ havde en Totallængde af næsten 150 mm. En lithogr. Planche, der fremstiller denne Art, ledsager Afhandlingen.

COLLETT, ROBERT. **Den norske Nordhavs-Expedition 1876—1878. Zoologi. Fiske.** pp. 166. Med 5 (Dobbelt) Plancher, 3 Træsnit og 1 Kart. Chra. 1880.

Udgjør det første Hefte af General-Beretningen om Nordhavs-Expeditionens videnskabelige Resultater, og omhandler de under de 3 Togter indsamlede Dybvandsfiske. Det samlede Antal Arter, der her ere mere eller mindre udførligt behandlede, udgjør 32, hvoraf 6 vare tidligere ubeskrevne, nemlig *Raja hyperborea*, *Liparis (Paraliparis) bathybii*, *Lycodes frigidus*, *Lycodes pallidus*, *Lycodes lütkenii*, *Lycodes muraena*, samt *Rhodichthys regina;* alle disse have tidligere i de af Forf. udgivne foreløbige Oversigter (Forh. Vid. Selsk. Chra. 1878, No. 4 og No. 14) været tildelte Diagnoser og kortere Beskrivelser; *Lycodes lütkenii* er dog paa det sidste Sted henført foreløbig under *L. reticulatus*, Reinh.

Det egentlige Udbytte af Dybvandsfiske erhvervede Expedi-

tionen først under det sidste Togt, Sommeren 1878, da Havstrækningen mellem Finmarken, Novaja Zemlia, Jan Mayen og Spitsbergen blev undersøgt. Der var til dette Togt forskaffet et særeget Trawlnet af betydelige Dimensioner, der viste sig i høj Grad hensigtsmæssigt til Erhvervelse af Dybvandsfiske paa saadanne Localiteter, hvor dets Anvendelse idethele var mulig, og gjentagne Gange ophentedes Individer fra en Dybde af mellem 1000 og 1300 Favne. Af det indsamlede Materiale knytter den største Interesse sig til Slægten *Lycodes*, hvoraf ialt erhvervedes 29 Individer, tilhørende 6 Arter, og som ogsaa i Beretningen er Gjenstand for den udførligste Behandling. For at fuldstændiggjøre Oversigten over de behandlede Arter af denne endnu temmelig ufuldstændig kjendte Slægt er vedføjet en bibliographisk Oversigt over Slægtens Literatur, der omfatter 38 forskjellige Afhandlinger.

Flere af de øvrige behandlede Arter vare ligeledes kun ufuldstændigt kjendte eller beskrevne, saaledes *Onos reinhardi*, Kr., der hidtil ikke havde endog en Diagnose at opvise, *Careproctus reinhardi*, o. a. Det mærkeligste af de erholdte Individer er *Rhodichthys regina*, der udgjør en tidligere ukjendt Slægt og Art af Ophidiidernes Familie, udmærket ved sit nøgne, halvt transparente Legeme, uvæbnede Hoved, lange traadformige Ventraler, ejendommelige Stilling af Anus, og den intens carmosinrøde Farve, i Forening med den for Familien ret betydelige Størrelse. Den optoges fra et Dyb af næsten 1300 Favne, omtrent lige langt fra Finmarken, Spitsbergen og Jan Mayen.

Arbeidet er særdeles smukt udstyret i stor Folio, og forsynet med engelsk Text ved Siden af den norske. De ledsagende 5 Dobbeltplancher, der indeholde ialt 39 Figurer, ere udførte i Central-Tryckeriet i Stockholm, og høre til de bedste Afbildninger af Fiske, der ere udførte her i Norden. Et Kart, der er udarbeidet i det private Opmaalings-Contor i Christiania, angiver de forskjellige Stationer, paa hvilke de omhandlede Fiske erhvervedes.

COLLETT, ROBERT. **Glaciale Mergelboller med indesluttede Fiskelevninger fra Bejeren i Salten** (Tromsø Museums Aarshefter III. p. 96—104. Tromsø 1880).

Omhandler en liden Samling glaciale Mergelboller med indesluttede Levninger af Fiske fra et nyt Findested, nemlig Bejeren i Salten. Bollerne fra denne Localitet have, hvor det specielle Findested kan opgives, været indsamlede paa Gaarden Storjords Grund, omtr. 200′ o. H., og tilhøre Musæerne i Tromsø og Trondhjem; 35 Stykker undersøgtes, der alle blot tilhørte *Mallotus villosus*, samt en eller et Par Arter *Gadus*, der ikke nærmere kunde bestemmes.

COLLETT, ROBERT. **Nogle Bemærkninger i Anledning af Hr. Cand. L. Stejnegers Afhandling: „Underslægten Lanius med særligt Hensyn paa dens norske Arter".** (Arch. f. Math. og Naturv. 4 B. 2 H. 1879, p. 180—187.)

Indeholder en critisk Gjennemgaaelse af et i ovennævnte Tidsskrifts 3die Bind af Cand. Stejneger forfattet Arbejde over Lanierne. Artsberettigelsen af *L. bairdi*, Stejneger 1878, drages i Tvivl, og dens Benævnelse angives som anticiperet ved *Lanius (Collyrio) ludovicianus, var. robustus*, Baird 1873. *Lanius major*, (Cab., Schal. Stejneger), der af Hr. Stejneger var paavist fra Norge, og hvis Artsberettigelse samtidig søgtes opretholdt, antages af Forf. blot at udgjøre en Form af *L. excubitor*.

STEJNEGER, LEONHARD. **Fremdeles om Underslægten Lanius og dens norske Arter** (Arch. f. Math. og Naturv. 4 B. 3 H. 1879, p. 262—270).

Udgjør et Svar til Collett's ovenfor anførte Critik af Forfatterens Afhandling om Lanierne. En ny Diagnose af de efter Forfatterens Mening distincte Arter *Lanius major* og *L. excubitor* meddeles.

COLLETT, R. **Bemærkninger til Hr. Stejnegers Gjensvar** (Arch. f. Math. og Naturv. 4 B. 3 H. 1879, p. 271—279). Med 6 Træsnit.

Indeholder en Imødegaaelse af flere Puncter i det oven-

for anførte Gjensvar af Hr. Stejneger angaaende Lanierne. Forf. søger ved Hjælp af 6 oplysende Træsnit atter at vise, at den saakaldte *Lanius major*, (Cab. Schalow, Stejneger) ikke kan opfattes som en særskilt Art, men en med den typiske *L. excubitor* ved tydelige Overgange forbunden Form.

STEJNEGER, LEONHARD. **Er Lanius excubitor L. og L. major Pall. distincte eller ej?** (Arch. f. Math. og Naturv. 5 B. 3 H. 1880, p. 274—281).

Forf. haandhæver fremdeles sin Opfatning af de to omhandlede Formers Artsforskjellighed, og anser det i dette Spørgsmaal for uvæsentligt, om der mellem dem kan paavises Mellemled. Han antager, at *L. major* Pall. er indvandret i Landet nordenfra, *L. excubitor* søndenfra, og slutter, at „*L. major* intet har at skaffe med *L. excubitor*."

Til denne Afhandling har R. Collett vedføjet en Bemærkning i samme Hefte p. 368, hvori gjøres opmærksom paa en senere, af Prof. Reinhardt i Vid .Medd. Naturh. Foren. Kbhvn. 1879—80, p. 387, indført Afhandling, der omhandler samme Spørgsmaal[1]).

STEJNEGER, LEONHARD. **Bidrag til Vestlandets ornithologiske Fauna** (Nyt Mag. f. Naturv. 25 B. 2 H. 1879, p. 141—144).

Indeholder Bemærkninger om en Del paa Norges Vestkyst mindre hyppigt forekommende Fugle. *Cygnus minor* omtales som forefunden ved Stavanger i 1879; denne Art var tidligere blot med Tvivl opført som tilhørende Norges Fauna.

STEJNEGER, LEONHARD. **Tylas strophiatus, eine neue Vogelart von Madagascar** (Ornith. Centralbl. IV Jahrg. No. 24, p. 182—183. Berlin 1879.)

Diagnose meddeles af *Tylas strophiatus*, n. sp., der angives at staa *T. albigularis*, Schleg. nær, men adskiller sig fra denne hovedsagelig ved et graat Tverbaand over Brystet.

---

[1]) Hertil kan yderligere føjes en i Journ. f. Ornithologie, 1880, p. 148, af E. v. Homeyer indtagen Afhandling.

STEJNEGER, LEONHARD. **Beiträge zur Ornithologie Madagascar's** (Nyt Mag. f. Naturv. 24 B. 4 H., 1879, p. 289—295.)

Fra Madagascar har Bergens Musæum i afvigte Aar modtaget en liden Samling Fugleskind, 24 i Antal, der af Forf. henføres til 13 Arter. En af disse, *Artamia annae*, beskrives som ny; denne Art staar nærmest *A. leucocephala*, men adskiller sig fra denne ved den metallisk blaasorte Overside, og et hvidt Tverbaand over Overgumpen. Af samtlige Exemplarer gives Udmaalinger af Næb, Vinger, Hale og Tars.

STEJNEGER, LEONHARD. **Zweiter Beitrag zur Ornithologie Madagascar's** (Nyt. Mag. f. Naturv. 26 B. 1 H. 1880, p. 1—11.)

Et Par nylig indløbne mindre Samlinger fra Madagascar, den ene i Musæet i Stavanger, den anden i Bergens Musæum, tilsammen 21 Arter, ere bestemte af Forf. Af den af Forf. i Orn. Centralbl. B. 4. (1879) beskrevne *Tylas strophiatus* gives en udførlig Beskrivelse; ligesaa af *Polyboroides radiatus* (Scop.), samt Hunnen af *Artamia annae*, Stejneger (Nyt Mag. f. Naturv. 24 B. p. 291), hvoraf foreligge 2 nye Individer, en Han og en Hun.

SARS, G. O. **Fortsatte Bidrag til Kundskaben om vore Bardehvaler. „Finhvalen" og „Knølhvalen"** (Forh. Vid. Selsk. Chra. 1880, No. 12, pp. 20.) Med 3 autogr. Pl.

Under Forfatterens Ophold i Finmarken for at undersøge Loddefiskeriet Vaaren 1879 havde han Lejlighed til at anstille nærmere Undersøgelser over de Bardehvaler, der fanges ved Føyns Etablissement ved Vadsø, nemlig *Balaenoptera musculus*, der af Føyn benævnes Finhvalen, og *Megaptera boops*, som har Navnet Knølhval. Om den første har han allerede ved et Par tidligere Lejligheder givet Oplysninger, og hans Bidrag bestaar derfor væsentlig i Supplering af de oprindelige Beskrivelser, samt i Meddelelse af en ny og corrigeret Figur. Af væsentlig Interesse er den Oplysning vedrørende denne Art, at Kjævepartiets Farvetegning er constant assymetrisk, saaledes at hele den venstre Side er mørk ligesom Ryggen, den højre Side hvid som Bugen.

Af *Megaptera boops*, der tidligere kun var ufuldkomment

kjendt og beskrevet, gives en udførligere Beskrivelse, ledsaget af en fortræffeligt udført Figur, der i væsentlig Grad berigtiger de tidligere ufuldkomne Afbildninger af denne Art. Et Individ, en fuldvoxen Hun, der blev indfanget under hans Ophold i Vadsø, gav ham Lejlighed til at nøje undersøge denne Arts ydre Form, medens den allerede var afspækket og ophugget, inden han kunde faa undersøgt de indre Dele. Imidlertid fandtes den at indeholde et Foster, der nu opbevares paa Univ. Mus., og som, uagtet dets unge Alder, giver Forf. Anledning til at constatere det tidligere af Eschricht o. a. paapegede Factum, at allerede Foetus i det væsentlige have de specielle Characterer udviklede, som udmærke det udvoxede Individ.

STORM, V. **Nogle Forøgelser til den zoologiske Samling af Vertebraternes Række** (Kgl. N. Vid. Selsk. Skr. 1879, p. 127—131 T.hjem 1880).

Omhandler de vigtigste af de Vertebrater, der i Aaret 1879 ere indlemmede i den zoologiske Samling. De mærkeligere af disse vare *Cygnus minor*, der udførligt beskrives efter ældre og yngre Individer, *Argyropelecus olfersii*, Cuv., samt *Scopelus resplendens*, Rich. Den sidstnævnte Art er ovenfor omtalt.

c. Mollusca.

ESMARK, BIRGITHE. **Bidrag til Kundskaben om Norges Land- og Ferskvandsmollusker i forskjellige Egne af Landet** (Nyt Mag. f. Naturv. 25 B. 3 H., 1880, p. 215—223).

Blandt de af Forf. ved Langesund indsamlede extramarine Mollusker opstilles som ny for Videnskaben en *Hyalina*, under Navn af *H. norvegica*. Ny for Norges Fauna er *Planorbis spirorbis*, Lin. fra Hvaløerne. Afhandlingen indeholder iøvrigt Opregning af nye Findesteder for et stort Antal af vore mindre hyppige Arter.

FRIELE, HERMAN. **Ueber die Variationen der Zahnstructur bei dem Genus Buccinum** (Jahrb. d. d Malac. Gesellsch. 6 Jahrg. 3 H. 1879 p. 256—263). Med 3 Pl.

Medens det efterhaanden er bleven erkjendt af Nutidens

Malacologer, at Bygningen af Tungen *(radula)* hos Gasteropoderne afgiver idethele værdifulde Characterer til Distinction mellem Familier og Slægter, og i de fleste Tilfælde ogsaa mellem Arterne, er der dog enkelte af disse Slægter, hvor Arterne i denne Henseende udvise en betydelig Variation inden de forskjellige Individer. En saadan Slægt er *Buccinum*, hvis Tænder paa *radula* ere saa lidet constante i Antal og Anordning, at de ere ganske uden Værdi ved Artsdistinctionen, og Forf. paaviser Omfanget af denne Variation hos 8 nordatlantiske Arter. Foruden hos den nævnte Slægt har han fundet Forholdet varierende hos Slægterne *Sipho* og *Pleurotoma*. 3 Plancher ledsage Afhandlingen.

FRIELE, HERMAN. **Catalog der auf der norwegischen Nordmeerexpedition bei Spitzbergen gefundenen Mollusken** (Jahrb. d. d. Malac. Gesellsch. 6 Jahrg. 3 H. 1879, p. 264—286).

Under den norske Nordhavs-Expedition blev ved Spitsbergen fundet og opbevaret af Mollusker ialt 138 Arter, hvoraf 2 ere Brachiopoder, 47 Conchiferer, 1 Solenoconchie, 83 Gasteropoder, 2 Pteropoder og 3 Cephalopoder. Naar hertil lægges de Arter, der ikke observeredes under Expeditionen, men tidligere ere bekjendte fra denne Øgruppe, vil det samlede Antal Mollusker fra Spitsbergen være: af Brachiopoder 4, af Conchiferer 52, af Solenoconchier 1, af Gasteropoder 105, af Pteropoder 2, og af Cephalopoder 3 Arter, tilsammen 167 Arter.

Af nye Arter beskrives *Lyonsiella jeffreysii*, *Cyclostrema profundum*, *Natica bathybii*, *Rissoa griegi*, *Rissoa semipellucida*, *Trichotropis inflata*, *Admete contabulata*, *Neptunea ossiani*, *Sipho hansenii*, *Sipho virgata* og *Sipho danielsenii*, ialt 11 nye Arter.

d. Crustacea.

SARS, G. O. **Nye Bidrag til Kundskaben om Middelhavets Invertebratfauna. II. Middelhavets Cumaceer** (Arch. f. Math. og Naturv. 3 B. 4 H. 1878, p. 460—512; 4 B. 1—2 H. 1879, p. 1—144.) Med 60 autogr. Pl.

I 1877 udgav Prof. Sars i 2det Bind af Arch. f. Math. og Naturv. sit første Bidrag til Kundskaben om Middelhavets In-

vertebrater, Resultaterne af hans Rejse i disse Egne Vinteren 1876, og gjorde dengang Krebsdyrfamilien *Mysidae* til Gjenstand for Behandling[1]). I dette 2det Bidrag omhandles Cumaceerne, en ejendommelig, oprindelig nordisk Crustacé-gruppe, hvorfra dog ogsaa Former ere kjendte fra de sydligere Have (saasom fra Vestindien), men hvoraf hidtil end ikke en eneste Art har været omtalt fra Middelhavet. Resultaterne af Forfatterens Indsamlinger under den nævnte Rejse har været, at han har kunnet undersøge og bestemme i alt 23 Arter, hvoraf de fleste, nemlig 14, have vist sig at være nye for Videnskaben, medens Resten har kunnet identificeres med nordligere og bekjendte Former.

Af alle disse 23 Arter gives detaillerede Beskrivelser, som i Regelen omfatte begge Kjøn, der kunne udvise en saa betydelig indbyrdes Forskjel, at dette ikke sjelden har ledet til Opstillingen af nominelle Slægter. Og da alle hidtil bekjendte Cumacé-familier paa en enkelt nær *(Lampropidae)* have vist sig at være repræsenterede i Middelhavet, giver Forf. en kort systematisk Oversigt over samtlige kjendte Slægter, indordnede under deres respective Familier. Den hele Gruppe ansees som repræsenterende en egen Afdeling af de højere Crustaceer (*Malacostraca*), hvis Plads bliver midt imellem *Thoracostraca* og *Arthrostraca*, idet den danner et naturligt Bindeled mellem begge.

De nyopstillede, hidtil for Middelhavet ejendommelige Arter ere følgende: *Cuma gibba* og *C. pulchella; Cyclaspis cornigera; Iphinoë tenella* og *I. enermis; Cumopsis laevis; Leucon mediterraneus; Eudorella nana; Diastylis neapolitana*; *Pseudocuma ciliata; Campylaspis glabra* og *C. macrophthalma; Cumella limicola*, samt *Nannastacus longirostris*. Af disse repræsenterer *Cumopsis* tillige en ny Slægt. De Localiteter, hvorpaa Forfatterens Materiale indsamledes, vare Goletta (Tunis's Udhavn), Siracusa og Messina paa Sicilien, samt Neapel og Spezzia paa Italiens Fastland.

Paa 60 autographiske Plancher, udførte med Forfatterens sædvanlige Dygtighed, gives hele Figurer og Detailler (i Regelen af begge Kjøn) af alle de indsamlede Arter.

---

[1]) Cfr. Letterst. Tidsskr, 1877, p. 191.

SARS, G. O. **Carcinologiske Bidrag til Norges Fauna. I. Monographi over de ved Norges Kyster forekommende Mysider. 3die Hefte.** (Univ. Progr. for 1ste Sem. 1880, Chra. 1879. 4to. pp. 131). Med 33 autogr. Pl.

I 1870 paabegyndte Prof. Sars Udgivelsen af en udførlig Monographi over de norske Arter af Familien *Mysidae*. 1ste Hefte, der udkom i det nævnte Aar med Understøttelse af Videnskabernes Selskab i Trondhjem, omfattede Slægterne *Erythrops*, G. O. Sars (med 5 Arter), *Parerythrops*, G. O. Sars (2) og *Pseudomma*, G. O. Sars (2), og ledsagedes af 5 lithogr. Plancher. 2det Hefte, udgivet 1872 med Understøttelse af samme Selskab, omfattede Slægterne *Amblyops*, G. O. Sars (med 1 Art) og *Mysidopsis*, G. O. Sars (3), ledsaget af 3 lithogr. Plancher (Pl. 6—8).

Med det netop udkomne 3die Hefte er Monographien afsluttet med Slægterne *Mysideis*, G. O. Sars (med 3 Arter), *Boreomysis*, G. O. Sars (3), *Siriella*, Dana (1); *Leptomysis*, G. O. Sars (2); *Hemimysis*, G. O. Sars (1); *Mysis*, Latr. (10); og *Mysidella*, G. O. Sars (med 2 Arter); desuden vedføjes som Supplement til de tidligere Hefter 2 Arter *Parerythrops*, og 1 *Pseudomma*. Ingen for Videnskaben ny Art er her beskreven. Plancherne, der denne Gang ere autographerede, ere 33 i Antal (Pl. 9—42).

Til Landets Fauna høre saaledes af denne Familie 36 Arter. I Afhandlingens Slutning gives en Oversigt over disse Arters geographiske Udbredelse paa alle de specielle Localiteter i og udenfor Norge, hvorfra de omhandlede Arter ere kjendte. 14 Arter angives som hidtil ikke fundne udenfor Norge. Videre ere 11 af arctisk Oprindelse; 7 af disse gaa til Spitsbergen, 3 til Grønland, og 6 til Nordamericas Nordostkyst, ligesom 4 af dem ere i Norge ikke fundne søndenfor Polarcirkelen. 11 Arter overskride derimod ikke Polarcirkelen søndenfra, og maa derfor ansees som mere sydlige Former; af disse gaa 4 Arter til de britiske Øer, 2 til Belgien, og 3 lige ind i Middelhavet. En Art *(M. relicta)*, Lov. tilhører, som bekjendt, de dybe Indsøer i Nordeuropa, hvor den udgjør Levningerne af den oprindelige arctiske Fauna, og er i Norge funden af Forf. i Mjøsen.

d. Insecta.

SAHLBERG, I. **Bidrag til det Nordenfjeldske Norges Insectfauna** (Forh. Vid. Selsk. Chra 1880, No. 9, pp. 13.)

Docent Sahlberg i Helsingfors, der i entomologisk Øjemed besøgte Norge i Sommeren 1879, giver paa det anførte Sted en kortfattet Meddelelse om en Del sjeldnere *Hemiptera*, som han under denne Rejse havde Anledning til at indsamle, hovedsagelig paa Dovre, i Omegnen af Trondhjem, ved Bodø, og i Saltdalen. Nye for Norges Fauna ere 22 Arter, hvoraf 1, *Salda alpicola*, beskrives som ny. Af flere andre, tidligere utilstrækkeligt beskrevne Arter, gives udførlige Diagnoser.

SCHNEIDER, J. SPARRE. **Coleoptera, iagttagne ved Tromsø og i nærmeste Omegn** (Tromsø Museums Aarshefter. II. 1—57, Tromsø 1879).

I Indledningen til denne Afhandling nævner Forf., at han i 1877 var den første norske Entomolog, der undersøgte Tromsø og Finmarkens Amter. Hvad der tidligere var kjendt om Insectfaunaen i disse nordlige Landsdele, skyldtes hovedsagelig Prof. Zetterstedt, samt de tydske Entomologer Dr. Wocke og Staudinger; den første af disse, hvis Virksomhed ligger længere tilbage i Tiden, gjorde væsentlig Diptererne til Gjenstanden for sine Undersøgelser, de sidste Lepidoptererne. Forf. giver i det ovennævnte, vistnok nordligste videnskabelige Tidsskrift paa Jorden, en samlet Fortegnelse over de *Coleoptera*, som han under sit Ophold som Conservator ved Tromsø Musæum i Løbet af de sidste 3 Aar har havt Anledning til at indsamle paa Tromsø og den nærmeste Omegn, en Afdeling af Faunaen, der hidtil var ganske ukjendt fra disse Landsdele. Denne Fortegnelse omfatter 133 Arter, der alle, paa 3 nær, ere Resultatet af Forfatterens egne Undersøgelser. Af disse Arter tilhører den overvejende Del Rækkerne *Carnivori* med 40, og *Brachelytra* med 40 Arter; af *Palpicornes* findes 4, *Clavicornes* 8, *Lamellicornes* 6, *Serricornes* 10, *Rhynchophori* 14, *Longicornes* 3, og *Phytophagie* 5 Arter, medens Rækkerne *Xylophagi, Fungicolae* og *Heteromera* blot hver tæller 1 Art. Af *Aphidiphagi* findes ingen.

Blandt disse 133 Arter ere følgende 9 Arter tidligere ikke kjendte som tilhørende Landets Fauna: *Helophorus planicollis*, Thoms., *Microsaurus temporalis*, Thoms., *Othius melanocephalus*, Grav., *Stenus brachycerus*, Thoms., *Atheta atramentaria*, Gyll. og *A. eremita*, Rye, *Gnypeta coerulea*, Sahlb., *Platysthetus nodifrons*, Sahlb., samt *Anchicera analis*, Er. Med Undtagelse af den første og den sidste af disse ere alle Brachelytrer.

Til Slutning vedføjes en kort Sammenligning mellem Coleopterfaunaen paa Tromsøen og i Bergens Omegn; af de 288 Arter, der tilhøre det sidstnævnte Gebet, ere 66 Arter fælles for begge.

SCHNEIDER, J. SPARRE. **Entomologiske Undersøgelser i Søndre Bergenhus Amt** (Forh. Vid. Selsk. Chra. 1879, No. 2, pp. 12).

Udgjør et Supplement til Forfatterens i 1875 (Forh. Vid. Selsk. Chra 1875, p. 109—210) udgivne Afhandling: „De i Søndre Bergenhus Amt hidtil observerede *Coleoptera* og *Lepidoptera*". Af den førstnævnte Orden tillægges 4, af den sidstnævnte 12 Arter, der tidligere ikke vare observerede i det nævnte Gebet. 2 af disse, *Mamestra nebulosa*, Hufn. og *Grapholitha roseticolana*, Zell. vare tillige nye for Landets Fauna. Flere af de nytilkomne Lepidopterer høre til de for Norge ejendommelige Former, saaledes *Elachista montonella* og *E. grisescens*, samt *Gelechia perspersella*, alle beskrevne af Dr. Wocke. Fremdeles kan nævnes *Sphinx convolvuli*, Lin, hvoraf et Par Individer fangedes Høsten 1875 i Hardanger og ved Bergen; samme Aar var den endog talrig paa enkelte andre Steder i den sydlige Del af Landet. Siden 1861 syntes den ikke at have vist sig i Norge, og Forf. anser alle Individer som indvandrede fra Syd- eller Mellem-Europa.

SCHNEIDER, J. SPARRE. **Lepidopterologiske bidrag til Norges arctiske fauna** (Tromsø Museums Aarshefter. III. p. 53—95, Tromsø 1880).

Forfatteren gjør i denne Afhandling Rede for en entomologisk Udflugt til Bejeren og Grøtø i Juli 1880, begge Localiteter beliggende umiddelbart nordenfor Polarcirkelen, og giver en

Fortegnelse over de *Lepidoptera*, som han herunder havde Anledning til at indsamle. I Bejeren, der ligger under 67° N. B., fandtes Insectfaunaen paa Fjeldene i et Par Tusinde Fods Højde over Havet at være fuldstændig arctisk. I de frodige Lier under Terrasserne i Dalbunden fandtes Lepidopterer i saa store Masser sværmende om i de varme Sommerdage, at Forf. neppe nogetsteds i Landets sydlige eller nordlige Dele har fundet et større Individantal samlet paa en enkelt Localitet. Nye for den arctiske Fauna ere 26 Arter. En af disse, *Zygaena filipendulae*, opføres som en egen Varietet, *var. arctica.*

SCHØYEN, W. M. **Supplement til H. Siebke's Enumeratio insectorum Norvegicorum, Fasciculus I—II (Hemiptera, Orthoptera & Coleoptera)** (Forh. Vid. Selsk. Chra. 1879, No. 3, pp. 75.)

Afdøde Conservator Siebke's i 1874 paabegyndte „Enumeratio insectorum Norvegicorum" (de 2 første Fascikler) var den første samlede og videnskabelige Fortegnelse over Norges *Hemiptera*, *Orthoptera* og *Coleoptera*, der hidtil var udkommet. Denne Fortegnelse var i det store taget baseret paa Forfatterens egne Undersøgelser, da det entomologiske Studium hidtil ikke havde talt særdeles mange Dyrkere i Landet, og der om disses Forskninger saagodtsom intet forelaa trykt; og da store Trakter af Landet fremdeles henlaa næsten fuldkommen uundersøgte, var det en Selvfølge, at Siebke's *Enumeratio* ikke paa langt nær kunde ventes at være fuldstændig. Dette har ogsaa bekræftet sig, efterat de entomologiske Undersøgelser i de senest forløbne Aar ere blevne drevne med særdeles Iver af flere yngre og dygtige Forskere, der have kunnet gjøre flere Egne af Norge, hvis Fauna hidtil var ganske eller delvis ubekjendt, til Gjenstand for sine Undersøgelser.

Cand. Schøyen har i ovennævnte Arbejde nedlagt Resultatet af disse sidste Aars Undersøgelser, forsaavidt de supplere den første Afdeling af Conservator Siebke's Værk. Under Udarbejdelsen af dette Supplement er taget Hensyn ikke blot til hans egne og øvriges senere Undersøgelser og Indsamlinger, forsaavidt de ere ham bekjendte, men ogsaa benyttet en Del ældre Skrifter,

der kunne sees ikke at have været kjendte eller paaagtede af Siebke. Det samlede Tillæg til Landets Fauna inden de nævnte Ordener har saaledes beløbet sig til 12 Hemipterer, 1 Orthopter, og 290 Coleopterer; af den uventet store Mængde, tilhørende den sidstnævnte Orden, skyldes en væsentlig Del botanisk Gartner Moe's Samlinger, der næsten alle stamme fra Omegnen af Christiania. Der kan i nærværende korte Referat ikke blive Plads til at fremhæve nogen enkelt af det store Antal; de fleste tilhøre Brachelytrernes og Rhynchophorernes Grupper. Af nye for Videnskaben findes ingen opført.

Foruden disse for Faunaen nye Former indeholder Afhandlingen talrige nye Localiteter for et stort Antal af de tidligere bekjendte Arter.

SCHØYEN, W. M. **Fortsat Bidrag til Dovrefjelds og Gudbrandsdalens Insektfauna** (Nyt Mag. f. Naturv. 24 B. 4 H. 1879, p. 306—309).

Udgjør et Supplement til Forfatterens i samme Tidsskrift tidligere meddelte Afhandling: „Bidrag til Gudbrandsdalens og Dovrefjelds Insektfauna" (24de B. p. 153[1]), og omhandler en Del *Lepidoptera*, indsamlede i de nævnte Trakter i Aug. 1878. Nye for Landets Fauna vare *Teras aspersana*, Hb. *Agrotis vestigialis*, (Hufn.), *Agrotis fatidica*, Hb., samt *Oedematophorus rogenhoferi*, Mann; den sidste var tillige ny for Scandinavien, og tidligere blot kjendt fra Grosz-Glockner. Ligeledes anføres som ny for Faunaen *Micropteryx mansuetellus*, Zett. der var funden under den tidligere Reise, men først nu bestemt. Endvidere omtales en Del Arter, der tidligere ikke vare fundne paa Dovre. Derimod paaviser Forf., at *Vanessa io* med urette af Dr. Wocke er opført som forekommende i Gudbrandsdalen, idet den nævnte Art aldrig er fundet indenfor Landets Grændser.

SCHØYEN, W. M. **Pyralis secalis**, L. (Stett. Entom. Zeit. 40 Jahrg. 1879, p. 389—396).

Linné's meget omtvistede *Pyralis secalis* paavises at være

*) Cfr. Letterst. Tidsskr. 1879, p. 493.

en *Hadena*, og identisk med *H. didyma*, Esp., hvorefter Artens Navn bliver *Hadena secalis*, (Lin.) 1766.

SCHØYEN, W. M. **Ueber die Synonymie und die rechtmässige Benennung der Botys octomaculata**, auct. (Stett. Entom. Zeit. 40 Jahrg. 1879, p. 396—399).

Forf. paaviser, at den i 1771 af Linné opstillede *Phalaena (Geometra) octomaculata*, der senere yderligere har modtaget flere nye Benævnelser, er allerede i 1768 tydeligt beskreven af H. Strøm under Navn af *Phalaena (Geometra) funebris*, hvorefter Artens Navn bliver *Botys funebris*, (Strøm) 1768.

SCHØYEN, W. M. **Prioritätsberechtigte Lepidopteren-Namen aus H. Strøm's entomologischen Abhandlungen** (Stett. Entom. Zeit. 41 Jahrg. Apr.—Juni 1880, p. 134—136).

Xanthia flavago, (Fabr.) 1787, er allerede i 1783 af Strøm beskreven og afbildet under Navn af *Noctua lutea*, hvorefter Artens Navn bliver *Xanthia lutea*, (Strøm) 1783.

Ligeledes antages Strøm's paa samme Sted under Navn af *Geometra autumnalis* beskrevne Art at være identisk med *Cidaria trifasciata*, Bkh.

Endelig er *Teras contaminana*, Hb. af Strøm beskreven under Navn af *Tortrix reticulata*, saaledes at dens rette Navn bliver *Teras reticulata*, (Strøm) 1783.

SCHØYEN, W. M. **Lepidopterologiske Bidrag til Norges Fauna** (Nyt. Mag. f. Naturv. 25 B. 4 H. 1880 p. 301—309, Chra).

Da Conservator Schneider i 1876 udgav 3die Fascikel af Siebke's „*Enumeratio Insectorum Norvegicorum*", der omfattede Lepidoptererne, kunde han optage som tilhørende Norges Fauna ialt 934 Arter. Hertil giver Forf. i nærværende Afhandling et ikke ubetydeligt Tillæg, der dels bestaar af ældre, tidligere forbigaaede eller mistydede Arter, dels i nye Fund fra de seneste Aar. Allerede i Wallengrens „*Species Tortr. et Tin. Scand.*", der udkom omtrent samtidigt med Siebke's *Enumeratio*, findes 13 af denne ikke optagne Arter fra Norge, ligesom der, ifølge

Wallengren's Tydninger af de af H. Strøm i forrige Aarhundrede beskrevne *Lepidoptera* fra Søndmøre, høre 9 tidligere uoptagne Arter til Landets Fauna. I Schneider's Indberetning om hans lepidopterologiske Reise i 1876 (Forh. Vid. Selsk. Chra. 1877, No. 4) sees 4 Arter at være nye for Landets Fauna. Endelig har Hr. Schøyen i nærværende Afhandling at tillægge yderligere 38 Arter, saaledes at Tillægget beløber sig til ialt 103 Arter. Naar endelig borttages 18 af de i Siebke's *Enumeratio* opregnede Arter, der dels ved Fejltagelse, dels ved urigtig Bestemmelse ere indkomne i denne, bliver Antallet af Landets *Lepidoptera* for Tiden 1019, hvoraf 92 tilhøre *Rhopalocera*, 26 *Sphinges*, 71 *Bombyces*, 195 *Noctuae*, 175 *Geometrae*, 80 *Pyralidae*, 155 *Tortricidae*, 196 *Tineidae*, 6 *Micropterygidae* og 23 *Pterophoridae*, eller tilsammen 559 *Macrolepidoptera* og 460 *Microlepidoptera*.

SCHØYEN, W. M. **Oversigt over de i Norges arctiske Region hidtil fundne Lepidoptera** (Arch. f. Math. og Naturv. 1880, 5 B. 1880, p. 119—228). Med 1 farvetr. Pl.

Denne er den udførligste og mest betydelige af de i Aarets Løb udkomne entomologiske Afhandlinger, og giver en samlet Oversigt over alle inden den arctiske Region af Norge hidtil fundne *Lepidoptera*. Grændsen for denne Region har Forf. sat ved Polarcirkelen, idet Saltdalen, der er det sydligste Gebet af Fastlandet ovenfor denne, allerede kan opvise en hel Række af rent arctiske Former.

Efterat Forf. først har gjennemgaaet de forskjellige Bidrag til Kundskaben om Lepidopter-faunaen i disse Egne, der skyldes de tidligere Naturforskere Sommerfelt (1827), Zetterstedt (1840), Wallengren (1855), Staudinger & Wocke (1860), og enkelte andre mindre Bidrag, paaviser han, at det samlede Antal Arter indenfor Norges arctiske Gebet for Tiden udgjør 300, hvoraf 39 tilhøre *Rhopalocera*, 4 *Sphinges*, 18 *Bombyes*, 26 *Noctuae*, 57 *Geometrae*, 27 *Pyralidae*, 51 *Tortricidae*, 73 *Tineidae*, og 5 *Pterophoridae*, tilsammen af Macrolepidopterer 144, af Microlepidopterer 156 Arter.

Af disse er *Nola arctica* en for Videnskaben ny Art af

Bombycidernes Gruppe, og beskrives udførligt, samt afbildes efter et Han- og et Hun-Individ, funden i 1878 og 1879 i Syd Varanger.

12 Arter ere nye for Landets Fauna, nemlig (foruden den ovennævnte *Nola arctica)*: *Colias nastes*, var. *werdandi*, *Lycaena orbitulus*, var. *aquilo*, *Melitaea iduna*, *Arctia quenselii*, var. *gelida*, *Psyche standfussi*, *Eupithecia abietaria*, *Eupithecia indigata*, *Penthina sudetana*, *Oecophora similella*, *Lithocolletis alpina*, og *Mimaesoptilus coprodactylus*. 49 Arter vare tidligere ikke fundne eller anmærkede indenfor det arctiske Gebet.

Inden Forf. gaar over til de specielle Bemærkninger over hver enkelt Art, giver han en tabellarisk Oversigt over Norges arctisk-alpine Lepidopter-fauna's Udbredelse, sammenlignet med Arternes Udbredelse over Labrador, Grønland, Island, Siberien, samt Mellem-Europas Lavlands- og Alpetrakter, forsaavidt denne for Tiden er kjendt.

Forfatterens egne Undersøgelser i Norges arctiske Egne, der foretoges i Somrene 1878 og 1879, have væsentlig omfattet Districterne Saltdalen og Omegnen af Bodø, Alten, Porsanger, Syd-Varanger, Vadsø Omegn, samt Trakten om Karasjok.

Den ledsagende Planche giver smukke farvetrykte Afbildninger (udførte af Forf.) af *Nola arctica*, n. sp. (Han og Hun), *Arctia quenselii*, var. *gelida* (Hunnen), samt en ny Varietet af *Cidaria polata*, som Forf. benævner var. *cineraria*.

SCHØYEN, W. M. **Om Furuspinderens (Eutrichia pini)** Optræden i Norge i Aarene 1812—16 (Entom. Tidsskr. 1 B. p. 39—42. Stockh. 1880).

Giver en Fremstilling af en Masse-Optræden af *Eutrichia pini* i Aarene 1812—1816 og de Ødelæggelser, som den herunder foraarsagede paa Skovene i det sydlige Norge. Den optraadte først i Smaalenene, senere i Modums, Krydsherreds og Østerdalens Skovstrækninger, og anrettede en betydelig Skade paa Naaletræerne. I de nærmest paafølgende Aar synes Ødelæggelsen af sig selv at være standset.

SCHØYEN, W. M. **Coleopterologiske Notitser** (Entom. Tidskr. 1 B. p. 177—185. Stockh. 1880.)

Behandler væsentlig Prioritetsrettens Gjennemførelse hos en Del nordiske Coleoptera, efterat Forf. critisk har gjennemgaaet Strøm's entomologiske Afhandlinger fra forrige Aarhundrede. Ifølge de af Forf. givne Begrundelser vil *Polydrosus micans*, F. med rette benævnes *P. mollis*, (Strøm) 1768; *Otiorhynchus lepidopterus*, F. = *O. salicis*, (Strøm) 1768; *Otiorhynchus maurus*, Gyll. = *O. dubius*, (Strøm) 1783. *Philonthus marginatus*, F. = *Ph. marginatus*, (Strøm) 1768; *Cymindis basalis*, Gyll. = *C. mollis*, (Strøm) 1768; *Patrobus excavatus*, Payk. = *P. atrorufus*, (Strøm) 1768; *Nebria gyllenhali*, Schønh. = *N. rufescens*, (Strøm) 1768. Desuden findes Meddelelse om *Meloë violacea*, der af Forf. fandtes i stort Antal i Saltdalen i Nordland i Mai 1879, og dens Adfærd før Parringen.

SCHØYEN, W. M. **Bemærkninger til Siebke's Enumeratio Insect. Norveg. Fasc. V, Pars I. (Hymenoptera phytophaga et aculeata), edidit J. Sp. Schneider** (Forh. Vid. Selsk. Chra. 1880, No. 10, pp. 15.)

Som et Supplement til den nedenfor omtalte af Conservator Schneider udgivne 5te Fascikel af Siebke's *Enumeratio*, der omhandler *Hymenoptera phytophaga* og *H. aculeata*, tilføjer Hr. Schøyen en Del Data, hentede fra et Par tidligere ikke paaagtede, men dog særdeles vigtige Kildeskrifter, især forskjellige af H. Strøm's entomologiske Afhandlinger i forrige Aarhundrede, (1765—1788). Det samlede Antal bliver herved forøget med 7 Arter.

SIEBKE, H. S. **Enumeratio Insectorum Norvegicorum, Fasciculum V, Catalogum Hymenopterorum continentem (Pars I), edidit J. Sparre Schneider** (Progr. Univ. Reg. Frederic. Chra. 1880, pp. 95).

Den 5te Afdeling af Conservator Siebke's efterladte Manuscript, „*Enumeratio Insectorum Norvegicorum*“, er, ligesom de tidligere, udgivet af Conservator Schneider, og udgjør Universitetsprogrammet for 2det Semester 1880. Det omhandler 1ste Afsnit af Ordenen *Hymenoptera*, nemlig Afdelingerne *H. phytophaga*,

omfattende 204 Arter, og *H. aculeata*, med 266 Arter. 2det Afsnit vil omfatte Ichneumonidernes talrige Gruppe.

Den her meddelte Fortegnelse er, ligesaalidt som de øvrige af Conservator Schneider besørgede Afdelinger, et ordret Aftryk af Siebke's Manuscripter. For at gjøre Fortegnelsen fuldstændig, saaledes at den kommer til at udgjøre en virkelig Oversigt over alle hidtil i Landet bekjendte Arter, har Udgiveren vedføjet Bemærkninger om saavel sine egne Fund, som andre Entomologers, forsaavidt disse vare ham bekjendte. Især har han modtaget værdifulde Bidrag af Cand. Schøyen, Prof. Zetterstedt, Docent Dahlbom, og Prof. Thomson.

I Heftets Slutning gives en alphabetisk Indholdsfortegnelse over alle de i de 5 hidtil udkomne Fascikler optagne Slægtsnavne.

WALLENGREN, H. D. J. **Ett forsök att bestämma en del utaf H. Strøm beskrifna Norska Insekter** (Forh. Vid. Selsk. Chra. 1880, No. 2, pp. 24). Med et Efterskrift af M. W. Schøyen, (ibid. p. 24—31).

Paa Opfordring af Cand. Schøyen har Pastor Wallengren critisk gjennemgaaet de af Naturforskeren og Præsten H. Strøm udgivne entomologiske Afhandlinger, der findes optagne i det Trondhjemske Selskabs Skrifter B. III., 1765, samt i det Kgl. Norske og det Kgl. Danske Vidensk. Selsk. Skrifter i Aarene 1768—1788, hvilke tidligere saagodtsom helt og holdent have været upaaagtede af inden- og udenlandske Entomologer. I flere af disse Afhandlinger, hvis Antal er 8, har Hr. Strøm leveret fuldt ud kjendelige Beskrivelser over Insecter, væsentlig af *Lepidoptera*, tildels ledsagede af Afbildninger, der senere af andre er bleven beskrevne som nye. Et Par af disse Afhandlinger, der ikke have været tilgjængelige for Pastor Wallengren, har Cand. Schøyen gjennemgaaet i et Efterskrift; det samlede faunistiske Bidrag, som herigjennem tilflyder vore Insectcataloger, er særdeles værdifuldt, og indeholder adskillige Arter, der hidtil ikke have været anførte som tilhørende vor Fauna, og saaledes heller ikke siden Strøm's Tid have været gjenfundne; herved maa dog bemærkes, at de af Strøm undersøgte Egne af Landet hidtil ikke have været

Gjenstand for nogen nøjagtig Undersøgelse af vore Entomologer.

f. Vermes.

HANSEN, G. ARMAUER. **Annelider fra den norske Nordhavsexpedition i 1878** (Nyt Mag. f. Naturv. 25 B. 3 H. 1880, p. 224—234.) Med 5 autogr. Pl.

Indeholder en Opregning af de under Nordhavs-Expeditionens sidste Togt (1878) indsamlede Annelider. Som nye beskrives *Polgnoë assimilis, P. spinulosa, P. foraminifera,* og *P. glaberrima, Phylodoce arctica, Brada granulosa, Trophonia arctica, Tr. borealis,* og *Tr. rugosa.* 5 autographerede Pl. ledsage Afhandlingen.

DANIELSSEN, D. C. og KOREN, J. **Fra den norske Nordhavs-Expedition. Gephyreer.** (Nyt Mag. f. Naturv. 26 B. 1 H. 1880 p. 44—66.) Med 2 lithogr. Pl.

Indeholder en detailleret anatomisk Beskrivelse over Gephyreerne *Hamingia arctica,* n. gen. & sp., samt kortere Diagnoser af *Phascolosoma lilljeborgii, Aspidosiphon armatum, Onchnesoma glaciale, Stephanostoma hansenii, Saccosoma vitreum,* samt *Epithetosoma norvegcium,* samtlige nye Arter, og de 3 sidste tillige nye Slægter, alle indsamlede under den norske Nordhavs-Expedition 1876—78. En Dobbeltplanche med overordentlig smukt udførte Figurer ledsage Afhandlingen.

DANIELSSEN, D. C. og KOREN, J. **Fra den norske Nordhavsexpedition. Echinodermer.** (Nyt Mag. for Naturv. 25 B. 2 H. p. 83—140). Med 6 Pl.

Udgjør den 3die Meddelelse[1]) om de under Nordhavs-Expeditionen indsamlede Echinodermer, og omhandler, ligesom den nærmest foregaaende, enkelte mere ejendommelige eller hidtil ubekjendte Holothurider. Som nye for Videnskaben opstilles *Kolga hyalina, Acanthotrochus mirabilis,* samt *Ankyroderma*

[1]) Nyt Mag. f. Naturv., 23 B. 2 H., p. 45 (1877), og 24 B. 3 H., p. 229 (1878); cfr. Letterst. Tidsskr. 1878, p. 192, og 1879, p. 495.

jeffreysii og *affine*, alle tillige repræsenterende nye Slægter. Den førstnævnte Art, der optoges fra 11—1200 Favnes Dyb og iskoldt Vand vestenfor Finmarken og Beeren Eiland, tilhører Familien *Elpididae*, Théel, der saaledes kommer til at omfatte Slægterne *Elpidia*, *Irpa* og *Kolga*. Fremdeles paavises Identiteten af *Oligotrochus vitreus*, M. Sars 1865 og *Myriotrochus brevis*, Huxley 1852, og den førstnævnte Slægt bliver saaledes at inddrage, ligesom at *Molpadia borealis*, M. Sars, ikke tilhører denne Slægt, men gaar ind under Dan. & Koren's i 1878 dannede Slægt *Trochostoma*. Til Slutning gives en Synopsis over Slægterne *Trochostoma* og *Ankyroderma*. Saavel af de ovennævnte nye Arter, som af enkelte blandt de øvrige gives detaillerede Beskrivelser, der fornemmelig behandler deres anatomiske Bygning.

3 Dobbeltplancher, udførte i Bergen, gjengive væsentlig anatomiske Detailler af de nye Arter.

h. Diverse Invertebrata.

STORM, V. **Bidrag til Kundskab om Throndhjemsfjordens Fauna.** (Kgl. N. Vid. Selsk. Skr. 1878, p. 9—36. T.hjem 1879).

Indeholder hovedsageligt Resultaterne af de indholdsrige Bundskrabninger, der af Forf. ere foretagne i 1878 i Throndhjemsfjorden. Efter kortelig at have omtalt en Del herunder erhvervede Fiske, hvoriblandt kunne nævnes *Cottunculus microps*, Coll., tidligere blot fundet i et Expl. ved Hammerfest, og senest under Nordhavs-Expeditionen ved Spitsbergen, opregnes en Del af de sjeldnere Evertebrater; blandt Molluskerne kunne saaledes nævnes *Lima excavata*, Fabr., der forekommer i Mængde, og opnaar en Længde af indtil 172 mm., fremdeles *Sipho sarsii*, Jeffr., *Octopus bairdi*, Verr. o. a. Af Echinodermer fandtes 9 Arter, der tidligere ikke vare bemærkede i den paa disse Former overordentlig rige Throndhjemsfjord, og som saaledes blive at tillægge den af Forf. ved en tidligere Lejlighed[1]) givne Oversigt over de her fundne Arter, hvis Antal nu er 74. Blandt Echinodermerne kunne mærkes *Ophiacantha anomala*, G. O. Sars, og

[1]) Cfr. Letterst. Tidsskr, 1879, p. 495.

O. spectabilis, G. O. Sars, hvoraf den første, der tidligere blot var kjendt i enkelte Exemplarer, viste sig hyppig i Oculina-regionen; fremdeles *Archaster tenuispinus*, D. & K., de 2 Arter *Brisinga*, samt *Solaster furcifer*, D. & K., og *Goniaster hispidus*, M. Sars. Blandt Anthozoerne kunne mærkes *Cerianthus lloydii*, Gosse, og *Nephthya rathkiana;* af Hydroider *Stylaster gemmascens*, Esp. (i Mængde), *Aglaophenia bicuspis* og *A. integra*, G. O. Sars, *Lafoëa capillaris*, G. O. Sars, samt adskillige andre sjeldnere Former. Endelig omtales et Antal Annelider, hvoriblandt udførlige Diagnoser og Beskrivelser meddeles af et Par formentlig nye Arter, nemlig *Laenilla violacea* og *L. oculinarum*, optagne fra et Dyb af 80—250 Favne.

STORM, V. **Bidrag til Kundskab om Throndhjemsfjordens Fauna. II.** (Kgl. N. Vid. Selsk. Skr. 1879, p. 109—125. T.hjem 1880).

En Fortsættelse af de i dette Tidsskrifts Aargang for 1878 meddelte Resultater af Forfatterens seneste Dybvandsskrabninger i Throndhjemsfjorden. Blot Evertebrater omhandles. Blandt Crustaceer af større Interesse kunne nævnes *Colocaris macandreae*, Bell, *Bythocaris simplicirostris*, G. O. Sars, *Pasiphaë sivado*, M. Sars, og *P. tarda*, Kr., hvilke begge sidste ere temmelig talrige, fremdeles *Boreomysis tridens*, G. O. Sars, samt *Trischizostoma raschii*, Boeck. Af Molluskerne kunne nævnes *Marsenia prodita*, Lov., *Torellia vestita*, Jeffr., *Abra longicollis*, Scacchy, og *Capulus hungaricus*, Lin. Af Echinodermer *Rhizocrinus lofotensis*, M. Sars; af Hydroider *Companularia flexuosa*, Hincks, samt af Polyzoër *Rhabdopleura mirabilis*, M. Sars.

Bidrag

til Kundskab om Throndhjems Lavvegitation

af Overlæge C. Kindt.

Medens den phanerogame Flora omkring Throndhjem i en Aarrække har været Gjenstand for Botanikernes Opmærksomhed, har den kryptogame og specielt den lichenologiske, været lidet paaagtet. Det turde derfor være af Interesse at se en Angivelse af de Lavarter, der hidindtil ere fundne paa dette Omraade. Imidlertid maa Læseren ingenlunde forestille sig, at noget Helt her foreligger, men tvertimod kun et Brudstykke af en botanisk Beskrivelse, der hovedsagelig omfatter Hladehammeren og Ihlsvigfjeldet. De fjernere Partier af Omegnen har jeg blot enkelte Gange besøgt, fordi min Virksomhed som Læge i Almindelighed kun tillader mig kortere Exkursioner. Der er sikkerlig endnu meget tilbage, som har undgaaet min Opmærksomhed, og jeg nærer ingen Tvivl om, at de fleste Lavarter, der forekomme i Nordland og Finmarken ogsaa ville kunne paavises ved Throndhjem. For Orienteringens Skyld forudskikkes en kort Beskrivelse af de Felter, hvorpaa Planterne ere indsamlede.

I nordostlig Retning fra Nidelvens Udløb i Throndhjemsfjorden ligger et Næs, der fra Arilds Tid er kaldt Hladehammeren. Det ligger omtrent 3000 Fod fra Bratøren eller Elvemundingen, har en fladtrykt halvkugleformig Figur og en Højde af henved 160 Fod over Havfladen. Bjerghammerens forreste Side, der vender mod Syd imod Byen er næsten blottet for al Trævegitation, medens Toppen og den Side, der vender mod

Øst er beklædt med Skov af Birk, Older, Asp, Rogn og Hassel. Den vestlige Side af Fjeldet, som vender mod Fjorden, bestaar paa en lang Strækning af nøgne terasseformige Afsatser og Bjergkløfter skikkede til at yde Plantevegetationen et Værn mod Vesterhavets Storme, hvilket end mere forøges ved den Løvskov, der beklæder Hladehammerens Side langs Fjorden fjernere fra Byen. Bagenfor dette Forbjerg ligger et andet, Kjærringbjerget eller den ydre Hladehammer kaldet, som er adskildt fra den indre ved en liden Vig af Fjorden, som benævnes Korsvigen. Kjærringbjerget har ligeledes en fladtrykt Kuglefigur, en Højde af 150 Fod, blottet for al Trævegetation og kun bedækket med Moser, Laver og enkelte Bregner. Det har sin største Højde langs Throndhjemsfjorden og skraaner mere og mere mod Øst og taber sig efterhaanden i et Fjeldplateau, der kaldes Østmarken. Begge de nævnte Forbjerge bestaa af Chloritskifer gjennemsat med enkelte hvide Qvartsgange. Kalk eller Sandsten findes ikke. — Den vestlige Side af den Slette, hvorpaa Stiftstaden Throndhjem er anlagt, begrændses af en Fjeldryg, der løber fra Fjorden i sydvestlig Retning ind i Landet. Dette Fjeld benævnes Ihlsvigfjeldet, og den Bugt, som det omhegner, Ihlsvigen. Langs Stranden heraf findes flere dyrkede Jordsmon, saasom Trolla, Munkaunet, Høvringen, Fagervigen etc. hvilke ere Privates Ejendom. Stiger man derimod over Ihlsvigfjeldets Kam, der har en Højde af 736 Fod, kommer man til en Alminding, Bymarken kaldet, der ejes af T.hjems Kommune, og har en Udstrækning fra Nord mod Syd af $^3/_8$ Mil og en Bredde af $^1/_4$ Mil. I denne findes flere høje Bjergtoppe, hvoraf følgende ere de største:

Graakallen	1780	Fod.
Herberusfjeldet	1260	„
Gjetfjeldet	1275	„ og
Liahøjden	1091	„

Bag Gjetfjeldet løber fra Nord mod Syd et Dalføre, der benævnes Tømmerdal og er bevoxet med Naal- og Løvtræer. Bjergarten bestaar af Protogingranit og Chloritskifer samt Lag af Blaaqvartz (Helleflinta).

A. Archilichenes.

1. *Usnea barbata* (L.) Fr. a) *florida.*

2. b) *hirta.* Begge Former forekomme hist og her paa Hladehammeren. Den første almindelig paa Birk, den sidste paa forfaldne gamle Træhytter og Trægjerder, men altid sterile.

3. *Alectoria tristis* (Th. Fr.) I rigelig Mængde i Bymarken paa skraanende Fjeld 8—900 Fod over Havet, stadig frugtbærende.

4. *Ramalina calicaris 1) farinacea* (L) Fr. Almindelig paa Hladehammerens Løvtræer altid uden Frugt.

5. *Ramalina pollinaria* (Ach) Bag Hladehammerens Krudthus paa skyggefulde, perpendikulære Fjeldvægge. Sparsomt og altid steril.

6. *Stereocaulon coralloides* (Fr.)

7. *Stereocaulon paschale* (L.) Fr. Begge Arter almindelig paa Hladehammeren og Ihlsvigfjeldet paa mosbegroede Klipper og fortile.

8. *Cladonia rangiferina* (L.) a) vulgaris b) silvitica & c) alpestris. Alle tre Former almindelig paa hele Omraadet, oftest uden Frugt.

9. *Cladonia bellidiflora* (Ach). Scher. Hist og her paa Hladehammeren og i Ihlsvigen paa mosbeklædte Klipper og sterile Steder. Fertil.

10. *Cladonia coccifera* a) *communis* (Th. F.) Almindelig paa bar Mark.

11. *Cladonia pyxidata* a) *chlorophæa* (Flk.) Almindelig overalt paa mosbevoxte Stene, gamle Træstammer og forsømte Stengjærder.

12. *Cladonia fimbriata* (L) Fr. Hyppigst paa gamle halvforraadnede Træstammer. Ihlsvigfjeldet.

13. *Cladonia papillaria* (Ehrh.) Hoffm. Paa mager Jord. Ihlsvigfjeldet; oftest steril.

14. *Cetraria islandica* (L.) Ach. Forma platyna voxer paa Hladehammeren lige ned til Havfladen, men altid steril.

15. *Cetraria aculeata* (Schreb.) Fr. I Østmarken hist og her paa steril Jord mellem Moser.

16. *Cetraria nivalis* (L.) Ach. I rigelig Mængde paa Graakallen, men steril.

17. *Cetraria juniperina* a) *genuina.* (Kørb.) Oftest paa Ene (Iuniperus communis) baade paa Hladehammeren og i Bymarken og næsten altid med Frugt.

18. *Cetraria juniperina* b) *punastri* (Scop.) Ach. Almindelig paa gamle Træstammer og Indhegninger. Altid steril.

19. *Cetraria glauca* (L.) Ach. Forekommer paa Hladehammeren hyppigst paa Barken af Trær & steril.

20. *Parmelia saxatilis 1) retiruga* (L.) Fr. Overalt paa Sten og Barken af Træer, sjelden frugtbærende og uden Parasitsvampene Abrothallus Smithii og Dothidea homostegia.

21. *Parmelia saxatilis* b) *omphalodes* (L.) Fr. Forekommer paa Hladehammeren og Ihlsvigfjeldet, men sjelden og altid paa solaabne Steder.

22. *Parmelia furfuracea* (L.) Ach. Paa Fjeldene omkring Kristiansstens Fæstning og paa forfaldne gamle Gjerdesgaarde paa Strinden. Altid steril.

23. *Parmelia physodes* (L.) Ach. Hyppig paa Barken af Træer og Stene, men steril.

24. *Parmelia olivacea* (L.) Ach. a) aspidota almindelig paa Popler og Birk.

25. *Parmelia olivacea* b) *fuliginosa* (Fr.) Hist og her paa Stene. Hladehammeren og Ihlsvigfjeldet.

26. *Parmelia stygia* (L.) Ach. Temmelig sjelden kun funden paa Ihlsvigfjeldet.

27. *Parmelia conspersa* (Ehrh.) Ach. Almindelig især paa Hladehammerens store Stenblokke.

28. *Parmelia diffusa.* Hist og her paa Barken af gamle halvraadne Træer. Hladeh.—Strinden.

29. *Physcia ciliaris.* (L.) DC. Kun funden een Gang i Ihlsvigaleen paa Asp og steril.

30. *Physcia aqvila* (Ach.) Nyl. I Mængde paa Hladehammerens Klipper, der vende mod Fjorden. Altid med Frugt. Synes at elske Søluften.

31. *Physcia pulverulenta* a) *allochroa* (Ehrh.) Th. Fr. Hist

og her paa gamle Løvtræer, dog langtfra saa hyppig som Physcia stellaris.

32. *Physcia pulverulenta* b) *muscigena.* (Ach.) Nyl. Sjelden. Hladehammeren paa Mos.

33. *Physcia stellaris* a) *adpressa.* (Th. Fr.) og

34. *Physcia stellaris* b) *adscendens.* (Fr.) Th. Fr. Begge meget almindelige baade paa Barken af Frugttræer og vilde Løvtræer. Næsten stedse med Frugt.

35. *Physcia cæsia* (Hoffm.) Nyl. Hyppig paa Stene, men sjelden med Frugt. Hladehammeren—Ihlsvigen.

36. *Physcia obscura* (Ehrh.) Nyl. Almindelig og fertil paa Træstammer og fugtige Klipper.

37. *Xanthoria parietina.* (L.) Th. Fr. Overalt. Ligesaa almindelig i lavere Regioner som Caloplaca elegans i Alperegionerne.

38. *Xanthoria lychnea* b) polycarpa (Ehrh). Th. Fr. Paa Barken af Træer og gamle Træindhegninger hyppig.

39. *Gyrophora cylindrica* (L.) Ach.

40. *G.* — *polyphylla* (L.) Fr.

41. *G.* — *proboscidea* (L.) Ach.

42. *G.* — *hyperborea* (Hoffm.) Mudd. Disse fire Arter forekomme paa Hladehammeren og i Ihlsvigen, saavel paa faste Fjeldsider som løse Stenblokke; den første almindeligt, den sidste sjeldnest. Altid fortile.

43. *Caloplaca elegans* (Link.) Th. F. Denne Lav, der findes i stor Mængde paa Dovre og beklæder Fjeldsiderne med et rødt Tapet, forefindes ogsaa paa Hladehammeren, men sparsomt; altid frugtbærende.

44. *Caloplaca murorum* (Hoffm.) Th. Fr. Paa gamle forfaldne Mure, f. Ex. Kristiansstensfæstning.

45. *Caloplaca cerina* a) Ehrharti. (Schær.) Th. Fr. Almindelig paa Hladehammerens og Ihlsvigens Moser.

46. *Caloplaca aurantiaca* (Light.) Th. Fr. I stor Mængde paa Barken af Aspetræer, sjeldnere paa Sten. Hladehammeren.

47. *Caloplaca pyracea* (Ach.) Th. Fr. Paa glat Bark af

yngre Aspetræer; ikke saa hyppig som foregaaende Art. Hladehammeren.

48. *Caloplaca ferruginea* a) *genuina* (Kørb) Th. Fr. Almindelig paa Barken af Rogn og Aspetrær. Hladehammeren.

49. *Caloplaca ferruginea* b) *festiva* og

50. *Caloplaca ferrug.* c) *obscura.* Th. Fr. Hist og her paa Hladehammerens Klipper, der vende mod Fjorden.

51. *Caloplaca vitellina* a) *genuina* (Ehrh.) Th. Fr. Almindelig paa hensmuldrende løse Stene. Hladehammeren.

52. *Caloplaca vitellina* b) *xanthostigma* (Pers.) Th. Fr. Paa gamle Trær i Ihlsvigaleen, men altid steril.

53. *Rinodina turfacea* a) *nuda* Th. Fr. Kun enkelte Gange funden paa Moser paa Hladehammeren. Hyppig paa Dovre.

54. *Rinodina arenaria* (Hepp.) Th. Fr. Sjelden. Funden 2 à 3 Gange kun paa Hladehammeren.

55. *Rinodina Conradi* (Kørb.) Ogsaa sjelden. Kun funden paa mosbeklædte Stene og paa den nøgne Jord paa Hladeh. Arten let kjendelig ved de to Gange septerede Sporer.

56. *Rinodina sophodes* a) *genuina* Th. Fr. Hist og her paa Barken af gamle Løvtræer. Strinden og Hladehammeren.

57. *Rinodina sophodes* b) *milvina* (Wnbg.) Th. Fr. Ikke ualmindelig paa Hladehammerens fugtige Stene.

58. *Rinodina exigua* a) *pyrina* (Ach.) Th. Fr. Meget hyppig paa Barken af gamle Træer. Paa fugtige Steder er Lavens crusta undertiden overtrukket med en Alge Chlorococcum botrydoides af Protoccaceernes Familie.

59. *Rinodina exigua* b) *confragosa.* (Ach.) Th. Fr. Findes paa haarde Stenarter; meget sjeldnere end forrige Art. Ihlsvigen og Hladehammeren. Undertiden i Selskab med Lecidea macrocorpa b) superba (Kørb.) Th. Fr.

60. *Rinodina inundata* (Blomb.) Funden een Gang paa Hladehammeren paa Sten paa fugtig Lokale.

61. *Rinodina Bischoffii* a) *protuberans* (Hepp.) Kørb. Forekommer almindelig paa Kalk; funden et Par Gange paa Hladehammerens Chloritskifer.

62. *Acarospora badio-fusca* (Nyl.) Th. Fr. Kun funden een Gang ved Lerfossen paa Chloritskifer.

63. *Acarospora glaucocarpa* (Wnbg) Kørb. Funden paa Hladehammerens gamle Stengjerder enkelte Gange med daarlig udviklet crusta. Paa Strinden forekommer den mere udviklet.

64. *Acarospora glaucocarpa* b) *conspersa* (Fr.) Th. Fr. Forekommer paa Hladehammeren, men sjelden og uden crusta. Ligner for det nøgne Øje meget en Sarcogyne.

65. *Acarospora sqvamulosa* (Schrad) Th. Fr. Denne Lav er hidindtil kun funden ved Kristiania, i Nordland og paa Hladehammeren af Prof. Th. Fries. Den forekommer sparsomt, men i vel udviklet Form.

66. *Acarospora fuscata* b) *rufescens* (Turn) Th. Fr. Forekommer baade paa Fjeldene omkring Fæstningen Kristiansten og paa Hladehammerens forfaldne gamle Stengjerder.

67. *Acarospora discreta* (Ach.) Th. Fr. Funden enkelte Gange i Ihlsvigen paa Granit, men næsten uden crusta.

68. *Lecanora* (*Placodium*) *saxicola* a) *vulgaris* (Kørb.) Th. Fr. og

69. *Lecanora* (*Placodium*) *saxicola* b) *versicoler* (Pers) Th. Fr., ikke ualmindelige paa Fjeldene omkring Kristianstens Fæstning og paa Hladehammeren.

70. *Lecanora* (*Placodium*) *circinata* (Pers.) Ach. er funden af G. Torsell ved Throndhjem. Hidindtil har jeg ikke funden den. Paa Hovedøen ved Kristiania findes den hist og her.

71. *Lecanora tartarea* (L.) Ach., forekommer paa Mos, Ihlsvigfjeldet.

72. *Lecanora pallescens* b) *parella* (L.) Schær., beklæder paa Hladehammeren hele Fjeldvægge i udmærket udviklet Form.

73. *Lecanora atra* a) *vulgaris*, Kørb. Findes paa Klippevægge paa Hladehammeren og omkring Fæstningen Kristiansten. Ligner for det nøgne Øje enkelte Former af Lecanora subfusca, hvorfra den let skjelnes ved de violrøde Paraphyser.

74. *Lecanora subfusca* (L.) Ach. I mange Former overalt.

75. *Lecanora albella* a) *sordidescens* (Pers) Ach. og

76. *Lecanora albella* b) *angulosa* (Schreb.) Nyl., almindelig paa Barken af Løvtræer over hele Territoriet.

77. *Lecanora sordida* a) *glaucoma* (Hoffm.) Th. Fr., forekommer paa haarde Stenarter baade paa Kristianstensfjeldene og Hladehammeren i rigelig Mængde.

78. *Lecanora albescens* a) *galactina* (Ach.) Th. Fr. Almindelig paa Hladehammerens Strandklipper, i Ihlsvigen og paa Kristianstens gamle Mure.

79. *Lecanora varia* a) *vulgaris*, Kørb.

80. *Lecanora varia* b) *polytropa* (Ehrh.) Nyl.

og 81. *Lecanora varia* c) *intricata* (Schrad) Th. Fr., forekommer hist og her baade paa Hladehammeren og Klipperne omkring Kristiansten; den sidste Form især paa gamle Stengjerder.

82. *Lecanora badia* (Pers) Ach. Almindelig paa haarde Klippevægge.

83. *Lecanora (Aspicilia) verrucosa.* (Ach.) Laur. Hist og her paa Mose kun paa Hladehammeren.

84. *Lecanora (Aspicilia) calcarea contorta* (Urceolaria calcarea Hoffmanni b) contorta (Ach.) Funden enkelte Gange paa fugtige Steder paa Hladehammerens Chloritskifer.

85. *Lecanora (Aspicilia) gibbosa* a) *vulgaris*, Th. Fr. Almindelig paa samme Stenart. Hladehammeren.

86. *Lecanora (Aspicilia) pelobotrya* (Wnbg.) Smrft. Kun funden een Gang i Ihlsvigfjeldet.

87. *Lecanora (Aspicilia) lacustris* (With) Th. Fr. Hyppig paa vaade Klipper i Ihlsvigen.

88. *Lecanora (Aspicilia) cinerea* (L.) Smrft. Overalt.

89. *Lecania cyrtella* (Ach.) Th. Fr. Funden enkelte Gange paa Hladehammerens Løvtræer i Selskab med Bilimbia Nægelii. Forma saxicola funden een Gang paa Hladehammeren.

90. *Hæmatomma ventosum* (L.) Mass. I Ihlsvigen og Hladehammeren paa de mest for Vinden udsatte Klipper. Paa Dovre er denne Stenlav den almindeligste.

91. *Hæmatomma coccineum* a) *porphyrium* (Hoffm.) Th. Fr. Funden paa skumle Klipper baade paa Hladehammeren og Strinden; ikke meget almindelig.

92. *Icmadophila æruginosa* (Scop.) Trev. Hyppig paa fugtig Mose i Ihlsvigfjeldet.

93. *Urceolaria scruposa* a) *vulgaris.* Kørb.

94. *Urceolaria scruposa* b) *bryophila* (Ehrh.) Ach. og

95. *Urceolaria scruposa* c) *gypsacea*, Ach. Alle 3 Former i rigelig Mængde baade paa Kristianstensfjeldene og paa Hladehammeren.

96. *Pertusaria panyrga* (Ach.) Th. Fr. Skal være funden ved Throndhjem af W. P. Schimper. Jeg har ej seet den her. Paa Dovre er den ikke ualmindelig paa Moser.

97. *Pertusaria communis* (DC.) Funden to Gange paa Birkens Bark paa Hladehammeren. Forma saxicola forekommer derimod i stor Mængde paa Hladehammerens Klipper, der vende mod Fjorden.

98. *Sphyridium byssoides* (L.) Th. Fr. Ikke sjelden paa mager og fugtig Jord, der vender mod Aftensolen, sjeldnere paa Sten. Strinden — Hladehammeren.

99. *Toninia cinereovirens*, a) *verruculosa*, Th. Fr. Denne Art forekommer i Mængde i Klipperifter, der vende mod Throndhjemsfjorden paa den forreste Hladehammer, men som Hr. Prof. Th. Fries rigtigen bemærker altid steril. Paa Kjerringbjerget derimod findes et lidet Fjeldplateau, der vender mod Middagssolen, hvor denne Lav forekommer med Frugt i Selskab med Toninia cæruleonigricans. Det er formentlig den renere Luft her, der er Aarsagen til den fuldkomne Udvikling. Paa samme Sted voxer den sjeldne Bregne Asplenium Breynii.

100. *Toninia aromatica* a) *acervulata* (Nyl.) Th. Fr., er funden af Prof. Th. Fries paa Hladehammeren.

101. *Toninia fusispora* (Hepp.) Th. Fr., forekommer i Klipperifter k u n paa Hladehammeren. Sparsomt.

102. *Toninia syncomista* (Flk.) Th. Fr. Denne Lichen er af Kørber henført til Bilimbia, men af Prof. Th. Fries med Rette til Toninia, da thallus bestaar af sqvamæ. Den forekommer k u n paa Hladehammeren paa Moser og sparsomt.

103. *Toninia cæruleo nigricans* (Lightf.) Th. Fr. Kun funden i Korsvigen paa den ydre Hladehammer paa Moser. Sparsomt. Paa Hovedøen ved Kristiania er den ikke ualmindelig.

104. *Bacidia atrosangvinea* a) *corticola*, Th. Fr. Af dette

Slægt har jeg hidindtil kun funden denne ene Art paa Asp. Grunden hertil maa dels søges i ufuldstændig Undersøgelse og dels i Mangel af ældre Træer omkring Byen.

105. *Bilimbia sphæroides* (Dicks) Th. Fr.

106. *Bilimbia obscurata* (Smrft.) Th. Fr.

107. *Bilimbia accedens*, Arn. Disse 3 Arter forekomme alene paa Hladehammeren paa Moser; den sidste sjeldnest.

108. *Bilimbia Nægelii* (Hepp) Anzi. Kun funden paa Hladehammeren paa Aspetræets Bark. Tilforn kun funden ved Kristiania.

109. *Lopadium pezizoideum* a) *muscicolum* (Smrft.) Th. Fr. Kun funden et Par Gange paa Hladehammeren.

110. *Biatorella (Sarcogyne) simplex* (Dav.) Br. et Rostr. Forekommer paa haarde Stenarter paa Hladehammeren i Selskab med Buellia punctata (Hoffm.) Kørb.

111. *Lecidea (Psora) lurida* (Sw.) Ach. Paa den nøgne Jord paa Hladehammeren. Sparsomt. Steril ligner den meget en Dermatocarpon hepaticum.

112. *Lecidea (Psora) decipiens* (Ehrh) Ach. Kun funden ved Lerfossen paa Mose en enkelt Gang.

113. *Lecidea (Biatora) rupestris* Ach. Skjønt denne Lav især forekommer paa Kalk, der ej findes paa Hladehammeren eller i Throndhjems nærmeste Omegn, træffes den dog ej saa ganske sjelden paa Hladehammerens Chloritskifer.

114. *Lecidea* (*Biatora*) *fusca* a) *atrofusca*, Th. Fr. Almindelig paa gamle Moser, Hladehammeren. De af Prof. Th. Fr. paaviste blaae Korn, der findes indblandede mellem Paraphyserne, afgive et ypperligt dragnostisk Kjendemærke.

115. *Lecidea* (*Biatora*) *fuscorubens* (Nyl.) Hladehammeren, men sjelden.

116. *Lecidea* (*Biatora*) *granulosa* (Ehrh.) Schær. Ihlsvigen paa forraadnede Vegitabilier.

117. *Lecidea* (*Biatora*) *coarctata* a) *ornata* (Smrft.) Th. Fr. Almindelig paa haarde Stene i Bækkelejer. Ihlsvigen.

118. *Lecidea* (*Biatora*) *rivulosa* (Ach.) Funden een Gang paa Kjerringbjerget med afbleget Crusta.

119. *Lecidea* (*Biatora*) *uliginosa* (Schrad.) Ach. Almindelig i udtørrede Myrer, Ihlsvigen.

120. *Lecidea (Mycoblastus)* a) *endorhoda*, Th. Fr., og b) *alpina*, Fr. Begge Former funden et Par Gange i Østmarken paa Mose.

121. *Lecidea speirea*, Ach. Almindelig i Nærheden af Krudthuset paa Hladehammeren.

122. *Lecidea silacea*, Ach. Ihlsvigen. Almindelig farvet af Jernoxydhydrat.

123. *Lecidea pantherina* (Ach.) Th. Fr. Hyppig paa Hladehammeren i smukt udviklede Former.

124. *Lecidea lithophila* (Ach.) Th. Fr. Almindelig Hladehammeren — Ihlsvigen.

125. *Lecidea auriculata*, Th. Fr. Almindelig paa store Granitblokke ved Strandkanten af Ihlsvigen, næsten uden *Crusta* — (*forma diducens.*)

126. *Lecidea brachyspora*, Th. Fr. Denne sjeldne Lav, der hidindtil kun er funden sparsomt i det nordligste Finmarken (Maasøe, Mortensnæs, Karlsøe) forekommer paa Hladehammerens Strandklipper nedenfor Krudthuset, men kun funden paa dette Sted.

127. *Lecidea macrocarpa* a) *platycarpa* (Ach.) Th. Fr. Almindelig paa Hladehammeren med udmærket udviklet *Crusta* og danner Overgangen til *forma* b) *superba.*

128. *Lecidea flavocærulescens* (Hornem.) Funden enkelte Gange i Ihlsvigen paa haarde Stenarter.

129. *Lecidea crustulata* (Ach.) Kørb. Hyppig i Ihlsvigen paa løse Stene.

130. *Lecidea fuscoatra* a) *fumosa* (Hoffm.) Th. Fr. Hladehammeren hyppig.

131. *Lecidea arctica* (Smrft.) Paa Moser hist og her i Ihlsvigen.

132. *Lecidea tenebrosa*, Fw. Almindelig paa haarde Stenarter. Hladehammeren og Ihlsvigen.

133. *Lecidea elæochroma* (Ach.) Th. Fr. *Forma latypea* og *f. pillularis* hist og her paa Hladehammerens Klipper.

134. *Lecidea elæochroma achrista* (Smrft.) Almindelig i

Ihlsvigen med hvid og paa Hladehammeren med graa *crusta* paa Asp.

135. *Catillaria (Biatorina) lenticularis* a) *vulgaris* (Kørb.) Th. Fr. Hist og her paa haarde Stenarter paa Hladehammeren med mørkfarvet *crusta.*

136. *Catillaria grossa* (Pers) Blomb. Funden af Prof. Th. Fr. paa Hladehammeren.

137. *Arthrospora acclinis* (Fw.) Kørb. Hyppig paa Aspetræernes Bark. Hladehammeren.

138. *Buellia parasema* a) *vulgata,* Th. Fr. Funden enkelte Gange paa Birk paa Strinden nær Byen.

139. *Buellia myriocarpa* a) *punctiformis* (Hoffm.) Mudd. Paa Granit paa Hladehammeren. Sjelden.

140. *Buellia myriocarpa* b) *chloropolia* (Fr.) Th. Fr. Kun funden paa Lærketræets Bark i Lillegaardens Parkanlæg.

141. *Buellia vilis,* Th. Fr. Hidindtil kun funden paa Dovre og i Nordland. Træffes hist og her paa Hladehammerens Chloritskifer. Adskiller sig fra alle *Buellier* ved det farveløse Hypothecium.

142. *Buellia saxatilis* (Schær.) Kørb. Forekommer baade i Ihlsvigen og ved Lerfossen. Sjelden.

143. *Buellia coniops* (Wnbg.) Th. Fr. Ikke ualmindelig paa Ihlsvigens Strandklipper. Danner runde brune Figurer paa Fjeldsiden. Adskiller sig fra alle Buellier ved de naaleformige buede Spermatier.

144. *Buellia (Diplotomma)* a) *vulgata,* Th. Fr. I rigelig Mængde paa den forreste Hladehammers Strandklipper.

145. *Rhizocarpon (Catocarpon) badioatrum* a) *vulgaris.* Kørb. Hist og her paa Hladehammeren paa vaade Klipper. Karakteristisk ved de purperfarvede Paraphysespidser.

146. *Rhizocarpon (Catocarpon) expallescens,* Th. Fr. Hidindtil kun funden sparsomt paa Fløjfjeldet ved Tromsø. I rigelig Mængde paa Hladehammerens Strandklipper.

147. *Rhizocarpon geographicum* (L.) DC. Overalt.

148. *Rhizocarpon geographicum, forma pulverulenta.* Schær. Hidindtil kun funden paa Dovre; truffet een Gang i Østmarken.

149. *Rhizocarpon geminatum* (Fw.) Th. Fr. Almindelig paa Hladehammeren, i Ihlsvigen og ved Lerfossen. Paa sidste Sted med noget afvigende *crusta (crusta disperse areolata).*

150. *Rhizocarpon distinctum,* Th. Fr. Sjeldnere end foregaaende Art. Undertiden i Selskab med *acarospora discreta.* Ihlsvigen — Hladehammeren.

151. *Rhizocarpon Oederi* (Web.) Kørb. Kun funden i Ihlsvigfjeldet paa haarde Stenarter. Sjelden.

152. *Rhizocarpon obscuratum* (Ach.) Kørb. Almindelig i Bækkelejer. Ihlsvigen.

153. *Rhizocarpon calcareum* b) *concentricum* (Dav.) Th. Fr. I Mængde paa Hladehammeren nær Krudthuset. Undertiden i Selskab med *endoccus pygmæus.*

154. *Sphærophorus coralloides* (Pers)

og 155. *Sphærophorus fragilis* (L.) Begge Arter almindelig i Ihlsvigen og paa Hladehammeren, men sterile.

155. *Calicium hyperellum,* Ach. Paa Barken af Gran almindelig ved Lerfossen.

156. *Calicium pusillum,* Ach. Paa nøgne Træindhegninger. Almindelig.

157. *Dermatocarpon miniatum* a) *complicatum* (Sw). Ikke ualmindelig baade paa tørre og noget fugtige Klippevægge. Kristianssten — Hladehammeren.

158. *Dermatocarpon fluviatile* (Web.) Sjeldnere end forrige Art og paa mere vaade Klippevægge og i Bækkelejer. Hladehammeren — Ihlsvigen.

159. *Dermatocarpon rufescens* (Ach.) forekommer endnu sjeldnere end de to foregaaende Arter i Klipperifter og paa tørre Steder. Hladehammeren.

160. *Dermatocarpon hepaticum,* Ach. Paa nøgen Jord og i Klipperifter paa Mose. Hladehammeren.

161. *Dermatocarpon cinerium* (Pers). Paa nøgen og fugtig Jord, almindelig paa Hladehammeren.

162. *Endocarpon pusillum* (Hedw.) Kun funden paa Hladehammeren, enkelte Gange paa Mose.

163. *Staurothele clopima* (Wnbg.) Hist og her paa Strinden og Hladehammeren med sort eller castamebrun crusta.

164. *Microglæna muscorrum* (Fr.) Funden af Professor Th. M. Fries paa Hladehammeren.

165. *Polyblastia Henscheliana* (Kørb.) Kun funden i Ihlsvigen paa Stene i Bækkelejer. Sparsomt.

166. *Polyblastia scotinospora*, Nyl. Eorekommer ved Lerfossen og paa Hladehammerens Strandklipper i 3 Former: a) f. *acrustacea*. b) f. *crusta tenue* og c) f. *crusta crassa*.

167. *Polyblastia intercedens*, Nyl. Kun funden paa Hladehammeren. Sjelden.

168. *Polyblastia sepulta*, Mass. Ligeledes kun paa Hladehammerens Strandklipper. Sjelden.

169. *Polyblastia intermedia*, Th. Fr. Kun funden paa Kristiansstens forfaldne Mure i Mængde,

170. *Thelidium æneovinosum*, Anzi. Hist og her i Ihlsvigen.

171. *Thelidium methorium*, Nyl. Forekommer ved Lerfossen, Ihlsvigen og Graakallen.

172. *Thelidium amylaceum* Mass. En enkelt Gang funden paa Hladehammeren.

173. *Thelidium Sprucei*, Th. F. Kun een Gang funden paa Hladehammeren.

174. *Verrucaria maura*, Wnbg. Beklæder hele Fjeldsider paa lange Strækninger langs Stranden i Ihlsvigen og paa Hladehammeren.

175. *Verrucaria nigrescens* (Pers.) Hist og her paa Hladehammeren.

176. *Verrucaria margacea*. Wnbg. Funden ved Lerfossen og i Ihlsvigen. Sjelden.

B. Sclerolichenes.

Gyalecta. Alle Arter af dette Slægt ere hidindtil kun fundne paa Hladehammeren.

177. *Gyalecta rubra*. Hoffm. Findes i størst Mængde paa mosbegroede skraanende Fjeldvægge bag Krudthuset; ellers hist

og her paa Mose omkring paa Bjerghammeren. Den hører til de pragtfuldeste Laver.

178. *Gyalecta foveolaris*, Ach. Hyppigst paa forraadnende Vegitabilier.

179. *Gyalecta cupularis*, Ehrh. Almindeligst paa fugtige Klippevægge og i skyggefulde Klipperifter, undertiden i Selskab med den smukkeste norske Bregne *Aplenium Trichomanes*.

180. *Gyalecta geoica*, Wnbg. Denne er den mindste af de her nævnte Gyalectaarter og sjeldnest. Findes paa nøgen Jord og paa Moser.

181. *Opegrapha varia Personii*, Ach. Kun funden een Gang paa en skraanende Fjeldside paa Hladehammeren.

182. *Arthonia radiata*, Pers. I stor Mængde paa Hladehammeren paa *Alnus incana*.

183. *Arthonia punctifermis*, Ach. Hladehammeren paa *Corylus Avellana*.

184. *Arthonia patellulata*, Nyl. Almindelig paa Hladehammeren paa *Populus tremula*.

185. *Belonia russula*, Kørb. Denne Lav er hidindtil kun funden af Hr. Professor Th. Fries ved Mortensnæs i Varangerfjorden og af Hr. Forstmester Norman i Salten og Senjen. Jeg har funden den paa Hladehammeren paa to Steder paa skraanende fugtig Fjeld.

186. *Arthopyrenia grisea*, Kørb. Hist og her paa Barken af *Betula alba*. Hladehammeren.

187. *Arthopyrenia analepta*, Ach. I Mængde paa Barken af *Sorbus Aucuparia*. Hladehammeren.

188. *Leptoraphis tremula*, Kørb. Rigelig paa *Populus tremula*. Hladehammeren, Strinden.

C. Phycolichenes.

189. *Nephroma arcticum* (L.) I Ihlsvigfjeldene opad mod Graakallen. Steril.

190. *Peltigera venosa* (L.) Kun funden et Par Gange paa nøgen Jord. Hladehammeren.

191. *Solorina saccata.* (L) Hist og her paa Hladehammeren og i Ihlsvigen paa Moser.

192. *Pannaria microphylla* (Sw.) Paa fugtige Klippevægge almindelig paa Strinden og Hladehammeren.

193. *Pannaria brunnea* (Sw.) Hladehammeren og i Ihlsvigen paa Moser.

194. *Lecothecium corallinoides.* (Hoffm.) Paa fugtige Klippevægge. Strinden.

195. *Lecothecium asperellum* (Ach.) Sjeldnere end foregaaende Art; kun funden et Par Gange paa Hladehammeren og paa Strinden. (Johnsvandet).

196. *Collema pulposum* (Bernh.) Hist og her paa Hladehammerens Strandklipper paa Moser.

197. *Collema crispum* (L.) Paa mosbeklædte Fjeldsider. Hladehammeren.

198. *Collema furvum,* Ach. Funden een Gang paa Ihlsvigens Strandklipper. Steril.

199. *Collema flaccidum,* Ach. Kun funden een Gang paa Hladehammeren. Steril.

200. *Collema melænum,* Ach. Almindelig paa Hladehammeren.

201. *Leptogium lacerum,* (Sw.) Hladehammeren paa Moser Sjelden.

202. *Leptogium scotinum,* Ach. Kun funden paa Hladehammeren paa Moser. Sjelden.

203. *Lichina confinis* (Müll.) I Mængde i Ihlsvigen og paa Hladehammeren langs Stranden.

204. *Porocyphus areolatus* (Flot.) Kun funden een Gang i Ihlsvigen.

D. Glæolichenes.

205. *Synalissa ramulosa* (Schrad.) Hidindtil kun funden sparsomt paa Hladehammerens tørre Klippevægge.

206. *Pyrenopsis grumilifera,* Nyl. Beklæder hele Fjeldsider i Ihlsvigen.

207. *Pyrenopsis reducta.* Th. Fr. Ihlsvigen. Sjelden.

208. *Pyrenopsis assimilans,* Nyl. Kun funden i Ihlsvigen. Sjelden.

E. Byssolichenes.

209. *Ephebe pubescens* (L.) Findes i stor Mængde paa skraanende, noget fugtige Klippevægge i Ihlsvigen, men næsten altid steril. Ved Undersøgelsen af et Hundrede Exemplarer fandtes kun et fertil.

210. *Thermutis velutina* (Ach.) Ihlsvigen. Sjelden. Kun funden 2 Gange med Frugt.

Til Slutning skylder jeg at gjøre Læseren opmærksom paa, at samtlige Diagnoser ere gjennemseede og korrigerede af Hr. Professor Th. M. Fries, der med en usædvanlig Forekommenhed og Velvillie har veiledet mig i min lichenologiske Forskning.

Throndhjems Omegns Fugle,

ved V. Storm.

Skjønt nedenstaaende Optegnelser hovedsageligt kun indeholde en Fortegnelse over de Arter af Fugle, som ere fundne i Throndhjems Omegn — det vil sige, i Regelen indenfor en Afstand af omtr. 3 Mile — tilligemed nogle Notitser om Trækket m. m., kunne de maaske være af nogen Interesse til Sammenligning med andre Steders ornithologiske Fauna samt for Samlingen og dens Forøgelse og muligens tjene som Udgangspunkt for videre Undersøgelser, eftersom forhen kun lidet eller ialfald intet samlet er bekjendtgjort i denne Henseende.

De ere Resultatet dels af egne Excursioner for længere Tid siden dels af de mange i Løbet af mere end 20 Aar til Samlingerne eller til privat Præparation indleverede Exemplarer, som jeg har havt Anledning til at se eller undersøge, ligesom jeg ogsaa i det samme Tidsrum har gjort Iagttagelser om Trækfuglenes Ankomst i Byens nærmeste Omegn. Fremdeles har Hr. Cand. Lundgreen ladet mig disponere over de af ham i flere Aar førte Optegnelser, hvoraf noget forhen er optaget i Colletts Arbeider, og Hr. H. T. Gram har tilladt mig at anføre, hvad der findes i hans Samling af særegen Interesse.

Antallet af de Arter, som ere fundne i Omegnen med den nævnte Begrændsning, er 178; desuden er nedenfor nævnt — uden Nummer i Fortegnelsen — saadanne, som høist sandsynligt forekomme, fordi de ikke sjelden ere trufne i de nærliggende Trakter, som ogsaa ved de øvrige Arter hist og her ere berørte,

samt nogle faa, der af Andre ere anførte som trufne her i Egnen, men hvoraf jeg ikke har seet Exemplarer.

Det anførte Antal er, skjønt det neppe staar tilbage for mange andre Steders af samme Udstrækning, sammenlignet f. Ex. med Christiania Omegns Fauna, ikke betydeligt, hvorimod de paa sidstnævnte Sted aarligt rugende Arter ere ialfald forholdsvis færre. Efter Collett (Overs. af Christiania Omegns ornithol. Fauna 1864) beløbe nemlig de sidste sig til 102, og det hele Antal Arter, som der omtales som tilhørende Faunaen, er 220 (hvortil dog nogle senere ere tilkomne); men af disse er en Del saadanne tilfældige Gjester fra sydlige Egne, der ikke overskride Dovre, medens de der aarligt rugende, som ikke naa herop, kun ere: *Lanius collurio*, Nødvækken (*Sitta europæa*), (som dog findes op til Søndmøre), Tornirisken (*Linota cannabina*), der forøvrigt er funden i Surendalen, Trælærken (*Alauda arborea*), Lærkefalken (*Falco subbuteo*), Hvepsehøgen (*Pernis apivorus*), Vagtelen (*Perdix coturnix*), (ligeledes forekommende i Surendalen) samt muligens Duetrosten (*Turdus viscivorus*), der forhen er angivet at være truffet i Throndhj. Omegn, hvad senere ikke har bekræftet sig; forøvrigt er Pilfinken (*Fringilla montana*) den eneste, der tillige er aarlig Rugefugl i den nordligere Del af Landet uden at være bemærket nogensinde i det Throndhjemske.

Men foruden den Omstændighed, at Throndhjems Omegn i længere Strækninger hæver sig til en Høide af 500—700 M., er der, som bekjendt, flere mere de mindre subalpinske Arter, der i det Nordenfjeldske ruge pan mange Steder i Lavlandet, men i den sydligere Del af Landet i Regelen kun i højere liggende Regioner, saasom Ringtrosten (*Turdus torquatus*), Lavskrigen (*Garrulus infaustus*), *Anthus pratensis*, Bergfinken (*Fringilla montifringilla*), Agerloen (*Charadrius apricarius*), den mindre Spove (*Numenius phoeopus*) og nogle, som især høre hjemme ved Vestkysten eller ruge ved salt Vand, f. Ex. Skjærlærken (*Anthus obscurus*), *Linota flavirostris*, Viben (*Vanellus cristatus*), Kjelden (*Hæmatopus ostralegus*), Ringgåsen (*Vulpanser tadorna*), Edderfuglen (*Somateria mollissima*), Tyvjoen (*Lestris parasitica*), Teisten (*Uria grylle*), hvilke her nævnte, til Forskjel fra Christiania Om-

egns Fauna have sine aarlige Rugepladse i det her omhandlede Gebet, hvis samlede Antal af Rugefugle ligeledes beløber sig til omtr. 100 eller noget derover.

Den øvrige Forskjel er ikke stor og kan bero dels paa en el. anden local Naturbeskaffenhed dels derpaa, at Christianiaegnen i et meget længere Tidsrum har været Gjenstand for nøjagtigere Undersøgelser, saa at den repræsenterer $\frac{1}{1}\frac{1}{2}$ af Landets Fauna og derfor bedst kan benyttes til Sammenligning. — Andre Arter, som ere forekomne der, men endnu ikke ere fundne i Throndhjems Omegn, ere Furukorsnebben (*Loxia pytiopsittacus*), som dog er fundet vestligere under næsten samme Bredde samt paa Dovre over Naaletrægrændsen, Blaakjelken (*Lusicola suecica*), Fjeldlærken (*Alauda alpestris*), *Anser minutus & albifrons*, hvilke som nordiske rimeligvis ogsaa maa kunne træffes her paa Gjennemtrækket, og hvoraf den første i Colletts „Norges Fugle" opgives (efter Hewitson) at være „Rugegefugl hist og her gjennem Throndhj. Stift", Lapuglen (*Strix lapponica*), hvoraf jeg har seet et Ex. fra Snaasen, Tranen (*Grus cinerea*), som er skudt ved Levanger, Skraben (*Puffinus anglorum*), der netop tilhører Vestkysten. — Arter, hvormed det omvendte er Tilfælde, ere Fjeldrypen (*Lagopus alpina*), *Totanus fuscus* (?), *Gallinula chloropus* (?), hvilke 2 sidste ere fundne i tilgrændsende Trakter, Pragtedderfuglen (*Somateria spectabilis*), *Larus leucopterus & L. eburneus*, *Phalacrocorax cristatus*, *Cygnus Bewickii* og *Alauda cristata*, hvilken sidste er ny for Norges Fauna. — De ikke rugende Arter endelig, som ere fælles for begge Steder, bestaa mest af de arctiske og alpinske, som træffes paa Gjennemtrækket og opholde sig her i længere Tid om Høsten, saasom adskillige Vadefugle ellerover vintre, saasom Arterne af Alkefamilien, Havellen (*Harelda glacialis*), Krykjen (*Rissa tridactyla*) o. fl.

Hvad Trækfuglenes Ankomst om Vaaren angaar, da synes de fleste Arter at indfinde sig her omtr. 1 à 2 Uger senere end i Christianiaegnen (efter Siebkes Optegnelser om Trækfuglenes Ankomst til Chra., i N. Mag. f. Naturvdsk. B. 8). Undtagelser herfra er Lærken (*Alauda arvensis*), som idetheletaget er den af alle Trækfugle, der viser størst Variation i denne Henseende paa Grund af Aarstidens her saa høist forskjellige Beskaffenhed, og

dens Ankomst bemærkes undertiden indtil 4 à 5 Uger senere end ved Christiania; omvendt komme nogle af dem, som fornemmelig tilhøre Vestkysten, samtidigt paa begge Steder, saasom *Hæmatopus & Vanellus cristatus* eller tidligere her, saasom Stæren (*Sturnus vulgaris*); af Spoverne trækker *Numenius arquata* (efter Collett) over Christianiadalen fra Slutningen af April indtil ud i Mai, medens dens Ankomst til Throndhj. almindeligt indtræffer i Begyndelsen af April, ja endog i Marts, og *Num. phoeopus*, som her bemærkes i Midten af April, trækker neppe nogensinde før i Mai over Christianiadalen. Disse Arter og flere andre, hvormed et lignende Forhold finder Sted, maa altsaa trække langs Kysten, saa meget mere som de ved Stavanger (efter Bahrs „Stavanger Omegns Fugle", 1866 & 70) komme endnu meget tidligere. Forøvrigt indfinde Trækfuglene sig i forskjellige Aar til temmelig bestemt Datum, skjønt Temperatur og Veirligt paa den Aarstid er høist forskjelligt. Kun naar i 1ste el. 2den Uge af Mai, da de fleste *Sylvicolæ* komme, meget vinterligt Veir vedvarer længe, indfinde disse sig ofte samtidigt og noget senere end sædvanligt. Dette bemærkedes især Vaaren 1871, da Sne og Kulde vedvarede uafbrudt endnu d. 18de Mai, da Rødstjerten *Lusciola phoenicurus*), Skvætterne (*Saxicola oenanthe & rubetra*), Fluesnappere (*Muscicapa atricapilla*), Hortulaner (*Emberiza hortulana*) pludseligt i Mængde bemærkedes inde i Byen. (Det samme Phænomen, at de nævnte Arter første Gang bemærkedes samtidigt og tyede ind til Husene, iagttoges samtidigt i Ørkedalen).

En fuldstændig Undtagelse var Vaaren 1867, da hele Mai Maaned var overordentlig kold og Løvtræerne ikke aabnede sine Knopper førend i Juni; fra dette Aar savnes alle Optegnelser om de Trækfugle, som pleie at indfinde sig paa den Tid, og i Løbet af Sommeren hørtes nogle af dem kun sjelden, andre Arter slet ikke. Det er rimeligt, at de ere bukkede under, før de naaede op til os; thi i Hr. Statsrevisor Fischers Opsats, „Snestormen d. 13de Mai 1867 og Smaafuglene" (i Schjøthes Naturh. Tidskr. R. III, B. 6) berettes om, hvorledes disse i Mængde omkom i Danmark og det sydlige Sverige, men denne

Forfatter antager, at det var de Individer, som vare paa Træk til nordligere Egne, eftersom senere nye ankom.

Nedenfor anføres den tidligste Datum for en Del Trækfugles Ankomst i de sidste 25 Aar samt den sildigste for saadanne Tilfælde, da der ikke er Grund til at antage, at de ikke allerede ere komne længe forud:

Stæren (*Sturnus vulgaris*) 1ste Marts til 20de Marts.
Lærken (*Alauda arvensis*) 14de Marts—12te April.
Kjælden (*Hæmatopus ostralegus*) 20de Marts—4de April.
Snespurve (*Plectrophanes nivalis*) 20de Marts—April.
Maaltrosten (*Turdus musicus*) 25de Marts—Slutn. af April.
Storspoven (*Numenius arquata*) 27de Marts—Midten af April.
Sorttrosten (*Turdus merula*) omkring 1ste April.
Viben (*Vanellus cristatus*) ligesaa.
Blaakraaken (*Corvus frugilegus*) ligesaa.
Kajen (*Corvus monedula*) ligesaa.
Rødkjelken (*Erithacus rubecula*) 4de April—20de April.
Bjergfinken (*Fringilla montifringilla*) 12te April—omkring 1ste Mai.
Den mindre Spove (*Num. phocopus*) 12te—til Slutn. af April.
Gransangeren (*Phyllopneuste abietina*) 13de—25de April.
Rugden (*Scolopax rusticola*) 2den Halvdel af April.
Linerlen (*Motacilla alba*) 15de—22de April.
Jernspurven (*Accentor modularis*) 15de April—Beg. af Mai.
Engpiplærken (*Anthus pratensis*) 20de April—Beg. af Mai.
Taarnfalken (*Falco tinunculus*) 20de April—Beg. af Mai.
Rødvingetrosten (*Turdus iliacus*) 22de April—8de Mai.
Ringtrosten (*Turdus torquatus*) Slutn. af April el. Beg. af Mai.
Stenfalken (*Falco æsalon*) omkring 1ste Mai.
Rødstjerten (*Ruticilla phœnicurus*) 1ste—18de Mai.
Rødbenet Sneppe (*Totanus calidris*) Beg. af Mai.
Stendulpen (*Saxicola oenanthe*) 2den Mai—18de Mai.
Sort Fluesnapper (*Muscicapa atricapilla*) 2den—18de Mai.
Strandsnipe (*Totanus hypoleucos*) 3die Mai.
Buskskvetten (*Pratincola rubetra*) 5te—18de Mai.
Løvsangeren (*Phyllopneuste trochilus*) 8de—18de Mai.

Træpiplærken (*Anthus arboreus*) 8de—20de Mai.
Ortulanen (*Emberiza hortulana*) 10de—18de Mai.
Gulerlen (*Budytes flavus*) 11te—22de Mai.
Digesvalen (*Cotyle riparia*) 12te—Slutn. af Mai.
Ladesvalen (*Hirundo rustica*) 12te—Slutn. af Mai.
Tagsvalen (*Chelidon urbica*) 13de—Slutn. af Mai.
Graasangeren (*Sylvia cinerea*) 13de—25de Mai.
Rundfuglen (*Eudromias morinellus*) Midten af Mai.
Agerrixen (*Crex pratensis*) 16de—Slutn. af Mai.
Graa Fluesnapper (*Muscicapa grisola*) 23de—Slutn. af Mai.
Gjøgen (*Cuculus canorus*) 24de Mai—Beg. af Juni.
Havesangeren (*Sylvia hortensis*) 24de Mai—Beg. af Juni.
Taarnsvalen (*Cypselus apus*) 27de Mai—11te Juni.
Sylvia curruca — Slutn. af Mai.
Sylvia hypolais — Slutn. af Mai—Beg. af Juni.
Ternen (*Sterna hirundo*) — Beg. af Juni.

I følgende Fortegnelse over Arterne er med Hensyn til System og Benævning fulgt Colletts, „Norges Fugle", fordi Exemplarerne i Samlingen for Tiden ere benævnede paa samme Maade:

Ord I. **Passeres.**

Turdus viscivorus Lin. opgives i Sundevalls „Svenska Foglarne" at være bemærket ved Throndhj. og af Nilsson i „Skand. Fauna" og „Illum. Fig. til Skand. Fn." at være seet af Forf. i Størdalen, hvorimod den ikke nævnes i den af ham førte Dagbog over hans Reise i disse Trakter, skjønt der i den netop fra det nævnte Sted nævnes adskillige andre Arter. Trods megen Eftersøgen saavel af mig som Andre i en lang Aarrække er den aldrig bemærket, og det er sandsynligt, at flere af Opgifterne om dens Forekomst nordenfjelds ere usikre.

1. *Turdus musicus* Lin. Almindelig om Sommeren i alle Naaleskove. Ved dens Ankomst om Vaaren — i Regelen i Løbet af April, sjeldnere i Slutningen af Marts (saasom i 1857) — opholder den sig nogen Tid i Byens Udkanter, især naar megen Sne ligger i Skovene Den forlader Egnen i Løbet af October.

2. *Turdus iliacus* Lin. ankommer i sidste Halvdel af April

og høres da gjerne paa Højderne østenfor Byen, hvor den ogsaa ruger om Sommeren, skjønt den er hyppigst i Fjeldtrakter.

3. *Turdus pilaris* Lin., den i størst Mængde forekommende Trosteart, opholder sig i Byens Udkanter i Regelen til de sidste Dage af December, især naar der er meget Rognbær; i den milde Vinter 1879—80 forekom den i stor Mængde til Begyndelsen af Februar. — 3 Varieteter fra Omegnen opbevares i Samlingen, en med hvidt Hoved, en med hvid Ryg og hvidspraglet Underkrop og en 3die med askegraat Hoved og gul Underkrop.

4. *Turdus merula* Lin. er ligeledes almindelig; dens Ankomst om Vaaren falder omkr. Midten af April; enkeltvis er den truffet overvintrende. (En Varietet med hvidlige Vinger opbevares fra Ørkedalen i Grams Saml.)

5. *Turdus torquatus* Lin. ruger fornemmelig i høiere liggende Trakter, saasom paa Byaasen, paa Raneimsvåtten, paa Jervfjeldet, men paa Nordsiden af Fjorden eller i de skovløse Trakter ved Indløbet til Fjorden hyppigt i de laveste Regioner.

6. *Cinclus aquaticus*, Bechstein. Kommer om Vinteren ned til Byen ved Nidelven, saalangt som denne er islagt; saaledes i kolde Vintre (som 1878—79) lige til Havnen; i den milde Vinter 1879—80 saaes den ikke, hvorimod Exemplar erholdtes fra dens Rugepladse (ved Jonsvandet). Af de 2 Former, som omtales af Collett, („Mindre Medd. vedr. Norges Fuglefauna“ i Mag. f. Nat. vdsk. 1877), har jeg oftere seet Individer med mere eller mindre tydeligt rødbrunt Belte end uden dette.

7. *Regulus cristatus*, Willougby. Almindelig i Naaleskove hele Aaret.

8. *Ruticilla phoenicurus* (Lin. *Sylvia* Latham) ruger alm. saavel inde i Byen som i Omegnen og kommer om Vaaren i Regelen 2den Uge af Mai (i 1858 d. 30te April, i 1864 d. 1ste Mai). Den forlader os i Begyndelsen af September.

9. *Erithacus rubecula* (Lin. *Sylvia* Lath.) kommer omtr. samtidigt med *Turdus musicus* (i 1856 de første Dage af April) og opholder sig om Vaaren ligesom denne efter Omstændighederne i større eller mindre Antal i Byens Udkanter langs Elven; er forøvr. almindelig og ruger især i Mængde langs Fjor-

den, østenfor Byen. Forlader os i October, men i 1880, da pludselig Vinter indtraf, opholdt den sig her lige til Begyndelsen af December og kom ved stærkt Snefald ind i Byens Udkanter, hvilket ogsaa er Tilfælde om Vaaren.

10. *Saxicola oenanthe* Lin. er alm. overalt og kommer gjennemsnitlig i 1ste el. 2den Uge af Mai. Enkelte Individer sees endnu i Midten af September.

11. *Pratincola rubetra* (Lin. *Saxicola* Bechst.) er ligesaa almindelig og kommer gjennemsnitlig samtidigt med foregaaende eller noget senere (i 1859 bemærket d. 11te Mai, i 1860 d. 12te, i 1861 d. 16de, i 1862 d. 11te, i 1872 d. 9de, i 1874 i den 1ste Uge af Mai, i 1875 d. 8de, i 1878 d. 13de, i 1880 omkr. d. 10de). Den forlader Egnen i Begyndelsen af September.

12. *Accentor modularis* (Lin.) bemærkes i Byens Udkanter om Vaaren gjerne i sidste Halvdel af April samt om Høsten og er forøvr. almindelig i Naaleskovene om Sommeren.

13. *Sylvia hortensis* Bechst. forekommer ikke saa hyppigt i Byens nærmeste Omegn, men især i Mængde i Lierne i Dalene. Den hører til de senest ankomne Trækfugle og høres sjelden før d. 25de Mai.

14. *Sylvia atricapilla* Briss. hører til de sjeldnere Arter af denne Slægt, men er dog nogle Gange skudt om Sommeren i Byens Nærhed; oftere er den erholdt som Efternøler i Begyndelsen af Vinteren, fanget i Kramsfuglsnare; 1 Ex. toges den 26de December (1873) inde i Byen og opbevares i Samlingen.

15. *Sylvia cinera* Briss. er almindelig i Kratskov og kommer om Vaaren gjennemsnitlig i 3die Uge af Mai og drager bort omkr. d. 1ste September.

16. *Sylvia curruca* Lin. er truffet temmelig sparsomt rugende i Naaleskovene, saasom ved Jonsvandet, hvorfra Exemplarer haves i Grams Saml.

17. *Phyllopneuste trochilus* (Lin. *Sylvia* Lath.) forekommer alm. i Løvskove; bemærket i 1858 første Gang d. 9de Mai, 1859 d. 12te, 1866 d. 11te, 1868 d. 12te, 1872 d. 13de, 1874 d. 15de, 1875 d. 8de, 1877 d. 13de, 1880 omkr. d. 12te Mai. Sees undertiden endnu i Midten af September.

18. *Phyllopneuste abietina (Sylvia)* Nilsson. Ruger alm. i alle Naaleskove og er næst *Sylv. rubecula* den af alle Sylvier, som kommer tidligst om Vaaren (gjennemsnitl. fra 20de—25de April), da den gjerne høres i Byens Udkanter, hvor enkelte Par ogsaa have Tilhold hele Sommeren, saasom paa Domkirkegaarden. Tidligst er den bemærket 13de April; den drager bort om Høsten senere end foregaaende.

19. *Ficedula hypolais* (Lin. *Sylvia* Lath.) er fundet rugende paa flere Steder i Byens Nærhed, saasom langs Nidelven og i Devlehavnen, fra hvilke Steder dens Æg haves, og Exemplarer ere skudte.

20. *Lanius excubitor* Lin. træffes temmelig hyppigt især om Vinteren, i alle Trakter; er truffet rugende colonivis paa Højderne mellem Horrig og Selbo (meddelt af Adj. Schulz, som der skjød flere Explrr.), samt paa andre Steder, helst i subalpine Trakter. Blandt de erholdte Exemplarer forefindes (efter Colletts Bestemmelse) saavel typiske Individer af den normale som næsten typiske af *L. major Pall.* og Overgange mellem begge. Senere er erholdt flere af den sidstnævnte.*)

21. *Muscicapa atricapilla* Lin. ruger alm i Byens Udkanter og nærmeste Omegn og er her meget hyppigere end følgende. Dens Ankomst falder gjennemsnitlig omkr. 8de Mai (fra d. 2den til d. 16de) og dens Bortreise i Slutningen af August.

22. *Butalis grisola* (Lin. *Muscicapa*). I Colletts „Norges Fugle" opgives den i det Throndhjemske at være hyppigere end foregaaende; dette er muligens Tilfælde i Skovtrakterne, men ikke i Byens Nærhed. Den ankommer om Vaaren meget senere end foregaaende.

23. *Troglodytes europæus* Leach. Er om Vinteren hyppig, dog ikke alle Aar, ved og i Byen og har gjerne Tilhold ved Søboderne og Skibene i Havnen; om Sommeren bemærkes den sjelden.**)

---

*) Cfr. Steineger og Collett i Arch. f. Math. og Naturvdsk.

**) Dette stemmer ikke med den Iagttagelse af Fischer (i Schjøthe, Nath. Tidskr. 3 R. 2 B. p. 17), at den i Danmark ubetinget er Trækfugl og at Angivelserne om, at den er Standfugl, skrive sig fra Tyskland.

24. *Parus major* Lin. kommer i September i Mængde ind i Byen, hvor den opholder sig om Vinteren. Allerede i Midten af Januar høres dens Sang, undertiden først i Slutningen af Maaneden, sjelden tidligere (i 1878 allerede d. 4de.)

25. *Parus coeruleus* Lin. er ligeledes alm. saavel Sommer som Vinter; i 1880 rugede den i en Træplantning midt inde i Byen.

26. *Parus ater* Lin. Alm. i Naaleskove hele Aaret.

27. *Parus borealis de Selys.* Alm. i Naaleskove.

28. *P. palustris* Lin. Alm. i Løvskov og Krat og træffes om Vinteren ligesom *P. major & coeruleus* i Byens Udkanter.

29. *Lophophanes cristatus* (Lin. *Parus)* udbreder sig sandsynligvis mere og mere. For 10 à 20 Aar siden bemærkedes den ikke her i Egnen; nu er den almindelig i alle Naaleskove ogsaa østenfor Byen, saasom ved Jonsvandet, hvorfra flere Explrr. haves.

30. *Orites caudatus* (Lin. *Parus)* ruger ikke sjelden i Skovtrakterne, hvorfra Exemplarer ere erholdte om Sommeren; sees undertiden i smaa Flokke i Byens Udkanter paa Strøget Høst og Vinter.

31. *Certhia familiaris* Lin. sees om Vinteren temmelig hyppigt i Byens Udkanter og Omegn; om Sommeren i Naaleskovene, men bemærkes da sjeldnere.

32. *Chelidon urbica* (Lin. *Hirundo)* kommer i Regelen i Mai Maaneds 3die Uge og opholder sig da nogen Tid i Byens Nærhed; dens Rugepladse om Sommeren er helst i noget højere liggende Trakter. I Begyndelsen af September drage de fleste Svaler bort, men enkelte Aar, selv efter at stærk Frost er indtruffet, sees undertiden denne og følgende Art i smaa Flokke i Byen, i October eller November (især i 1867, da det samme bemærkedes ogsaa paa andre Steder i Landet).

33. *Hirundo rustica* Lin. er almindelig, men synes at have aftaget i Antal i senere Tid. Den kommer om Vaaren i Regelen noget tidligere end foregaaende og er tidligst bemærket d. 12te Mai.

34. *Cotyle riparia* (Lin. *Hirundo)* ruger især i bratte Elvemæler og kommer under almindelige Forhold nogle Dage før

foregaaende Art; ved langvarigt koldt Veir komme undertiden alle 3 Arter samtidigt, eller en af de 2 foregaaende først. Tidligst ere Svalerne bemærkede d. 12te Mai (i 1875 *H. rustica*, i 1863 *C. riparia*). I over 30 Aar har den ruget i Kolonier i Byens Skandsevold.

35. *Motacilla alba* Lin. Hannerne komme næsten hvert Aar til temmelig bestemt Datum (16de—22de April), selv om Veiret er fuldstændig vinterligt, i hvilket Tilfælde de have Tilhold i Fjæren i store Flokke. Efternølere bemærkes ofte, senest d. 6te December (1857). (Individer med sort Ryg (*M. Yarrellii?*) er af og til bemærket; et Ind. med hvid Ryg saa jeg i Byen i Høsten 1880). — Som Exempel paa Trækfuglenes Tilbagekomst til Udrugningsstedet kan anføres, at et Indiv. med kun 1 Ben (det andet formodentlig bortskudt) i 3 paa hverandre følgende Aar bemærkedes paa en og samme Localitet.

36. *Budytes flavus* (Lin. *Motacilla*) bemærkes kun yderst sjelden ved Byen paa Gjennemreise. (Dens Rugepladse er især i den subalpinske Region, saasom i Thydalen, hvor jeg har bemærket den i Mængde om Sommeren; dog ruger den aarlig i Ørkedalen i Lavlandet.)

37. *Anthus rupestris* Nilss. Ruger paa de nøgne Skjær ved Indløbet til Fjorden men ogsaa længere inde, idetmindste til Stadsbygden, hvor den er hyppig paa de træbare Nes (Bækkenesset); jeg har ogsaa hørt den om Sommeren paa Tutterøen.

Anthus cervinus Pall. er if. Colletts „Norges Fugle“ bemærket ved Throndhjem; opgives ogsaa (af Lundgr.) at være seet i Ørkedalen.

38 *Anthus pratensis* Lin. forekommer om Vaaren, i Regelen fra Begyndelsen af Mai samt om Høsten flokkevis i Byens nærmeste Omegn; ruger paa Myrerne især i de højere liggende Egne, men ligesom det er Tilfælde med flere subalpinske Arter, nærmere ved Havet ogsaa i dettes Niveau.

39. *Anthus arboreus* Bechst. Alm. i Løvskove og kommer om Vaaren i 2den Uge af Maj, sjeldnere først i 3die.

---

*) Medd. af Adj. Langberg.

40. *Emberiza citrinella* Lin. Alm. om Sommeren i Skovkanter, om Vinteren, hvis Sneen bedækker Markerne, i Byen; dens Sang høres i Regelen strax efter Midten af Marts, undertiden, skjønt faatonig, allerede i de første Dage af Maaneden.

41. *Emberiza hortulana* Lin. Alm. paa Bjerge saavel paa begge Sider af Byen som paa Nordsiden af Fjorden, (Stadsbygden, Lexvigstranden), saavidt bekjendt, Nordgrændsen for dens Forekomst i Landet. Kommer i Regelen henved Midten af Mai (tidligst bemærket den 10de, senest den 20de) og drager bort i Slutn. af August.

42. *Emberiza schoeniclus* Lin. Ikke sjelden, især Vaar og Høst; kommer i første Halvdel af Mai.

43. *Plectrophanes nivalis* (Lin. *Emberiza*) træffes undertiden i større Flokke om Vaaren fra Midten af Marts til Midten af April i Byens Udkanter og nærmeste Omegn; mindre Flokke sees undertiden hele Vinteren paa enkelte Localiteter saasom ved Søboderne, hvor den søger Føde i Selskab med *Embr. citrinella.*

Plectr. (Emberiza) lapponica Lin. vides en Gang skudt i Ørkedalen ($^{30}|_{4}$ 56) og Aaret efter seet sammesteds.

44. *Pyrgita domestica* (Lin. *Fringilla)* er almindelig overalt.

45. *Fringilla coelebs* Lin. er alm. overalt. Hannen kommer om Vaaren næsten altid ved Slutningen af April Maaneds første Uge (5te til 9de); er undertiden fundet overvintrende.

46. *Fringilla montifringilla* Lin. er om Sommeren især hyppig i Fjeldtrakter, men ruger ogsaa overalt i Lavlandet. Overvintrer hyppigere end foregaaende; blev saaledes seet i Januar 1865, i større Mængde inde i Byen i Januar 1878; i den milde og snebare Vinter 1879—80 i store Flokke; Exemplarer, som da bleve skudte i Slutn. af Marts og opbevares i Samlingen, ere i fuld Sommerdragt, medens de ellers have meget igjen af Vinterdragten ved sin Ankomst om Vaaren, endnu i Mai.

47. *Chlorospiza chloris* (Lin. *Fringilla)* er ikke sjelden og er ogsaa oftere truffet om Vinteren.

48. *Linota flavirostris* (Lin. *Fringilla).* Ruger hist og her saasom i de stejle Bjergvægge paa Nordsiden af Hladeham-

meren; i større Flokke sees den om Vaaren, sjeldnere om Vinteren i Selskab med

49. *Acanthis linaria* (Lin. *Fringilla).* Ruger i Birkeskove, helst høiere liggende og træffes Høst og Vaar flokkevis i Byen og Omegn. Trækker i Regelen bort midtvinters og høres atter de sidste Dage af Marts.

50. *Acanthis spinus* (Lin. *Fringilla*). Alm. i Naaleskove og træffes om Vinteren i Byens Haver.

Carduelis elegans Briss. Jeg har ikke seet noget Exemplar af denne, men efter Opgifter, om hvis Rigtighed der ikke er nogen Grund til at tvivle, er den oftere seet paa nært Hold, især om Vinteren i Selskab med *Fring. domestica,* ja endog skudt (cfr. Collett „Mindre Medd.")

51. *Corythus enucleator* (Lin.) viser sig næsten hver Vinter enkeltvis i Byens Haver og Omegn, enkelte Aar i Mængde (saaledes i 1861—62, 1866—67, 1877—78).

52. *Pyrrhula vulgaris* Temm. opholder sig i større eller mindre Mængde om Vinteren i Byen og Omegn, især i kolde og snefulde Vintre, indtil henimod Midten af April; om Sommeren i Naaleskovene, men bemærkes da sjelden.

53. *Loxia curvirostra* Lin. Ligesom de 2 foregaaende indfinder den sig enkelte Vintre i større el. mindre Mængde ved Byen; om Sommeren træffes den temmelig hyppigt i Naaleskove. I størst Mængde forekom den i 1866 baade Sommer og Vinter saavel nær Byen som i alle omkringliggende Trakter.

54. *Sturnus vulgaris* Lin. ankommer om Vaaren til meget forskjellig Tid; dog kan dens Ankomst gjennemsnitlig sættes til Midten af Marts, skjønt den undertiden sees enkeltvis eller i smaa Flokke til hvilkensomhelst Tid af Vinteren: I 1855 bemærket d. 22de Decbr., i 1862 i Begyndelsen af Januar og Slutn. af Februar, i 1877 først i Slutn. af Marts o. s. v. De uhyre store Flokke, som om Høsten opholde sig i Byens Træplantninger og paa Kirkerne, opløses lidt efter lidt i Slutn. af October og Beg. af Novbr. I 1880—81, ved den pludseligt indtraadte Vinter forekom mange endnu til i Januar, da de i den strenge Kulde lode sig gribe med Hænder eller omkom.

55. *Corvus mònedula* Lin. Rugede i flere Aar paa Domkirken, hvor den i de sidste Aar ikke er bemærket; overvintrede da enkelte Aar og viste sig i den strenge Vinter 1877—78 endog i temmelig betydeligt Antal i Byen; somoftest bemærkes den gjennemtrækkende omkr. 1ste April el. i Marts.

56. *Corvus corax* Lin. forekommer temmelig hyppigt ved Byen om Vinteren; den ruger om Sommeren paa mange Steder, især i de vestlige Trakter, hvorfra saavel udvoxne som Unger haves i Saml.

57. *Corvus frugilegus* Lin. viser sig om Vaaren fra Slutn. af Marts ved Byen, hvor den ogsaa ruger (paa Hlademoen). Enkelte Aar forekommer den i større Mængde. Den store Udvandring, som i Vinteren 1875—76 fandt Sted over en større Del af Landet, viste sig ogsaa her, idet de daglig saaes i Byen og nærmeste Omegn, undertiden i store Skarer.

58. *Corvus cornix* Lin. Almindelig overalt. Om Vinteren sees den hyppigt i Byens Gader; om Sommeren i Skovtrakter, hvorfra den gjør daglige Udflugter til Fjæren.

59. *Pica caudata* Ray (*Corvus Pica* Lin.) Alm. overalt. Den *albino-var.*, som omtales af Collett (i „Mindre Medd."), og som jeg har havt Anledning til at se, er skudt i Selbo. (Et sort Ind. bemærket ved Levanger 1879).

60. *Nucifraga caryocatactes* (Lin. *Caryoc. guttatus* Nilss.). Flere Exemplarer ere i Aarenes Løb skudte eller fangede om Høsten saavel i Byens Nærhed som i flere af de omkringliggende Trakter, og opbevares i Samlingerne. Især blev adskillige skudte eller snarefangne Høsten 1868*).

61 *Garrulus glandarius* (Lin.). Alm. i alle Skovtrakter Sommer og Vinter.

62. *Perisoreus infaustus* (Lin. *Garrulus* Briss.). Alm. i Naaleskove, især de højereliggende, til enhver Aarstid.

63. *Ampelis garrulus* Lin. *Bombycilla* Briss. Træffes om Vinteren i større eller mindre Antal. Den største Udvandring fandt Sted i Vinteren 1859, da de pludseligt d. 3die Febr. indfandt sig inde i Byen i overordentlig store Skarer (i Ørkedalen

*) Den sees ogsaa netop til samme Tid at være forekommet i Mængde paa visse Steder i Danmark (Collin, Ornith. Bidrag.)

bemærket paa lignende Maade i Januar s. A.*). Forøvr. forekom den talrigt i Vinteren 1861—62, i 66—67, 67—68 og 77—78.

64. *Alauda arvensis* Lin. viser med Hensyn til Tiden for sin Ankomst større Variation end nogen anden Trækfugl, efter som Markerne ere bare eller snedækkede. Tidligst er den efter min Iagttagelse i de sidste 25—30 Aar kommet d. 14de Marts, sildigst henv. Midten af April (1879). Naar megen Sne falder efter dens Ankomst, tyr den i smaa Flokke ind i Byen og søger Føde paa Søboderne, hvor ogsaa dens Sang høres. (I størst Mængde ruger den paa Ørlandet, Stadsbygden, Leinstranden, Hlademoen, Størdalshalsen og andre flade Strækninger).

65. *Alauda cristata* Lin., som aldrig forhen er truffet hertillands, saaes i Throndhjems Gader i Vinteren 1880—81, fra Begyndelsen af November til i Januar. Da den altid saaes alene, har der sandsynligvis kun været 1 Individ, som muligens er fordrevet ved de stærke Storme, der i Begyndelsen af November herskede i sydligere Egne. Desværre lykkedes det ikke at erholde Exemplaret, men den har været seet af saa Mange og paa saa nært Hold, at der er tilstrækkelige Vidnesbyrd for dens Forekomst. Efter den strenge Kulde i Beg. af Januar saaes den ikke mere.

66. *Upupa epops* Lin. Vides kun 1 Gang bemærket i Byens nærmeste Omegn, Høsten 1863 (1 af de 2 seede Individer blev skudt og opbevaret i en privat Saml.); derimod er den flere Gange bemærket i nærliggende Trakter.

Ord. II. Zygodactyli.

67. *Gecinus viridis* (Lin. *Picus*) er oftere skudt nær Byen især om Høsten el. om Vinteren og ruger paa flere Steder i Skovtrakterne.

68. *Gecinus canus* Gmel. synes idetmindste om Høsten at

*) Det var netop i den samme Vinter, at de (efter Collett) opholdt sig i uhyre Mængde i det sydlige Norge, (efter Hartmann) i Sverige og efter Fischer i Danmark.

være hyppigere end foregaaende, men vides ikke at være fundet rugende i de nærmeste Trakter.

69. *Dryocopus martius* (Lin. *Picus.*) Temmelig almindelig i de større Skove hele Aaret, saasom i Trakten ved Jonsvandet.

70. *Picus leuconotus* Bechst. er her i Egnen en af de almindeligste Hakkespetter, og er fundet rugende i Skovtrakter.

71. *Picus major* Lin. har undertiden vist sig hyppigt, til andre Tider i Løbet af mange Aar meget sjelden.

72. *Picus minor* Lin. er en af de hyppigst forekommende Arter af denne Slægt, saavel Sommer som Vinter og er den Art, som hyppigst findes inde i Byens Udkanter; i Sommeren 1880 rugede den endog her (ved Domkirken, hvor den daglig saaes i Løbet af Sommeren.)

73. *Apternus tridactylus* (Lin. *Picus*). Ogsaa af denne Art ere adskillige Exemplarer erholdte, især om Vinteren, og den ruger sandsynligvis i nærliggende Fjeldtrakter.

74. *Lynx torquilla* Lin. Har i enkelte Somre havt Tilhold paa enkelte Localiteter, hvor den ogsaa er truffet rugende, men er idetheletaget ikke meget udbredt. Dens Ankomst om Vaaren er i Begyndelsen af Mai.

75. *Cuculus canorus* Lin. høres i Byens Nærhed i Regelen kun om Vaaren ved dens Ankomst (fra 20de Mai til 1ste Juni) og kun et el. faa Par tilbringer Sommeren her, saasom paa Byaasen. Dens Rugepladse er de fjernere liggende Birkeskove, især de subalpinske.

Ord. III. **Syndactyli.**

76. *Cypselus apus* Lin. har i mindst 30 Aar havt sin Rugeplads i Fruekirketaarnet, hvorhen den ankommer med den første indtrædende Varme, i Regelen henimod den 1ste Juni, tidligst omkr. 20de Mai, undertiden først i 1ste el. endog 2den Uge af Juni; ofte er Kulde indtruffet efter dens Ankomst og den er da igjen forsvundet og senere kommet tilbage. Omkr. 1ste September trækker den bort, men enkelte Aar, længe efterat de, som om Sommeren have havt Tilhold i Byen, ere bortdragne, har der

MARINE BIOLOGICAL LABORATORY

pludselig vist sig en Mængde Taarnsvaler i Byens Gader, saaledes især i Begyndelsen af October 1862, da de sidste saaes d. 10de.

Caprimulgus europæus Lin. er af Lundgr. opgivet at være skudt og oftere hørt i Byens Nærhed, hvilket er optaget i „Norges Fugle". Mig er den ikke forekommet.

Ord. IV. Accipitres.

77. *Surnia nyctea* (Lin. *Strix*). I de Aar, da Lemænerne vandre, findes denne Ugle her i Egnen, ellers sjelden. Den største Udvandring fandt Sted i Høsten 1872, da man daglig kunde se flere Explrr. skudte i Nærheden og flere fangedes levende; selv inde paa Hustage i Byen blev den bemærket. Om Natten skulde de (ifølge Colletts „Remarks on the ornithol. of north. Norw"., Chria. Vidsk. Selsk. Forh. 1872) have Tilhold paa Skjær ved Munkholmen. Hyppige vare de ogsaa i Vintrene 1875—76 og 76—77, da en Præparant skal have erholdt omkr. 200 Stkr.

78. *Surnia passerina* (Lin. *Strix*) hører til sjeldnere Arter. Exemplarer haves fra Jonsvandstrakten (Gr. Sml.) og Hummelvigen, om Sommeren.

79. *Surnia funerea* Lath. er ikke sjelden, og mange Exemplarer ere erholdte i Aarenes Løb, især fra de subalpine Trakter om Sommeren.

80. *Nyctale Tengmalmi* Gm. (*Strix* Lin.). Er uden Tvivl en af de almindeligste Ugler, men bemærkes sjeldnere formedelst dens natlige Levemaade. En større Del af de i Aarenes Løb erholdte Exemplarer have været saadanne, som af en el. anden Grund have forvildet sig og ere blevne fangne, hvilket især har været Tilfælde om Vinteren, ja nylig endog 4 à 5 Gange i Løbet af en Maaned. Rugende er den truffet paa flere Steder i Skovtrakterne.*)

81. *Ulula uralensis* Pall. *liturata* Tengm. (*Strix* Lin.). Af

---

*) I Colletts „Remarks &c." opgives Inderøen som dens hidtil bekjendte nordligste Grændse i Landet; jeg har erholdt et Ex. fra Beiern, nær Bodø, og Hr. Conservator Schneider har meddelt mig, at han har faaet den ved Tromsø.

denne sjeldne Ugle blev 1 Ex. skudt paa Christiansten i Novbr. 1874. (Gr. Sml.)

82. *Strix aluco* Lin. er her i Egnen ikke saa almindelig som i Landets sydligere Dele, hvor den regnes for den almindeligste Ugle; heller ikke vides den bemærket i Byens Udkanter eller nærmeste Omegn, men er af og til erholdt fra Skovtrakterne.

83. *Bubo maximus* (*Strix Bubo* Lin.) er almindelig baade Sommer og Vinter. Dunklædte Unger fra Rugepladsene i Byens Omegn opbevares i Samlingerne.

84. *Otus vulgaris* (*Strix Otus* Lin.), som her i Egnen, saavidt bekjendt, har naaet sin Nordgrændse, hører til de mindre hyppige Arter; dog ere adskillige Explrr. erholdte i Aarenes Løb fra de fleste Trakter (Ørkedalen, Størdalen, Værdalen, Børsen og Byens nærmeste Omegn) og flere ere opbevarede i Samlingerne; paa førstnævnte Sted er den oftere skudt om Vinteren.

85. *Otus brachyotus* (Lin. *Strix*) er i Lemænaar hyppig, ellers sjelden, men er dog af og til ogsaa fundet overvintrende.

86. *Falco gyrfalco* Lin. Er hyppig i Fjeldtrakterne, men vides ikke iagttaget i Byens nærmere Omegn. Exemplarer ere erholdte fra Selbo, Singsaas, Ørkedalen o. s. v. og flere saavel yngre som ældre opbevares i Samlingerne. I usædvanligt Antal synes den at have forekommet i Høsten 1880, da der ogsaa var meget Fuglevildt.

87. *Falco peregrinus* Briss. hører til de sjeldnere Arter. 1 Ex. fra Omegnen haves i Selsk. Saml., et andet i en privat Saml.; begge fra nærliggende Fjeldtrakter (om Sommeren), hvor den sandsynligvis ruger.

88. *Falco æsalon* Lin. synes at være den almindeligste Art og forekom ligesom næst foregaaende i mere end sædvanlig Mængde Høsten 1880, da flere Explrr. saaes skudte eller fangede. Som Trækfugl kommer den i April og undertiden er den skudt allerede i de første Dage af Maaneden.

89. *F. tinnunculus* Lin. er ligeledes temmelig hyppig og bemærkes især om Vaaren fra Midten af April til Midten af Mai i Omegnen, hvor den flere steds ruger saasom ved Jonsvandet, hvorfra dens Unger i Dundragt haves i Saml. Boje anfører i

sin „Tagebuch auf einer Reise durch Norwegen“ i 1817, at flere Par skulle ruge i Christianstens Mure og i Domkirketaarnet, hvilket ikke har vist sig i senere Aar.

90. *Astur palumbarius* Lin. er almindelig saavel Sommer som Vinter.

91. *A. nisus* Lin. er ligeledes alm., men er sjelden erholdt om Vinteren.

92. *Buteo vulgaris* Bechst. er sandsynligvis ikke sjelden, skjønt den her i Trakten, saavidt bekjendt, har sin Nordgrændse. Foruden flere andre, som jeg har seet, opbevares i Selsk. Saml. 1 ældre (fra Selbo), 2 Unger med begyndende Fjærklædning (Klæbo); disse ere, skjønt tilhørende 1 Kuld temmelig forskjelligt udviklede.

93. *Buteo lagopus* Lin. Forekommer hyppigt paa Højfjeldene, men er ogsaa truffet i Lavlandet (Ex. i Selsk. Saml.). Et Ind. blev taget om Sommeren paa et Skjær ved Bynesset (Gr. Sml.)

94. *Aquila chrysaëtos* Lin. Forekommer helst i Fjeldtrakter (Singsaas, Melhus), hvorfra udvoxne Exemplarer og Unger haves i Samlingen. Unger i Dundragt, omkr. 10 Dage gamle, ($^{15}/_{6}$) ere rent hvide; en saadan holdtes levende i endnu 14 Dage, i hvilken Tid den undergik betydelig Forandring: Først fremkom mørke, næsten sorte Vingefjer, dernæst lignende over hele Ryggen, og endelig paa Bugen, som endnu tildels er dunklædt, ligesom hele Hovedet, Tibier og Tarser.

95. *Haliaëtos albicilla* (Lin.) sees i Omegnen meget hyppigere end foregaaende, men vides ikke at ruge uden nær Havet; Ex. skudt ved Byen opbevares i Samlingen.

96. *Pandion haliaëtos* (Lin.) vides bemærket ikke sjelden og ruger sandsynligvis ved flere Indsøer, da den oftere flere steds i Omegnen er seet paa et og samme Sted hele Sommeren, men intet Exemplar haves herfra i Samlingerne.

Ord. V. **Pulastræ.**

97. *Columba palumbus* Lin. Høres om Sommeren i de fleste Skovtrakter og synes at være hyppigere end følgende Art. Ex-

emplarer ere skudte og tildels opbevarede fra de fleste Trakter: Leinstranden (i Selsk. Saml.), Strinden, Jonsvandet, Byaasen, Tiller, (Ørkedalen og Indherred flere steds); ogsaa enkeltvis om Vinteren.

98. *Columba oenas* Lin. Kun 1 Par Exemplarer har jeg seet af den Art; det ene var skudt midtvinters.

Ord. VI. **Gallinæ.**

99. *Tetrao urogallus* Lin. Almindelig i Skove. (En tilfældig Varietet — næsten askegraa overalt og uden Glands — opbevares i Selsk. Saml. fra Snaasen.)

100. *Tetrao tetrix* Lin. Alm. i Skove; sterile Hunner sees temmelig hyppigt blandt det til Byen indbragte Vildt; derimod kjendes ingen Exempler paa tilfældige Varieteter, som ere ret hyppige i andre Dele af Landet.

T. urogalloides. Hannen er skudt el. fanget i mange Trakter i det Throndhjemske; 1 Ex. haves i Selsk. Saml. fra Klæbo, hvorfra jeg oftere har seet Exemplarer. (1 i Gr. Saml. fra Hitteren, hvor den skal være bemærket hyppigt.)

101. *Tetrastes bonasia* (Lin. *Tetrao.*) Almindelig i Naaleskove.

102. *Lagopus albus* Lin. *subalpina* Nilss. Ruger om Sommeren f. Ex., men i ringe Antal, paa Graakallen; enkelte snefulde Vintre har den været truffet i Mængde i de laveste Trakter, ganske nær Byen.

103. *Lagopus rupestris* Gmel. *alpina* Nilss. Ruger paa Højfjeldene; men i enkelte træbare Trakter, saasom paa Lexvigstranden ogsaa længere nede og der nedenfor foregaaende Art. Om Vinteren skal den forekomme i Mængde paa Byaasen (omkr. 200 M. o. H.)

104. *Perdix cinerea* Briss. Enkelte Exemplarer ere i Aarenes Løb fældede, hvoraf 1 opbevares i Samlingen, og mange ere seede saavel nær Byen, som i fjernere Trakter (Indherred, Guldalen, Meldalen); i 1860 blev nogle Par udslupne, som senere skulle have formeret sig; men ifølge Collett („Mindre Medd.“) blev et Ex. allerede i 1840 faldbudt i Throndhjem.

Ord. VII. Grallæ.

105. *Charadrius apricarius* Lin. opholder sig ved Ankomsten om Vaaren — i Regelen i anden Halvdel af April, sjeldnere i første — i smaa Flokke i den nærmeste Omegn indtil i Mai Maaned eller, naar megen Sne ligger i Fjeldene, til Juni; ruger om Sommeren foruden paa Fjeldene, saasom paa Byaasen, ogsaa paa større Myrstrækninger i Lavlandet, f. Ex. paa Stadsbygden, men i større Mængde jo længere mod Vestkysten; er atter almindelig i Omegnen i September og tildels i October.

106. *Eudromias morinellus* (Lin. *Charadrius*) træffes om Vaaren temmelig hyppigt i Lavlandet, tildels i Selskab med foregaaende, men bemærkes først meget senere end denne; kun sjelden er den atter skudt om Høsten. Om Sommeren er den truffet rugende paa nærliggende Fjelde, hvor dens Unger ere tagne. (Medd. af Adj. Schulz.)

107. *Aegialites hiaticula* (*Charadrius* Lin.). Almindelig om Sommeren ved Fjorden og forekommer ligeledes ved de større Indsøer.

108. *Aegialitis minor* (*Charadr.* Lin.) synes at være sjelden og er efter „Norges Fugle" fundet rugende op til Surendalen. 1 Exemplar fra Byens Omegn haves i Selsk. Saml.

Squatarola (*Charadr.*) *helvetica* Lin. skal være seet om Høsten i Byens nærmeste Omegn. (Explrr. fra Hitren og Ørkedalen, ligeledes om Høsten, i Gr. Sml.)

109. *Vanellus cristatus* Mey. skydes om Vaaren ved dens Ankomst i Slutn. af Marts ganske hyppigt i Byens nærmeste Omegn og ogsaa langt fra Kysten; om Sommeren ruger den især nærved Havet, saasom hyppigt paa Ørlandet og Tarven og endnu paa Stadsbygden.

Strepsilas interpres Lin. *collaris Temm.* er om Sommeren tem. almindelig ved Havet, saasom paa „Juledagene", Hitren og Halten, hvor den formodes at overvintre (Ex. af $^{29}/_{2}$ 71 i Selsk. Saml.)

110. *Hæmatopus ostralegus* Lin. Almindelig overalt ved Fjorden til dens allerinderste Del; er ogsaa truffet rugende ved Selbosøen. Kommer i Regelen omkr. 1ste April; tidligst er den iagttaget 20de Marts.

111. *Telmatias gallinago* (*Scolopax* Lin.) forekommer ikke sjelden, som det synes, helst i den subalpine Region; flere Explrr. ere indleverede til Saml.

112. *Telmatias gallinula* (*Scolopax* Lin.). Forekommer sjeldnere end foregaaende og efterfølgende og kun faa vides erholdte i Byens Omegn.

113. *Telmatias major* (Lin.). Skydes især Vaar og Høst men ruger sandsynligvis ogsaa paa mange Steder i Omegnen.

114. *Scolopax rusticola* Lin. Alm. og kommer i Regelen ved Midten af April. I Vinteren 1880 viste sig usædvanlig mange langt ud i November i Byens Nærhed ligesom flere andre Trækfugle, da Vinteren kom meget pludseligt.

115. *Limicola pygmæa* Lath. (*Tringa platyrhinca* Lin.) er kun sjelden truffet paa Gjennemtrækket om Vaaren og om Høsten.

116. *Tringa canutus* (*T. islandica* Lin) er kun enkelte Gange skudt paa Gjennemtrækket. 1 Ex. i Sommerdragt, skudt i Rissen i Midten af August, haves i Selsk. Saml.

117. *Pelidna maritima* (*Tringa* Lin.). Almindelig, undtagen om Sommeren, til det Inderste af Fjorden. Explrr. i Vinterdragt opbevares i Selsk. Saml.

118. *Pelidna subarcuata* (Lin. *Tringa*). Er kun sjelden bemærket paa Trækket sydover. Et Ex. fra Rissen (Aug. 1876) opbevares i Samlingen.

119. *P. alpina* (Lin. *Tringa*) ruger om Sommeren paa Fjeldene og træffes paa Trækket — fra Midten af August til Midten af October — i Flokke i Fjæren; de først ankomne have endnu Sommerdragt (hvoraf Ex. haves i Saml.). Sjeldnere om Vaaren.

120. *Actodromas minuta* (Lin. *Tringa*). Træffes i Selskab med foregaaende hver Høst, saasom paa Fjæren ved Hlademoen.

121. *A. Temminckii* (Lin. *Tringa*) forekommer paa samme Maade som de 2 foregaaende, men sjeldnere.

122. *Machetes pugnax* (Lin.) er ikke sjelden erholdt paa Trækket om Vaaren og om Høsten, saavel i Trakter langt fra Kysten (Flaa, Klæbo) som ved denne og flere Explrr. opbevares i Samlingerne.

123. *Phalaropus hyperboreus* Lath. En Hun blev skudt

$^{10}/_{6}$ paa Selbosøen og opbevares i Selsk. Saml. Sandsynligvis ruger den paa adskillige Steder i Omegnen.*)

124. *Totanus glottis* Lin. ruger alm. paa Myrer, især tilfjelds, men ogsaa i Byens nære Omegn. Vaar og Høst træffes den i Fjæren, saasom ved Hlademoen, hvorfra adskillige Explrr. ere erholdte.

Totanus fuscus Briss. er skudt i Ørkedalen og bemærket sammesteds om Sommeren, saa at den sandsynligvis ogsaa er forekommet i Throndhjems Omegn.

125. *Totanus calidris* Lin. er den hyppigst forekommende af Snepperne, saavel paa Myrer som ved Kysten og kommer om Vaaren omkr. Begyndelsen af Mai.

Totanus ochropus Lin. Jeg kjender intet Exempel paa, at denne Art er truffet i Byens Omegn, hvor den dog efter al Sandsynlighed maa være forekommet, da den efter Collett forekommer op til Egnen om Throndhjemsfjorden, og den desuden vides skudt i Ørkedalen.

Totanus glareola Lin. Heller ikke af denne Art har jeg faaet Exemplarer, men den opgives af Lundgr. at være skudt flere Gange i nogen Afstand fra Byen og skal ifølge den ovennævnte Kilde være „hyppig sydover gjennem Throndhj. Stift."

126. *Actitis hypoleucos* (Lin. *Totanus*) er næst *Tot. calidris* den hyppigste af alle Snepper, især ved Elve, saasom ved Nidelven lige ved Byen, sjeldnere ved Fjorden. Den bemærkes om Vaaren henved Midten af Mai.

127. *Limosa rufa* Briss. Er i senere Tider næsten aarlig truffet om Høsten, flokkevis el. enkeltvis paa de fra Norden eller Fjeldene tilbagevendende Vadefugles Forsamlingspladse, hvorhen den ankommer undertiden allerede før Midten af August i fuldkommen el. næsten fuldkommen Sommerdragt (Explrr. fra Strømmen i Rissen i Selsk Saml.); forøvr. er den skudt temmelig hyppigt paa Fjæren ved Hlademoen, men især i Mængde nærmere Havet (Ex. i Vinterdr. i Selsk. Saml. fra Ørlandet), i Ør-

*) I Throndhj. Selsk. Skrftr. 1776 hedder det i en Efterretning fra Støren (ved Kap. O. Lie): „Fisktita *(Tringa lobata* Linnei), som er kjendelig formedelst sine *digitos lobatos*, har sit Rede paa Øer i Sandmælene."

kedalen i October 80, i Indherred o. s. v.; paa flere af disse Steder ogsaa om Vaaren.

128. *Numenius arcuata* Lin. Almindelig paa Myrer, især i Lavlandet; ankommer til Byens Omegn i Regelen i Begyndelsen af April, sjeldnere først i 2den Uge af Maaneden el. i Slutn. af Marts.

129. *Numenius phoeopus* Lin. er i nogle Trakter sjeldnere, i andre hyppigere end foregaaende, det sidste især længere fra Kysten; dens Ankomst om Vaaren indtræffer noget senere end foregaaendes.

Grus cinerea Lin. Vaaren 1871 præparerede jeg 1 Ex., som sagdes at være skudt ved Levanger; et andet blev skudt samme-steds i Juni 1878, hvilket jeg har seet. Antages ogsaa at være observeret i flere Trakter nærmere Byen.

130. *Ardea cinerea* Lin. er adskillige Gange skudt om Vaaren ved og østenfor Byen, men ogsaa længere fra Fjorden ved Elve og Indsøer, selv om Sommeren; paa denne Tid er den dog hyppigst nærmere Havet. I den kolde og snefulde Vinter 1880—81 blev et Ex. skudt ganske nær Byen; flere af disse opbevares i Samlingerne.

131. *Rallus aquaticus* Lin. Mange Exemplarer ere i Aarenes Løb erholdte, men kun senhøstes eller i Begyndelsen af Vinteren, naar denne pludseligt indfinder sig, saaledes i November 1866 og i December 1875, begge skudte el. fangede nær Byen og opbevarede i Selsk. Saml.; fremdeles i 1878, 79 & 80, ligeledes i November og tildels fangede nær Huse. Dette stemmer ganske med den Iagttagelse af Fischer (i Nat. Tidsskr. B. 6, p. 138), at den under disse Omstændigheder forhindres i at trække bort og søger ind til Husene, medens den skjulte Levevis om Sommeren gjør, at den vanskeligere opdages.

132. *Crex pratensis* Bechst. har i de senere Aar betydeligt aftaget i Antal. Dens Ankomst om Vaaren indtræffer mellem 16de og 26de Mai. Enkelte Efternølere ere undertiden fundne senhøstes, saaledes en i Novbr., som er i Vinterdragt og opbevares i Saml.

Gallinula chloropus Lin. har jeg seet skudt i Ørkedalen, hvor

den oftere skal være seet ligesom ogsaa i andre Trakter, om Sommeren.

Ortygometra porzana (Lin. *Gallinula.*) Af denne forhen kun i den sydligste Del af Landet fundne Art viste sig, hovedsagelig i Ørkedalen, adskillige Individer saavel i Sommeren 1868 som i 1878. Nogle af de erholdte Exemplarer findes i Grams Saml.

133. *Fulica atra* Lin. er oftere skudt nær Byen. Høsten 1870 blev et Exemplar skudt paa Fjorden ligesom et andet i December samme Aar, hvilket opbevares i Selsk. Saml. Vaaren s. A. blev et Ex. skudt i Melhus, Vaaren 1876 i Ørkedalen 1 Ex., som haves i Grams Saml. At denne idetheletaget temmelig sjeldne Art ogsaa i ældre Tid oftere er truffet her i Trakten, sees af følgende Sted i Throndhj. Selsk. Skrifter 1776: „Blæs-Anden (*Fulica atra* Linnei) med et hvidt skallet Blæs i Panden har jeg undertiden seet i Gulelven saavelom ogsaa i By-Elven" (O. Lie „Efterretn. om nogle Naturalier.")

Ord. VIII. Lamellirostres.

134. *Cygnus musicus* Bechst. er skudt eller bemærket saavel paa Fjorden som i Trakter længere fra Kysten, især paa Trækket om Vaaren, saasom i Klæbo, hvorfra Ex. haves i Gr. Sml., sjeldnere midtvinters eller om Sommeren.

135. *Cygnus Bewickii Yarrell, minor Pallas,* viste sig i Beg. af Aaret 1880 i stor Mængde overalt i det Throndhjemske (nærmere herom i Throndhj. Vidsk. Selsk. Skrifter 1879 p. 48.) Ellers aldrig bemærket.

136. *Anser cinereus* Mey. ruger i Mængde paa Øerne udenfor Fjorden saasom paa Tarven, hvorfra Unger og Voxne haves i Saml. og bemærkes i Byens Nærhed kun paa Trækket, om Vaaren fra Marts til Mai og om Høsten.

137. *Anser segetum* Gmel. Kun 1 Exemplar vides skudt i Omegnen paa Sydtrækket i September; det opbevares i Selsk. Saml.

Anser brachyrhyncus Baill. Et Par Explrr. ere skudte paa Hitren Høsten 1871; det ene opbevares i Selsk. Saml. I Colletts „Remarks &c." omtales ogsaa 1 Ex. fra Strinden.

138. *Bernicla torquata* Frisch, (*Anser* Briss.). Jeg kjender

kun 1 Exempel paa, at denne ved Vestkysten paa Trækket i stor Mængde forekommende Art er bemærket i Throndhjems Omegn; det var i April 1856, skjønt dens Ankomst til Landet ellers sees at indtræffe i Slutn. af Mai. Exemplaret opbevares i Selsk. Saml.

139. *Vulpanser tadorna* (Lin. *Anas*) ruger især paa Øerne ved Indløbet til Fjorden; fra Tarven haves Dununger i forskjellig Udvikling i Selsk. Saml., temmelig overensstemmende med dem, som beskrives af Collett i „Ornith. Bemærkn." (N. Mag. f. Naturvidsk. 1871.) — Efter sammes „Norges Fugle" „trænger den sparsomt og blot under Træktiderne ind i de dybere Fjordbunde" og efter „mindre Meddelelser" er den „udbredt langs hele Landets Kystlinie uden nogensteds at trænge dybt ind i de større Fjorde." Blandt de mange Exemplarer, som jeg har seet fældede paa Vaartrækket i Aarenes Løb, have en større Del været fra Indherred; paa Ytterøen er den fundet rugende, ja paastaaes endog at overvintre; paa Tutterøen har jeg fundet et dødt Ex; I Gr. Sml. findes unge Individer fra Bynesset, som „skulle være udklækkede der." 1ste Marts 1880 saa jeg et Ex. fra en indre Fjeldbygd (Opdal).

140. *Anas boschas* Lin. Ruger især ved ferskt Vand og forekommer almindelig om Sommeren; er ogsaa adskillige Gange skudt om Vinteren. I den pludseligt indtræffende, strenge Vinter 1880—81 var ogsaa denne en af de i Regelen borttrækkende Arter, som ofte erholdtes.

141. *Anas penelope* Lin. synes ikke at være sjelden ved de ferske Vande om Sommeren, hvorfra flere Exemplarer opbevares og er efter Collett særdeles hyppig ved de ferske Vande paa Øerne udenfor Throndhjemsfjorden; er bemærket i Flokke og skudt paa Fjorden om Høsten, nær Byen.

142. *Querquedula crecca* (Lin. *Anas*). Alm. om Sommeren ved Elve og Indsøer og er enkelte Gange truffet om Vinteren.

143. *Dafila acuta* (Lin. *Anas*) er kun sjelden truffet og, som det synes, kun paa Vaartrækket; et Par Explrr., fra 2 forskjellige Aar, opbevares i Gr. Sml. fra Melhus, 1 i Selsk. Sml. fra Størdalen, et 4de, som jeg ligeledes har seet, blev skudt nær

Byen. — Den opgives at være skudt i Ørkedalen om Sommeren, uden at dens Rugeplads kjendes.

144. *Fuligula cristata* Ray. Mange Exemplarer ere skudte i Byens Nærhed saavel ved ferskt som salt Vand især om Høsten, sjeldnere om Vaaren, og flere opbevares i Samlingerne.

145. *Fuligula marila* Lin. er idetheletaget forekommet sjelden og vides ikke med Sikkerhed at ruge i nærliggende Trakter. Flere Exemplr. haves i Selsk. Saml. fra Fjorden, Høst og Vaar.

146. *Glaucion clangula* (Lin. *Fuligula* Steph.) er en af de hyppigst forekommende Arter af denne Gruppe, om Sommeren ved høiere liggende Indsøer, om Vinteren paa Fjorden og aabne Steder i Elven.

147. *Harelda glacialis* (Lin. *Fuligula* Steph.) forekommer i Mængde paa Fjorden om Vinteren til i Mai, sjeldnere og kun som yngre om Sommeren. Et Ex. i Selsk. Saml. er i ren Sommerdragt allerede i 1ste Halvdel af April, et andet i Mai, ligeledes en ældre Han, er endnu ikke udfarvet, et 3die i Marts er i fuldstændig Vinterdragt, og Ombytningen maa saaledes foregaa til meget forskjellig Tid.

148. *Oidemia fusca* (Lin. *Fuligula* Steph.) er fundet rugende hist og her ved højere liggende Vande og skydes ikke sjelden Høst og Vinter paa Fjorden, hvorfra flere Explrr. haves.

149. *Oidemia nigra* (Lin. *Fuligula* Steph.). Exemplarer haves i Selsk. Saml. fra de ferske Vande om Sommeren, og fra Fjorden om Vinteren.

150. *Somateria mollissima* (Lin. *Fuligula* Steph) er almindelig overalt i Fjorden. I største Mængde ruger den ved Indløbet, paa Tutterøen og i Indherred. Om Sommeren sees særskilte Flokke af unge Hanner; efter Udrugningen sjelden ældre Hanner; dog ere ogsaa saadanne skudte, hvoraf Ex. i Saml. med fældende Vingefjer.

151. *Somateria spectabilis* (Lin. *Fuligula* Steph.). Den opgives i Rasch's Fort. og Bemærkn. over de i Norge forek. Fugle (i Mag. f. Naturvidsk. 1838) at være skudt ved Throndhjem, ligesom den ogsaa senere er bemærket her og skudt ved Indløbet til Fjorden, paa Gjennemtrækket om Vaaren.

152. *Mergus serrator* Lin. Almindelig; rugende er den truffet saavel ved salt Vand, hvor jeg har fundet dens Rede, som især ved de ferske Vande, hvorfra Unger haves (Jonsvandet); ogsaa om Vinteren.

153. *Mergus merganser* Lin. Exemplarer i Sommerdr. haves fra de ferske Vande paa Nordsiden af Fjorden; forekommer paa Fjorden især om Vinteren og Vaaren; enkelte Aar er paa denne Tid en stor Mængde indbragte til Byen.

Ord IX. **Steganopodes.**

154. *Sula bassana* Lin. erholdes ikke sjelden om Vinteren, især efter stormfuldt Veir, og da undertiden fundet drivende til Kysten — endog langt inde i Fjorden — eller forvildet ind over Land, saa at den er blevet grebet. I Februar 1877 saa jeg i Byen mindst 10 a 12 Stkr. og i December samme Aar vare 8 Stkr. fangede paa 1 Fiskeredskab i Skjørn.

155. *Phalacrocorax carbo* Lin. Ruger hovedsagelig paa stejle Klipper nær Havet; bemærkes om Sommeren ogsaa inde i Fjorden saasom stadigt paa Flakskjærene; om Høsten og Vinteren ogsaa i den allerinderste Del, enkelte Gange endog paa ferskt Vand.

156. *Phalocrocorax graculus* Lin. *cristatus Temm.* er idetheletaget bemærket meget sjeldnere end foregaaende og kun faa Exemplarer ere erholdte, skudte paa Fjorden om Vinteren.

Ord. X. **Longipennes.**

157. *Sterna hirundo* Lin., den om Vaaren sildigst tilbagevendende Trækfugl, er fra Begyndelsen af Juni hyppig overalt ved Fjorden; ruger om Sommeren ogsaa ved Indsøer, saasom ved Jonsvandet, hvor den fordum fandtes i langt større Mængde og i Selbo, temmelig høit over Havet, hvorfra Unge haves i Selsk. Saml.

Sterna arctica Temm. forekommer om Sommeren hyppigt omkring Øerne udenfor Throndhjemsfjorden.

Croicocephalus ridibundus (Lin. *Larus*) antages med fuld-

kommen Sikkerhed at være seet ved Byen (Gram); den er forhen kun bemærket i det sydlige Norge og der sjelden.

158. *Rissa tridactyla* (Lin. *Larus*). Almindelig om Vinteren i Fjorden, hvorfra ældre og yngre haves i Samlingen. Allerede i August bemærkes de fra Norden tilbagevendende.

159. *Larus canus* Lin. Alm. i Fjorden hele Aaret, sjeldnere ved de ferske Vande, hvor den dog ruger paa adskillige Steder (Jonsvand, Selbosøen). Det største Vær i Fjorden er Tutterøen, hvor Rederne ligge aabne overalt paa Øens Nordside, og de nysudklækkede Unger findes under Enebuskene.

160. *Larus argentatus* Brünn. Alm. i Fjorden om Vinteren, sjeldnere om Sommeren, da den især ruger nær Havet, saasom i Mængde paa Tarven, hvorfra Dununger og ældre i Sommerdragt i Selsk. Saml. ligesom ogsaa af de 2 følgende.

161. *Larus fuscus* Lin. ruger paa sidstnævnte Sted paa Myrerne, medens de øvrige Arter ruge nær Stranden. Alm. om Vinteren paa Fjorden, sjeldnere om Sommeren og ved de ferske Vande.

162. *Larus marinus* Lin. Alm. paa Fjorden om Vinteren og ruger om Sommeren i Selskab med næstforegaaende.

163. *Larus leucopterus* Faber. 1 ungt Exemplar af denne Art skjødes paa Fjorden i Januar 1879.

Larus glaucus Brünn. En Albino af denne Art blev skudt ved Indløbet til Fjorden 1871; den opbevares i Universitetets Saml. og er nærmere omtalt i Colletts „Remarks." p. 294.

Pagophila eburnea (Lin. *Larus*) opgives at være skudt i Gulosen (Lundgr.) og i Størdalen (Nilsson).

164. *Lestris pomarina* Temm. Træffes undertiden, helst som yngre og især om Høsten efter stærke Storme i Omegnen og da gjerne i en forvildet Tilstand: Et Par Exempl. blev i 2 forskjellige Aar taget med Hænder i Byens Udkanter, et Par ældre (Selsk. Saml.) skudt Høsten 1879 i Rissen, temmelig langt fra Søen; samtidigt vare flere bemærkede og 1 fundet paa en Ager helt inde i Værdalen.

165. *Lestris parasitica* Brünn. Almindelig og ruger ogsaa

i Fjordens inderste Del, hvorfra Unge i Dundragt haves i Samlingen.

166. *Lestris Buffonii* Boie. Sees ikke sjelden om Vaaren nær Byen paa Fjorden og ruger sandsynligvis flere steds ved Fjeldsøerne, hvor Ex. ere skudte om Sommeren og opbevares i Samlingerne.

167. *Procellaria glacialis* Lin. Kun sjelden bemærket saa langt inde som ved Byen, hvor 1 Ex., som opbevares i Selsk. Saml., var fløiet imod en Telegraftraad. Forøvr. ere Exemplarer erholdte fra Fjordens Indløb (Ørlandet o. s. v.)

168. *Thalassidroma pelagica* Lin. Hidtil, saavidt vides, kun 1 Gang bemærket saa langt inde som ved Byen; her fangede jeg et Ex. i en af Byens Gader ($^{16}/_{12}$ 57), hvorhen den sandsynligvis var fordrevet ved en Storm; den holdt sig længe svævende foran en tændt Gadelygte.

Ord XI. **Pygopodes.**

169. *Podiceps cristatus* Lin. Kun et Par Exemplarer ere om Vinteren bemærkede i Byens Omegn; det ene blev skudt lige ved Byen (Novbr. 70) og opbevares i Selsk. Saml., det andet fanget i et Fiskegarn, i Gulosen ($^{25}/_{1}$ 72) og haves i Gr. Sml.

170. *Podiceps rubricollis* Lath. er den hyppigst bemærkede Art af denne Slægt, men er ligesom foregaaende kun truffet som yngre om Vinteren; 1 af de opbevarede Explr. blev skudt paa Jonsvandet i December 79. (Vidsk. Selsk. Skriftr. 79 p. 50).

Podiceps cornutus Temm. har ifølge Colletts „Norges Fugle“ oftere vist sig omkr. Throndhjemsfjorden. I Gr. Sml. haves et Par fra Indløbet.

171. *Colymbus glacialis* Lin. er ofte skudt paa Fjorden om Vinteren; den sees her ogsaa ikke sjelden parvis om Sommeren og siges at ruge ved Fjeldvande paa Nordsiden.

172. *Colymbus arcticus* Lin. ruger alm. ved Indsøer, saasom paa Byaasen, ved Jonsvandet, i Selskab med følgende. Nogle overvintre ved Fjorden, hvorfra Ex. i Vinterdr. haves i Saml.

173. *Colymbus septemtrionalis* Lin. er ligeledes alm. De fleste synes at trække bort om Vinteren.

174. *Cepphus grylle* (Lin. *Uria* Moehr.) Alm. par Fjorden til alle Aarstider.

175. *Uria troile* Lin. Almindelig paa Fjorden især senhøstes, men er ogsaa erholdt her i Sommerdragt. Varieteten *ringuia* Brünn. er temmelig alm. sammen med Hovedformen; flere Explr. af denne sidste ere erholdte til Selsk. Saml., og til Gr. Sml. ogsaa i Sommerdragt. Exemplrr., skudte i Midten af April (Rissen), bestaaende af begge Former have næsten fuldstændig Sommerdragt, men med nogle hvide Fjær gjensiddende paa Struben (Selsk. Saml.)

176. *Fratercula arctica* Lin. skydes temmelig hyppigt paa Fjorden blandt Alker senhøstes, men er ogsaa erholdt her om Sommeren saavel ældre, som yngre (Selsk. Sml.)

177. *Alca torda* Lin. kommer om Høsten, undertiden i stor Mængde ind i Fjorden og er hyppig om Vinteren; i Marts begynde de lidt efter lidt at trække bort; enkeltvis er den ogsaa erholdt om Sommeren.

178. *Mergulus* alle Lin. skydes ikke sjelden paa Fjorden om Vinteren.

Bidrag

til

Kundskab om Throndhjemsfjordens Fauna,

ved V. Storm.

III.

(Forts. fra Selsk. Skrifter 1879).

Den 2den September 1880 blev under Sildefiske lige ud for Byen fanget 2 unge Hanner af den sjeldne *Delphinus albirostris* Gray. Af denne Art var (efter Collett, „Bemærkninger til Norges Pattedyrfauna" i Mag. f. Naturvidsk. 1877) fra Norges Kyst kun kjendt 1 Exemplar; senere er den erholdt i Finmarken i 2 Individer, som ere beskrevne af Schneider i „Tromsø Museums Aarshefter" 1878, og hvor det ene tillige er afbildet. Til dette svarer det største af vore næsten fuldstændigt; kun er det noget mindre, idet det har en Længde af 1445 mm. Det andet er 1360 mm. l. og afviger i Farven derved, at det ellers rent hvide her er gulagtigt, og de ellers sorte Partier ere meget iblandede med rødbrune Skygninger. Craniets Længde paa dette sidste er 295 mm. og Tændernes Antal $\frac{2}{2}\frac{5}{6}-\frac{2}{2}\frac{6}{6}$.

Fiske.

Sebastes viviparus Kr.

Krøyer, Naturhist. Tidsskr. 1844—45.

Denne Art, som efter Colletts „Meddelelser om Norges Fiske —" (Chria. Vidsk. Selsk. Forh. 1879) ikke med Vished var

kjendt nordligere end ved Aalesund, forekommer ogsaa almindeligt i Throndhjemsfjorden. Som bekjendt, har dens Artsberettigelse været betvivlet, idet den har været antaget for en mindre udviklet Form fra det ringere Dyb. Der er imidlertid et Forhold ved dens Forekomst, som synes at være upaaagtet: Fiskerne her paa Stedet adskille 4 „Sorter" af „Uer", nemlig den almindelige (*Seb. marinus*, *S. norvegicus* Ascan.), „Blaakjæften" (*S. dactylopterus* de Lar.), „Berggalten" (*S. viviparus* Kr.), saadan som denne viser sig i sin almindelige Form fra det ringere Dyb, samt en 4de „Sort", som de benævne „Hak", og som de enstemmigt erklære, forekomme paa endnu større Dyb end *S. marinus*, uafhængigt af Gydetiden. Hvilken Art eller Form de herved betegnede, var mig længe ubekjendt, indtil der blev mig forevist en stor Mængde udelukkende bestaaende af den; disse vare fangne paa Dybvandsline fra 150 F. D. og sagdes at faaes til over 200 F. D., medens *S. marinus* fiskes fra 60—100.

Ved Undersøgelse af adskillige Individer af disse kan jeg i denne Form ikke se andet end en stor *S. viviparus*, idet de i alt Væsentligt forøvrigt stemme med Krøyers Beskrivelse*): Det største Ex. havde en Totallængde af 382 mm. De fleste havde kun 13 Ledstraaler i Dorsalen, undertiden 14, aldrig 15; Pectoralernes Straaler overskred aldrig 18, ligesom ogsaa de øvrige Finners Straaleantal svarede til det, som er angivet for denne Art; fremdeles ere Øinene store, Gjellelaagsflekken stor og tydelig selv hos de største Explrr., og paa en stor Del fandtes ved Sidelinien omtr. under Dorsalens 6te og 7de Straale en kulsort Flek, som forsvandt med de løst siddende Skjæl og saaledes synes at være en Levning af de Tverflekker, der findes hos de yngre; det gulagtige Anstrøg i Farven, som omtales af Krøyer, var især en Stund efter Døden endog meget iøinefaldende. Det Kjendemærke, som Collett har paavist med Hensyn til Tænderne paa præoperculum, finder jeg fremtrædende hos de yngre, men ogsaa mærkbart hos de større. Forholdet af Ventralerne og Pectoralerne

*) De af Dr. Lütken i Vidensk. Medd. Nath. Foren. i Kbhavn anførte Forskjelligheder kjender jeg ikke, da dette Skrift desværre ikke haves i Bibliotheket.

svarer dog ikke til Beskrivelsen, men Krøyer anfører, at dette kan forandres ved Graviditeten, og alle de undersøgte Individer vare rognfyldte Hunner (Begyndelsen af Mai). — Det mindste rognbærende Individ, som var fra ringe Dyb, har en Længde af 172 mm.; dette har forøvr. den særegne Tilfældighed, at Dorsalen har 16 tydelige Pigstraaler, og Farven er overalt meget stærkt rød.

Cottunculus microps Coll.

Ogsaa i sidste Sommer fandtes denne Art, i 2 Exemplarer, det ene ved Stadsbygden paa 100 F. D., det andet paa omkr. 150 F. D. ved Gjedenesset; som forhen anført, (Selsk. Skrifter 1878 p. 10) var 1 Ex. fundet i 1878. Af de 4 ved Norges Kyster fundne ere saaledes de 3 fra Throndhjemsfjorden, hvor den sandsynligvis forekommer i Mængde, men sjelden erholdes paa Grund af, at den især forekommer i „Søtræernes" Region, hvor Bundskrabning vanskeligere kan foretages, eller fordi de hidtil benyttede Apparater have været mindre tjenlige til Fangst af Fiske. Det mindste, som er 52 mm. l. har allerede det for de voxne sædvanlige Straaleantal; kun har Dorsalens bagre Del 13; det største Ex. har en Længde af omkr. 80 mm.

Gobius pictus Malm.

Collett, Bidr. til Kundsk. om Norges Gobier, Chria Vidsk. Selsk. Forh. 1874.

Af denne Art, som forhen ikke var fundet nordligere end i Nærheden af Bergen, opfangede jeg ved Bundskraben et 60 mm. l. Ex. paa faa Favnes Dyb mellem Tang, ved Rødbjerg.

Carelophus Ascanii (Walb.)

Blenniops galerita, Nilsson, Skand. Fauna.

Forekommer vel, skjønt ikke almindeligt, langs hele Kysten, men jeg har aldrig forhen fundet den i Throndhjemsfjorden. 1 Exemplar toges paa det usædvanlig store Dyb af 140 F., i Søtræernes Region, et andet meget større (omtr. 180 mm.) i det øverste af Litoralbeltet; dette, som afveg fra det yngre ved sin mørke, brune Farve samt færre Punkter og Striber, havde overordentlig store Pandetentakler samt store Hudlapper paa Dor-

salens forreste Straaler. Den levede i Selskab med *Cottus bubalis*, som jeg hidtil kun har truffet yderst sparsomt, men som ofte toges paa denne Localitet i det Søvand, der efterlades paa Stranden ved stor Ebbe.

Gadus Esmarkii Nilss.

Foruden i Christianiafjorden, hvor den forekommer i Mængde, sees den kun at være kjendt i et enkelt Individ fra Bergenstrakten. Jeg har nylig fundet nogle blandt *G. merlangus;* det var rognfyldte Hunner af fuld Størrelse (lidt over 200 mm.); den maa saaledes ogsaa her være stationær, og da den var vel kjendt af Fiskerne som en særskilt Sort, er den neppe sjelden og vil sandsynligvis findes paa hele den mellemliggende Kyststrækning

Merluccius vulgaris Flem.

Denne Art, som ikke er truffet nordenfor Throndhjemsfjorden, havde jeg her i Løbet af mange Aar kun seet i nogle faa Exemplarer af ubetydelig Størrelse. I de sidste Par Aar har jeg seet adskillige ogsaa fra Fjordens Indre. Et usædvanligt stort, adskilligt over 1 Meter langt Ex., der var erhvervet for en Fiskeriudstilling i Udlandet, blev fanget inde ved Frosten. Et noget mindre er senere erholdt og opbevares i Samlingen.

Phycis blennioides (Brünn.)

Et meget stort (665 mm. l.) Exemplar fangedes i April paa 200 F. D., ved Munkholmen. Det stemmer overens med et næsten saa stort (605 mm.), der omtales af Collett, derved at 1ste Dorsal kun er lidt højere end 2den, og Ventralerne, som ere forholdsvis endnu kortere (172 mm.), række med sine Spidser 15 mm. foran Anus. Efter Krøyer (Danmarks Fiske, II, p. 214), kunne de naa en Længde af $^1/_3$ af Totallængden, men han nævner sammesteds en anden Art, der netop udmærker sig ved de her anførte Kjendetegn. Ogsaa Nilsson optager (i Skand. Fn.) en Diagnose af den samme Art (*Ph. mediterraneus*), hvori tillige anføres, at Øjediameteren hos denne indeholdes over 4 Gange i Hovedlængden m. m., hvilket alt stemmer med vort Ex.

Motella mustela (Lin.)

Af denne Art, som forhen ikke med Sikkerhed var fundet nordligere end ved Christiansund, tog jeg et ungt Individ i Fjæren ved stærk Ebbe, paa Nordsiden af Fjorden, ved Stadsbygden, og den gaar sandsynligvis da længere mod Nord. Den levede under Stene paa Tangbund i Selskab med *Zoarces viviparus* og *Gunellus*.

Onos septemtrionalis Coll.

Collett, Den norske Nordhavsexpedition 1877—78, 1880.
Motella septemtrionalis, Coll. Norges Fiske 1875.

Af denne sjeldne Art, som forhen kun var kjendt i faa Exemplarer, fik jeg af en Fisker et, som var fanget paa Dybvandsline (omkr. 150 F. D), lige ud for Byen. Collett, hvem jeg sendte det, erklærede det for „et typisk Individ" af Arten. Det havde en Længde af 188 mm.

Lepidorhombus norvegicus (Günth.)

Rhombus cardina (Fries.)

Denne idetheletaget sparsomt forekommende Art, som ogsaa er truffet længere mod Nord, men som jeg forhen ikke har fundet i Throndhjemsfjorden, toges i et ungt Individ ved Bundskrabning paa 10 F. D. ved Gjedenesset. Den forekommer sandsynligvis sjelden eller ikke i den indre Del af Fjorden, da den aldrig er bemærket paa Fisketorvet blandt de andre talrige Arter af Flyndre, som der jevnligt forefindes.

Glyptocephalus cynoglossus (Lin.)

Pleuronectes saxicola Faber.

Ogsaa her i Fjorden har denne Art i de senere Aar vist sig at være langt almindeligere end forhen antaget. Jeg havde i Løbet af mange Aar kun seet faa; men i sidste Vaar, fra Marts til Mai, saaes den næsten daglig i overordentlig stor Mængde paa Fisketorvet her i Byen og i alle Størrelser; den angaves hovedsagelig at fanges paa en enkelt Localitet, paa temmelig betydeligt Dyb, 60—70 F.

Scopelus resplendens Rich.

Collett, Chria. Vidsk. Selsk. Forh. 1880, nm. 8.

Som anført (i Selsk. Skrifter 1879 p. 50) blev nogle Exemplarer af denne Art, der, efter Collett, forhen kun var kjendt fra Guineakysten, fundne her i Fjorden mellem de i Garn fangne Sild. At den, som han antager, her er stationær, synes at ville bekræfte sig, saafremt den ikke ogsaa paa andre Steder vil vise sig at følge Silden i dens Vandringer. Jeg lagde nemlig Mærke til, at den i sidste Sommer forekom talrigt paa samme Maade; vel fik jeg kun 3 Individer ihænde, men mange Fiskere, hvem jeg viste den, sagde, at de flere Gange havde faaet den. Den syntes hovedsageligt at forekomme i Gulosen og Ørkedalsfjorden; thi Fiskerne ved de indre Dele af Fjorden havde aldrig bemærket den her, men kun paa de førstnævnte Steder, dens oprindelige Findested; dog var 1 Explr. fra Rissen, det vestligste Punct, hvor den er truffet. De erholdte Individer have samme Størrelse og samme Fordeling af phosphorescerende Pletter som de fra foregaaende Aar; men de ere bedre conserverede og en mørk, næsten sort Farve findes over hele Skjelbeklædningen, der paa flere Partier viser en stærk, blaalig Sølvglands. De 2 midterste Rækker af gule Pletter i Nakken forlænge sig langs hele Ryggen lige til 2den Dorsal.

Argentina silus (Ascan.)

1 Expl. af denne Art, som forhen ikke er forekommet mig, erholdtes i Oktober 1880; Collett anfører et Exempel paa, at den er fundet ved Stenkjær. Da Fiskerne ikke adskille Arterne af denne Slægt, hvoraf de oftere have erholdt en el. anden, er det uafgjort, hvilken der er hyppigst af denne og *A. sphyræna*, som jeg ligeledes kun har seet i et Par Explr; stimevis synes dog ingen af dem at forekomme saaledes som længere mod Syd.

Alosa vulgaris Val.

Et, som det synes, usædvanlig stort Individ, henved 600 mm. l., erholdtes i Juni 1880 fra Hummelvigen (2 Mile indenfor Throndhj.), hvor det var fanget i Laxegarn. Arten var forhen

ikke truffet nordligere end ved Christiansund og idetheletaget sparsomt.

Nerophis ophidion (Lin.)

Denne Art, der ikke angives at være fundet saa langt nord, har jeg taget her i Fjorden ved Bundskrabning paa grundt Vand.

Chimæra monstrosa Lin.

1 helt og stort Exemplar toges ud af en *Molva vulgaris;* fanges forøvr. hyppigt paa de større Dybder; de mange Explr. som jeg har undersøgt, have alle i Ventriclen indeholdt et særeget Snyltedyr, som jeg antager at kunne itentificere med den af Krøyer opstillede og i „Danmarks Fiske" kortelig beskrevne *Crobylophorus chimæræ.*

Spinax niger Bonap.

Faa Arter faaes i saa stort Antal paa det større Dyb som denne, der af de throndhjemske Fiskere benævnes „Svarttorsk"; daglig, naar Dybvandsline sættes, har jeg Anledning til at se indtil et halvt hundrede Stykker, fangne fra en og samme Baad. — *Trischizostoma Raschii,* A. Boeck, har jeg nu seet at være dens stadige Ledsager, fremdeles, skjønt sjeldnere, *Anelasma squalicola,* Lov. (der først er omtalt og afbildet af Gunnerus); denne sidste sidder i Regelen i Ryggen, men ogsaa paa Undersiden nær Munden. Det største Ex., jeg har seet af *Spinax niger,* maalte 470 mm. og havde 14 Unger (i April); forøvr. findes disse næsten til enhver Aarstid; Hanner ere meget sjeldnere end Hunner.

Raja radiata Donov.

Forekommer, idetmindste om Vinteren, ogsaa paa særdeles store Dybder. 1 Ex., som blev fanget paa 250 F. D., havde i Ventriclen blandt forskjellige andre Crustaceer en *Boreomysis tridens,* der kun er funden paa de allerstørste Dyb. En Æggekapsel med indesluttet Unge, af 70 mms. Længde, toges ved

Bundskrabning paa 60 F. D. Ligesom Collett har jeg fundet Individer saavel med som uden Torne mellem Dorsalerne.

Raja batis Lin.

Synes her i Fjorden ikke at høre til de hyppigst forekommende Rokkearter. Et henv. 1600 mm. l. Ex., en Hun, erholdtes i sidste Vinter, fanget paa en Dybde af omkr. 150 F. i Selskab med *R. vomer* og paa samme Localitet, hvor Exemplarer af alle de følgende Arter ere fundne. Dette Individ havde i Ventriclen en næsten udvoxen og hel *Lithodes maja* samt en stor Mængde af *Pandalus borealis* Kr.

Raja fullonica Lin.

Synes at være den hyppigste af alle Dybvandsarter af denne Slægt, og talrige Exemplarer ere indkomne til Samlingen. Hunner med 30 mm. brede Æg i Ovarierne samt Hanner med de for Legetiden charakteristiske Torne ved Pectoralernes Rod har jeg faaet i Februar. Den største (Hun) har en Totallængde af 1010 mm., og den er saaledes den mindste af alle de spidssnudede Arter, ligesom den ogsaa mindst varierer i Tornebeklædning og Farve; sorte og undertiden hvide Pletter ere tilstede i større el. mindre Antal paa Oversiden. I Ventriclen har jeg fundet *Pandalus borealis* samt Levninger af *Spinax niger* m. m. I Gjællerne snylte i stor Mængde en *Lærnæopoda*.

Raja nidarosiensis Coll. (nov. sp. in lit.)

I Slutningen af October 1880 erholdtes en omkr. 2 Meter lang Raja, fanget lige ud for Byen paa omtr. 150 F. D. Ved den lange Snude, der var mere end 4½ Gang saa lang som Afstanden mellem Øinene, lignede den *R. vomer*, medens den i Omridset forøvrigt samt tildels i Hudens Beklædning kom nær *R. batis*, undtagen i Halens større Pigge, der ved sin stærkt krogede Form mest lignede samme hos *R. fullonica;* desuden var hele Undersiden næsten helt sort ligesom den ogsaa havde andre Særegenheder. Jeg antog den derfor at være en for vor Fauna ny Art, især da jeg senere fik Exemplarer af de øvrige Arter til

Sammenligning. — Da vi saa godt som ingen ichtyologisk Literatur besidde, med Undtagelse af den skandinaviske, oversendte jeg den til Undersøgelse til Collett, der har meddelt mig, at han har beskrevet den som en ny Art, i Chria. Vidsk. Selsk. Forh. $^3/_5$ 1881. — Foruden denne første og største, som var en Hun, med Æg af omtr. 35 mm. i Diameter, erholdtes senere en ung Han, en ældre Han og 2 Hunner, som vare noget mindre end den første; med Undtagelse af, at de sidste havde Halens Pigge meget færre og uregelmæssigt spredte, stemme alle i alt Væsentligt overens og vise en vel udpræget Art: det mest charakteristiske er de stærkt krogede Pigge i 3 Rader paa Halen, den sorte Underside samt Øinene; disse have nemlig en stærkt grøn Pupil og mørkblaa Iris, medens hos alle de andre undersøgte Arter af denne Slægt den første er lys graablaa, stundom med et meget svagt grønt Skjær, og den sidste lys, sølvfarvet.

Raja vomer Fries.

Var forhen kun kjendt i temmelig faa Exemplarer fra Landets Sydvestkyst, men forekommer, som det synes, ikke sjelden inde i Throndhjemsfjorden, da jeg i Løbet af 1 à 2 Maaneder fik 3 Stkr. fra samme Localitet som de 3 foregaaende Arter. Da vi ikke ere i Besiddelse af Kgl. Sv. Vetensk. Akad. Handl. fra det Tidsrum, da denne Art først blev opstillet og der beskrevet af Fries, har jeg blot kunnet sammenholde Exemplarerne med Beskrivelsen i Krøyers „Danmarks Fiske", hvilken er efter Fries. De svare vel ikke ganske til denne Beskrivelse, navnlig ikke i Snudens relative Længde, ligesom de idetheletaget ere smaa af Vækst skjønt forplantningsmodne, men muligens faa de en større Udvikling ved en sydligere Bredde eller i det aabne Hav. De 3 Exemplarer udvise følgende Forhold:

a. (Han). Totallængde 1130 mm., Snuden fra Øjnenes forreste Rand 230 mm., Interorbitalrummet 54 mm. br. De accessoriske Generationsorganer 295 mm. Med Undtagelse af et Par Pigge paa Siden er Halen glat ligesom der ogsaa paa Legemets Overflade kun findes nogle smaa Partier, der ere rue af Smaatorne med stjernedannet Rod. Ved Pectoralerne sidde omkr. 20

store, krogede Pigge af den Art, som er særegen for Hannerne i Legetiden, samt omkr. 6 ligedanne længer foran i Bredde med Øinene foruden et stort Antal mindre langs Snudens Rande. Undersiden med en stor Mængde snoede, sorte Slimporer paa graahvid Bund. Ventriclen indeholdt *Pandalus borealis*. December.

b. (Han). Totallængde 1290 mm., Snuden 270 mm., Interorbitalrummet 62 mm. Tornene ved Pectoralerne omkr. 35; forøvrigt ganske overensstemmende med a. Ventriclen indehavde en stor Mængde *Pandalus borealis* og *Pasiphaë tarda*. Januar.

c. (Hun). Totallængde 1335 mm., Snuden 300 mm., Interorbitalrummet 64 mm. Halen med henved 30 Pigge i hver Siderække. Hele Overfladen, undtagen Ryggens Midtparti, meget ru af Torne med stjernedannet Rod. Undersiden som a og b. I Ventriclen fandtes *Pand. borealis* samt en hel, 320 mm. l. *Sebastes*. 20—30 mm. brede Æg i Ovarierne. Februar.

Crustaceer.

Calocaris Macandreæ Bell.

Denne Art, som jeg forhen kun havde fundet i 1 Exemplar, er ganske hyppig paa større Dyb, 150—200 F., paa passende Localitet. Jeg traf den aldrig i Søtræernes og Oculinernes Belte eller umiddelbart nedenfor dette, hvor idetheletaget Affaldet fra Bakkerne er forstyrrende for Dyrelivet, men paa de videre, fladere Strækninger med sandblandet Ler, baade ved Ingdalen, ved Byen, ved Lexvigstranden og ved Tutterøen, ofte flere Individer ad Gangen. De vare alle, med Undtagelse af Ungerne, besatte med *Triticella Koreni*.

Pandalus borealis Kr.

Forekommer i Mængde, men erholdes sjelden ved Bundskrabning; kun nogle, særdeles store, toges paa denne Maade, paa omkr. 120 F. D. Medens *P. propinquus* især erholdtes i „Søtræernes“ Region, synes *P. borealis* at have Tilhold ved den flade Lerbund; paa saadan Localitet toges den flere Gange og den findes i Mængde i Ventriclerne af de her levende Fiske, navnlig Arterne af Slægten Raja.

Cryptocheles pygmæa G. O. Sars.

Nye Dybvandscrustaceer fra Lofoten, Chria. Vidsk. Selsk. Forh. 1873.

Denne temmelig sjeldne Art, som er den mindste blandt Regernes Familie, fandtes nogle Gange paa det største Dyb. Det mindste rognbærende Individ har kun en Længde af 14 mm.

Pasiphaë tarda Kr.

Krøyer, Carcinologiske Bidr. (Nat. Tidsskrift 1844.)

Erholdtes ligeledes sjelden ved Bundskrabning, men forekommer alligevel i stor Mængde; dette sees af Dybvandsfiskenes Maver, saasom af *Lota byrkelange* (abyssorum Nilss.), men især har jeg uden Undtagelse fundet den i overordentlig Mængde i de mangfoldige Individer af *Coryphænoides rupestris*, som jeg har undersøgt, en Art, der saagodtsom daglig, naar Dybvandsline sættes, fiskes i flere Exemplrr., fra 100—300 F. D. — Et usædvanligt stort Ex. af denne Crustacé toges i Bundskraben fra 180 F. D; dette havde siddende ved Nakkehornet et eiendommelig duskformet Legeme, bestaaende af en Mængde langstilkede, langstrakt ovale Legemer uden Aabning og indeholdende en granuløs Masse. Prof. Sars, hvem jeg sendte Exemplaret, antager, at det muligens er en el. anden lavtstaaende Parasit. Den synes ogsaa constant at tilhøre denne Art; thi i nylig fiskede Explrr. af *Coryphænoides* har jeg flere Gange gjenfundet den, siddende paa samme Maade paa de i Fiskenes Mave fundne Pasiphaë'r.

Orchestia gamarellus Pall.

Forekom paa en enkelt Localitet, Gjedenesset, i Millionvis under opkastet, tør Zostera lige ved Engene, i Selskab med Landisopoder og Insecter; ellers har jeg kun truffet den sparsomt; er (efter Boeck) ikke truffet nordligere end ved Throndhjemsfjorden.

Callisoma crenata, Spence-Bate.

A. Boeck, De skandinaviske og arktiske Amphipoder.

Et Par Exemplarer af denne Art finder jeg blandt de indsamlede Amphipoder, hvoraf dog endnu kun faa ere bestemte.

Orchomene minutus Kr.

Fandtes af og til i Dybvandsregionen, i store Skarer.

Epimeria cornigera I. Fabr.

Denne smukke Amphipode synes især at høre hjemme i Oculina-Regionen, hvor jeg i sidste Sommer tog den i stor Mængde paa flere Localiteter. Hvad der angives om Farven (Sars, Overs. over norsk-arct. Krebsdyr, Chria. Vidsk. Selsk. Forh. 1858, og efter ham Boeck), svarer ikke til min Iagttagelse; vel er den intensiv rød paa den bagre Rand af hvert Segment, men Grundfarven var oftest lys, undertiden stærkt i det blaa og Øjnene lysrøde, undertiden med en gylden Glands.

Calliopius læviusculus Kr.

Forekommer undertiden skarevis paa ringere Dyb.

Melita dentata Kr.

Temmelig almindelig paa Hydroider i Laminariernes Belte.

Halice abyssi A. Boeck.

Af denne temmelig sjeldne Art toges et Exemplar ved Tutterøen paa 60 F. D.

Ampelisca spinipes Boeck.

Af denne, ligeledes sjeldne og den største Art af Slægten, finder jeg 1 Ex. i mine Indsamlinger fra Stadsbygden; dette har dog kun en Længde af 20 mm.

Amphithoë podoceroides Rathke.

Almindelig paa grundt Vand, saasom ved Rødbjerg.

Podocerus falcatus Mont.

Toges i Bugten ved Stadsbygden, hvor den forekom mellem Rødalg er

Ægæ Strømii Kr.

Æ. bicarinata, Rathke, Beitr. zur Fauna Norwegens.

Denne Art, hvoraf jeg forhen kun havde fundet 1 Explr. tilfældigvis, er almindelig, og jeg har i sidste Vinter faaet den i Mængde af Fiskere, der havde taget den paa store Individer af *Molva vulgaris.*

Æga monophthalma Johnst.

Et særdeles stort (65 mm. l.) og pragtfuldt farvet Explr. optoges med Bundskraben, i Rødbjergsbakken blandt den store Mængde Spongier, som i dens øverste, inderste Del forekommer paa 60—70 F. D. Det svarer nærmere til de foreliggende Beskrivelser end det, som jeg forhen har omtalt (Selsk. Skr. 1879, p. 116), hvilken sidste muligens er en særskilt Art.

Rocinella danmoniensis, Sch. & Mein.

Schjøthe & Meinert; Nath. Tidsskr. 1879, p. 383.

Acherusia rotundicauda (Lillj.), Ltk.

Forekommer ligeledes ofte; sees især ganske hyppigt blandt den til Byen indbragte *Sebastes,* uden at jeg ved, om den lever herpaa som Snyltedyr, eller om den hører til Fiskens Næring; jeg har ogsaa fundet den i dens Svælg.

Munopsis typica M. Sars.

Bidr. til Chria.fjordens Fauna, Mag. f. Naturvidsk. 1868.

Denne besynderligt formede Isopode forekom især i Mudderet paa de allerstørste Dybder, hvor forøvrigt intet Dyreliv bemærkedes, saasom navnlig ved Galgenesset paa 350 F. D. det største Dyb, som undersøgtes.

Nebalia bipes Fabr.

Forekom paa enkelte Localiteter i stor Mængde i Søtræregionen.

Mollusker.

Modiolaria corrugata Stimps.

Til denne Art, som ifølge Sars (Bidr. til Kundsk. om Norges

arctiske Fauna I) kun er fundet i den arctiske Region, maa jeg henføre et Par Exemplarer, som toges ved Gjedenesset (omkr. 30 F. D.), da de i Alt mere stemme med Beskrivelsen af denne end de øvrige nærstaaende Arter.

Astarte compressa Lin.

Medens *A. sulcata* da C. især forekommer i stor Mængde til de allerstørste Dybder, fandtes *A. compressa* udelukkende enkeltvis paa 20—40 F. D., Stenbund og viste sig altid tydeligt forskjellig fra den anden; de største have en Længde af 28 mm.

Periploma pertenuis Pult.

Denne temmelig sjeldne Art fandtes paa de store Sandgrunde ved Tutterøen, i Selskab med *Lyonsia norvegica* og flere Sandbeboere af Conchiferernes Classe.

Poromya granulata Nyst.

Denne ligeledes temmelig sjeldne Art fandtes af og til paa de større Dybder, nordenfor Tutterøen.

Pholas candida Lin.

Paa samme Maade som ved Byen forekom den ogsaa i den lange Sandfjære i Bugten ved Stadsbygden, i temmelig stor Mængde og i vel vedligeholdte Skaller; den er, som bekjendt endnu ikke fundet levende ved vore Kyster.

Læocochlis granosa Wood.

Skjønt idetheletaget antaget for en Sjeldenhed, er den i Throndhjemsfjorden meget almindelig paa større Dyb. I sidste Sommer traf jeg den paa alle de Localiteter, jeg besøgte, som oftest i levende Exemplarer, saavel i Fjordens ydre som indre Dele og indsamlede den snesevis.

Bela scalaris Møll.

Blandt Indsamlingerne fra Stadsbygden, fra det større Dyb findes 1 Ex. af denne, som forhen kun var fundet i den arctiske Region og ogsaa der sparsomt.

Bela nobilis Møll.

Af denne ligeledes hidtil kun i den arctiske Region fundne Art toges et Par Explrr. ved Stadsbygden, omkr. 100 F. D. Disse Ex. tilligemed nogle andre ere bestemte af Hr. Herm. Friele.

Meyeria pusilla (M. Sars.)

Af denne, som det synes, sjeldne Art toges 1 Explr. ved Stadsbygden, omkr. 100 F. D.

Buccinum Donovani Gray?

Den under dette Navn af Sars afbildede Form har jeg nu fundet hyppig paa bestemte Localiteter, hvor den altid forekom vel udpræget og ikke sammen med den almindelige *B. undatum*. Det største Ex., som havde levende Dyr, har en Længde af 128 mm.

Buccinum conoideum? G. O. Sars.

Nogle Explrr., som toges paa stort Dyb, stemme ganske vel med denne Form, der hidtil kun var fundet i den arctiske Regions Litoralbelte.

Buccinum Humphreysianum Benn.

Er ikke sjelden og opnaar en ganske betydelig Størrelse; foruden flere andre store Expl. toges et, der har en Længde af 44 mm. og er tydeligt prydet med de Tverbaand, der findes hos *B. finmarchicum*, fra hvilken den dog adskiller sig ved kortere Spir osv.

Sipho Sarsii Jeffr.

Maa nu siges at være en ganske almindelig Art her i Fjorden, ja er maaske den hyppigste af alle Gastropoder paa de større Dybder, ikke i Søtræernes Region, men paa Sand- og Lerbund; den var forhen anseet som en Sjeldenhed. Jeg tog den paa alle Localiteter og indsamlede alene i sidste Sommer omkr. 30 Stkr. Ligeledes opnaar den en ganske betydelig Størrelse; det største, som er beboet af *Pagurus pubescens* Kr. har en Længde af 65 mm. De fleste indeholdt den levende Snegl.

Boreofusus berniciensis King.

Er meget sjeldnere end foregaaende, men forekommer i begge de af Sars omtalte Varieteter, den tykskallede og den tyndskallede. Af den første toges i Korsfjorden paa 260 F. D. et levende Ex. der i Størrelse og alt andet svarer til den af Sars givne Tegning og Beskrivelse.

Echinodermer.

Til de forhen af den Classe i Throndhjemsfjorden fundne 77 Arter (Selsk. Skr. 1879 p. 119) kan jeg efter sidste Aars Undersøgelse føje 3.

Ophioscolex? spinosa nov. sp.

Diagn. *scutellis brachiorum dorsalibus forma (fere ut in O. glaciali) transverse late oblongis et acuminatis, intervallo cutaceo discretis, sed etiam sulco mediano longitudinali bipartitis, ventralibus subquadratis, spinis 4 (ad basin brachiorum 5) crenulatis, cute obtectis, papillis ambulacralibus nullis. Discus spinis sat numerosis, sat magnis superficie dorsali, præsertim ad basin brachiorum in series binas dispositis, instructus.*

Color latericeus; pedes suctorii flavi.

Longitudo brachiorum circiter 140 mm., *diam. disci 20* mm.

Hab. sinu Nidrosiensi, prof. 200 ad 320 orgyarum, in fundo argillaceo.

For nogle Aar siden fandt jeg paa 320 F. D. ved Rødbjerg en usædvanlig stor Arm af en Ophiuride, som var mig ubekjendt; i Sommeren 1880 erholdtes et helt Ex. paa et nærliggende Sted (200 F.) af den her beskrevne Art, hvortil den enkelte Arm henhører. Som det vil sees af Diagnosen, kan Arten, strengt taget, ikke henregnes til Slægten *Ophioscolex*, saadan som den er charakteriseret efter de hidtil kjendte 2 nordiske Arter, navnlig ikke formedelst den piggede Skive. Jeg besidder intet nyere og fuldstændigere Arbeide over Ophiuridernes Systematik end Lütkens „Additamenta ad Hist. Ophiur.“ 3die Afd. 1869. Efter dette kan nærværende Art ikke henføres til nogen anden af de 3 Familier, som der ere opstillede, end den sidste, hvor der „ingen

Forskjel er paa Mundpapiller, Tænder og Tandpapiller" og til dens 2den Afdeling, hvortil kun Slægten *Ophioscolex* henføres, og den kommer saaledes denne Slægt nærmest, skjønt den i andre Henseender stemmer mere med nogle Slægter i den foranstillede Familie. Den største Del af Hudskelettet, Armrygpladerne, Mundskjoldene og Sidemundskjoldene samt Armpiggenes Form træde først frem, naar den bløde Hud, der bedækker alle disse Dele, indtørres; paa denne Hud kan ikke opdages Spor af Skjæl. Radialskjoldene træde ogsaa frem ved Indtørringen i Form af smale, ophøiede Ribber, der hver paa den opadvendte Kant er besat med 6—8 Pigge, som ere noget større end de øvrige paa Skiven, hvilke dog alle ere synlige ogsaa før Indtørringen. De for Slægten egne kloformede Armpigge sees heller ikke paa det Ex. jeg har; men det mangler de yderste Ender af Armene. Den er den største af alle vore Ophiurider.

Ophiactis abyssicola (M. Sars.)

Da jeg i sidste Sommer fandt nogle udvoxne Exemplarer af denne, er jeg bleven overbevist om, at de af mig (l. c. 1879) med Tvivl til den henførte Exemplarer ikke tilhøre den, saameget mere som jeg ogsaa af disse har fundet flere, der ere lidt større end de forhen omtalte; de have altid 6 Arme, men adskille sig forøvr. fra *O. abyssicola* ved næsten runde Armrygplader og brede tungformede Bugplader samt ved Farven.

Ophioglypha gracilis G. O. Sars.

Chria. Vidsk. Selsk. Forh. 1872, p. 18.

Forekom i stor Mængde paa en enkelt Localitet, midtfjords mellem Rødbjerg og Gjedenesset, 280 F. D., Lerbund. Forhen ikke fundet i Throndhjemsfjorden.

Brisinga endecacnemos Asbj.

Et overordentlig stort Ex. toges i de stejle Bjergvægge ved Gjedenesset, ganske nær Land, 150 F. D., mellem Spongier; jeg har ogsaa forhen taget den fastklamret om disse og fundet Brudstykker af dem i Munden, (maaske drager den Næring heraf?).

En Arm toges ved „Storenesset“ og den er saaledes taget paa 5 forskjellige Localiteter i Fjorden.

Goniaster hispidus M. Sars.

Et Par Explrr. toges i sidste Sommer, hvoraf det ene rimeligvis er det største, som nogensinde er fundet, idet det har en Diameter af 90 mm.

Goniaster nidarosiensis n. sp.

Corpus, ventre dorsoque plano, breviter 5 brachiatum, radio minori ad majorem ut 1: $1^1/_2$, ubique granulis minutis rotundatis, etiam in scutis marginalibus, tam superioribus quam inferioribus, densissime obtectum. Pedicellariæ numerosæ, ventrales longissimæ, lineares, præsertim transverse in sulcos ambulacrales sitæ singulam seriem secundum eosdem utrinque formantes, nonnullæ præterea aliæ in alias directiones sparsæ; dorsales in tota superficie, minores. Scuta marginalia, dorsalia 22 (in exemplari sexpollicari), ventralia 24, subquadrata. Papillæ ad sulcos ambulacrales 5—6seriatæ, irregulariter subconoideæ sive subulatæ.

Color viventis animalis in superficie dorsali latericeus; subtus flavescens.

Hab., unico tantum specimine invento, ad promontorium Gjetenes, *profunditate 250 orgyarum, in fundo argillaceo.*

Det eneste Exemplar, som fandtes af denne utvivlsomt nye Art, havde udstrakt, i levende Live en Diameter af 158 mm. Formedelst de med Korn tæt besatte Randplader henhører den til den af Müller og Troschel („System der Asteriden“) opstillede Slægt *Goniodiscus*, der dog senere er inddraget i Slægten *Goniaster*. Sammenlignet med vore øvrige Arter af denne Slægt kommer den nærmest *G. (Astrogonium) granularis* (O. F. Müll.), skjønt den staar mellem denne og *G. phrygianus* (Parel.), navnlig i Omridset, der hverken er fuldt saa regelmæssigt 5kantet som hos den første eller har saa uddragne Arme som den sidste; med den sidste har den desuden tilfælles de langstrakte Pedicellarier, som dog ere endnu længere hos den nye Art og, som Diagnosen udviser, have en ganske anden og særdeles ejendommelig Stilling,

hvori den igjen stemmer noget med enkelte af Müller og Troschel fra tropiske Have eller fra ubekjendt Findested beskrevne Arter af deres Slægt *Goniodiscus*. Fra *G. granularis*, som den meget ligner ogsaa i Farve og Beklædning, i den særdeles trange Bugfure, o. s. v., adskiller den sig endvidere derved, at de smaa Korn, der overalt bedække begge Sider og alle Randplader, her ere runde, ikke fladtrykte og sidde saa tæt, at de ikke saaledes som hos denne paa Oversiden ere samlede i somoftest 6kantede Partier, der gjengive de underliggende Pladers Form; derimod viser hele Undersiden en Fordeling af Papillerne i ligedannede Rhomber. Endelig ere Randpladerne quadratiske, medens de hos *G. granularis* have en meget større Længde fra Skivens Centrum mod Randen, og de største Exemplarer af den sidste opnaa neppe den halve Størrelse af den nye Art.

Anthozoer.

Phellia tubicola Kor. & Dan.
Fauna litoralis, 1877.

Fandtes af og til i Dybvandsregionen, fæstet til Oculiner.

Actinopsis flava Kor. & Dan.
Fn. litoralis 1856.

Ogsaa denne Art er temmelig hyppig i Dybvandsregionen, paa Koraller og *Lima excavata*.

Pennatula distorta Kor. & Dan.
Bidr. til de ved den norske Kyst lev. Pennatuliders Nath. Fn. litoralis 1877.

Blandt de for flere Aar siden gjorte Indsamlinger findes af denne Art nogle overordentlig store Exemplarer, idet det længste er 230 mm., hvoraf Rachis udgjør 140 mm. og et Par andre ere næsten saa store; det første har omkr. 35 Par Blade, af hvilke de længste ere 38 mm. og bære indtil 10 Polyper. Disse Explrr. overgaa adskilligt i Størrelse de største af *P. aculeata*, blandt hvilken de ere tagne i Ørkedalsfjorden, en Fjordarm, der synes at være usædvanlig rig paa Pennatulider, idet jeg der har fundet 7 Arter og alle i større Mængde og Udvikling end andetsteds.

Pavonaria finmarchica (M. Sars).

Virgularia finmarchica Sars, Fn. lit. I, 1856.

Af denne forhen ikke i Throndhjemsfjorden fundne Søfjær fandtes et omkr. 420 mm. l., afbrækket Ex. siddende fastheftet til Skrabenettet; ved Storenesset i Stadsbygden, 150 F. D., Lerbund.

Kophobolemnon Leuckhardtii Køl.

Af denne gjennem hele Fjorden paa de større Dybder almindelige Art, som stadig erholdes saavel ved Bundskrabning som paa Fiskeliner, har jeg faaet det allerstørste Exemplar fra temmelig ringe Dyb; 40 F. Strindfjorden.

Annelider.

Foruden de forhen fundne 16 Arter af Polynoiner har jeg i sidste Sommer truffet

Eucrante villosa Mlmgr.

Malmgren, Nordiska Hafs-Annulater (Öfvers. af Kgl. Vetensk. Akad. Förh. 1865.)

Den forekom ganske hyppigt paa Skjæl- og Lerbund paa de større flade Strækninger i Fjordens indre Dele (ved Tutterøen og Lexvigen) 60—200 F. D.; aldrig derimod i Søtræernes Region.

Leodice Gunneri n.

Nereis madreporæ pertusæ & N. norvegica Gunnerus, N. Vidsk. Selsk. Skrifter 1768. *Leodice norvegica auct.* p. p.

Paa det anførte Sted beskrev Gunnerus denne Nereide, som han antog for en ny Art og tilføjer, at Linné i Skrivelse til ham (1766) ogsaa havde erkjendt den som saadan; til Figuren er vedføjet *Nereis norvegica.* I „Systema Naturæ.“ 12te Udg. 1767 citerer Linné ved sin *Nereis norvegica* kun Gunnerus, Acta nidrosiensia IV, der blev trykt Aaret efter, tilligemed G's Diagnose, hvori anføres, at Segmenternes Antal er 120, noget der varierer hos de enkelte Individer efter Størrelsen. Hvis Linnés Art kun er grundet paa det af G. beskrevne Individ, skulde efter Prioriteten Navnet *Leodice (Nereis) norvegica* Lin.

tillægges den Gunneriske Art, som af nedenstaaende Grunde maa antages at være den samme, som her skal kortelig beskrives og at være specifisk forskjellig fra den, der af senere Forfattere hovedsageligen er benævnet L. *(Eunice, Nereis) norvegica* eller O. F. Müllers *Nereis pinnata & pennata,* og hvortil af Nogle ogsaa *N. madr. pertusæ* Gunn. er henført, eftersom G's Beskrivelse og Afbildningen ikke udviser synderlig Forskjel. Vel omtales den at bebo et fuldstændigt, papiragtigt Rør, men Müller (Zool. dan. & Prodr. Zool. dan. *N. pennata)* antager, at dette kun er tilfældigt, og at Røret ikke tilhører Dyret. Dette er dog ikke Tilfælde. Den bebor altid et papiragtigt Rør, som er forskjelligt formet og snor sig paa forskjellig Maade efter Hulningerne mellem Forgreningerne af *Lophelia prolifera* og *Amphelia ramea*, mellem hvilke denne Nereide udelukkende synes at høre hjemme, hvor disse Koraller forekomme paa større Dyb med levende Dyr. Naar derfor Malmgren (Annulata polych. Spetsb. &c., Öfvers. K. Vet. Akad. Førh. 1867, p. 147) om *Chætopterus norvegicus* siger „*Tubus hujus speciei ad Loph. proliferam, abysso magno inter polypos mire penetrantes sæpe inveni*", da beror dette uden Tvivl paa en Forvexling med Rør af den nævnte Nereide, hvilke man finder saa godt som i enhver Oculin netop paa den anførte Maade („*mire penetrantes*"), og som ganske ligne samme af *Chætopterus norv.*, som derimod neppe lever saaledes, colonivis i Oculiner.

Den nyeste Charakteristik, jeg har af N. *norvegica (N. pennata & pinnata Müll.)*, er af Ørsted (Fortegnelse over Dyr, samlede i Chria.fjorden; Krøyer, Naturh. Tidsskr. 1844), i hvilken anføres, at Gjellerne sidde fra det 7de til 40de Segment og have indtil 13 Flige; dette passer paa de Exemplarer, jeg har undersøgt af denne Art; dog have de større flere og 1 usædvanlig stort Expl. indtil 17 Flige paa de længste Gjeller, som fuldt udstrakte over Ryggen krydse med sine Ender de ligestillede Gjeller fra den anden Side af Dyrets Krop. Blandt de mange, som jeg har undersøgt af *L. Gunneri,* selv de største, er Gjellefligenes Antal i Regelen 6, ofte færre og hos de aller længste i enkelte Tilfælde 8—9; fremdeles naa de, fuldstændigt udstrakte, aldrig

mere end $^1/_4$ af Ryggens Bredde, hvilket dog tillige kommer deraf, at denne er mere convex; men hvad der er det mest iøjnefaldende er, at de, idet de ligeledes begynde omkr. det 6te Segment, altid følge Dyrets hele Krop lige ud til det allerydersteste, Halevedhænget bærende Segment, dette undtaget. Fremdeles er Segmenternes Antal relativt meget færre og altsaa længere end hos *N. norvegica;* dette udgaar allerede af Gunnerus's Beskrivelse; thi hans *N. madr. pertusæ* har færre (120) Segmenter end Müllers *N. pennata* (126), der dog er meget kortere; hos det største Ex., jeg har undersøgt af *norvegica* (175 mm.), tælles 160 Segmenter, hos et lige stort af *Gunneri* 108 og hos det allerstørste af den sidste, hvilket er 410 mm. og saaledes viser, at den uden Sammenligning er den længste af alle vore Annelider, tælles kun omkr. 200. Fremdeles er Halsleddet hos *Gunneri* større ogsaa i Forhold til de øvrige Segmenter, idet det er saa langt som 3—4 følgende. Børsterne, saavel de øvre *(setæ spinosæ)* som de nedre *(s. falcatæ)*, ere mere forlængede end hos den almindelige *norvegica*, navnlig er Yderleddet *(falx)* paa de sidste af en mere langstrakt Form, og de øvre Børster have en længere, noget drejet Spids. Dyrets Grundfarve er somoftest hvid, skinnende mest i det blaa, men forøvrigt i alle Regnbuefarver, endnu meget stærkere end hos den almindelige *norvegica*; Gjellerne ere blodrøde. En constant Varietet, som af og til fandtes blandt den normale, er teglstensrød el. brunrød, under gulagtig.

Gunnerus anfører, at han har fundet sit Exemplar i en *Madrepora pertusa* (*Loph. prolifera*) med levende Polyper, som var ham tilsendt fra Stadsbygden; her forekomme ogsaa disse Oculiner i overordentlig Mængde tilligemed *Amphelia ramea*, ligesom paa flere andre Steder i Fjorden, og de beboes alle af en Mængde af den omtalte Nereide; sandsynligvis forekommer den paa samme Maade paa mange andre Steder.

Leodice Gunneri adskilles altsaa fra den som *L. norvegica* mest bekjendte Art, der maaske rettest burde benævnes *Leodice Mülleri*, ved færre Segmenter, større Halsring, trindere Krop, kortere og med færre (3—8), Flige besatte Gjeller, der sidde

fra det 6te til det næstsidste Segment, dette inclusive; fremdeles ved Farven og sin langt betydeligere Størrelse. Den bebor et ubedækket, papiragtigt Rør uden bestemt Form, hvori Dyret kan ligge bugtet i forskjellige Retninger. Den lever kun paa stort Dyb, 100—250 F. D.

Ammotrypane aulogastra H. R.

H. Rathke, Beitr. zur Fauna Norwegens 1840, Nov. act. nat. cur. XX.

Forekommer, skjønt ikke meget hyppigt, paa adskillige Steder i Fjorden; især traffes den ved Tutterøen, paa faa Favnes Dyb.

Ophelia limacina (H. R.)

Ammotrypane limacina, H. Rathke.

Findes ikke sjelden under Stene i Fjæren ved laveste Vandstand, saasom i Bugten ved Stadsbygden, Gjedenesset osv.

Travisia Forbesii Johnst. Malmgr.

Ammotrypane oestroides, H. Rathke.

Denne Art har jeg ikke fundet hyppig; jeg tog den i sidste Sommer ved Stadsbygden, omkr. 40 F. D.

Scalibregma inflatum H. R.

Fandtes i faa Exemplarer ved Rødbjerg, paa 10 a 20 F. D.

Arenicola ecaudata Johnst. Malmgr.

A. Boeckii, H. Rathke.

Denne Art, som først fandtes ved Throndhjem af Rathke, har jeg kun en Gang fundet i et enkelt Exemplar.

Ephesia gracilis H. R.

Ogsaa denne Art toges kun i et enkelt Exemplar, ligeledes ved Stadsbygden.

Trophonia plumosa (Müll.)

Almindelig især paa ringe Dyb, mellem Laminarierødder, *Mytilus edulis* og Serpuler, men ogsaa, skjønt sjeldnere, paa større Dyb.

Flabelligera affinis M. Sars.

Bidr. til Søedyrenes Naturhist. 1829.

Siphonostoma vaginiferum H. Rathke.

Forekommer hyppigt paa ringe Dyb paa lignende Localitet som foregaaende Art og tildels i Selskab med den.

Brada inhabilis (H. Rathke).

Denne Art er en af de hyppigst forekommende af denne Familie, især paa større Dyb.

Chloræma pellucidum M. Sars.

Bidr. til Kundsk. om Chria.fjordens Fauna, Mag. f. Naturvidsk. 1873.

Kun 1 Par Exemplarer fandtes ved Gjedenesset paa omkr. 12 F. D. — En anden, muligens ny Art af denne Slægt, der havde overordentlig lange Børster og var af en stærk grøn Farve, toges paa stort Dyb, siddende paa Oculiner, medens den forannævnte lever paa Dyndbund.

Chætopterus Sarsii C. Boeck.

Paa Grunden ved Gjedenesset, 10—20 F. D. forekom denne ellers ikke meget almindelige Annelide i overordentlig Mængde; forladte Rør fandtes ofte af mere end 1 Fods Længde; disse beboedes gjerne af *Lepidonotus squamatus*, sjeldnere andre Polynoiner men ogsaa i et Rør med iboende, levende *Chætopterus* fandtes tillige en temmelig stor *Nychia cirrosa*.

Aricia norvegica M. Sars.

Denne Art fandtes af og til paa de større Dybder.

Aarsberetning for 1880.

Til

Kongen!

Direktionen for det Kongelige norske Videnskabers Selskab aflægger herved underdanigst Beretning om Selskabets Virksomhed i 1880.

Den 21de Januar, Deres Majestæts høie Fødselsdag, høitideligholdtes Selskabets aarlige Fest ved et Foredrag af Vicepræses om „Rettens Oprindelse og Udvikling." Foredraget findes indtaget i Throndhjems Adresseavis No. 19, 20 & 21 1880.

I forrige Aarsberetning er anført, at Selskabets Byggeforetagende havde foranlediget en Merudgift udover de Byggemidler, som havdes til Disposition, af Kr. 8333.57, hvoraf dog Kr. 4000 ere dækkede ved et af Storthinget bevilget, extraordinært Bidrag af Statskassen. Restbeløbet havde man i det væsentlige haabet at tilveiebringe ved et til det af Staten ydede Beløb svarende Bidrag af Throndhjems Sparebank, hvorom man havde indgivet Andragende. Dette Haab har imidlertid slaaet feil, idet Sparebanken ikke har seet sig istand til at imødekomme Andragendet. Hvorledes den omhandlede Merudgift saaledes endeligen skal dækkes, er for Tiden under Overveielse inden Direktionen, men endnu ikke afgjort.

I Generalforsamling den 22de Marts besluttedes til Reiser i naturhistorisk Øjemed anvendt:

Deres Majestæts Bidrag til Selskabet	Kr. 400.00
samt desuden af Selskabets Kasse	- 100.00
ialt	Kr. 500.00

Dette Stipendium har været tilstaaet Hr. Konservator Storm, som har anvendt det til Fortsættelse af sine Undersøgelser af

Dybvandsfaunaen i Throndhjemsfjorden. Konservatoren bemærker om Resultatet af disse, at, skjønt Antallet af de af ham under hans Undersøgelser i Sommerens Løb indsamlede Arter, som ikke forhen havdes i Selskabets zoologiske Samling, selvfølgelig ikke er saa stort som i de første Aar, er der dog nogle af dem, som forhen ikke er fundne søndenfor den arktiske Region, og nogle, som han antager at være nye for Videnskaben. Forøvrigt henvises til den i Aarsskriftet indtagne Afhandling af Hr. Storm: Bidrag til Kundskab om Throndhjemsfjordens Fauna.

I ovennævnte Generalforsamling bevilgedes endvidere til arkæologiske Undersøgelser Kr. 240, hvoraf dog kun omtrent Halvdelen har været anvendt, idet Oldsagsamlingens Bestyrer kun har kunnet foretage mindre Reiser, eftersom han den største Del af Sommerferien var optaget af Gravninger, og det forøvrigt ikke har været muligt at finde nogen dertil skikket Mand, som havde Anledning til at benytte det tiloversblevne af Stipendiet. Dog har Oldsagsamlingens Bestyrer fra sine Reiser i Inderøen, Sparbuen, Værdalen og Skogn indbragt til Samlingen 13 Nr. af Oldsager, henliggende paa Gaardene, hvoriblandt 2 af de bedste iaar indkomne Oldsager fra Stenalderen.

Selskabet har i 1880 udgivet Aarsskrift for 1879 indeholdende:

1. Faste Fornlevninger og Oldsagfund i Søndre Throndhjems Amt af K. Rygh.
2. Bidrag til Kundskab om T.hjemsfjordens Fauna af V. Storm.
3. Nogle Forøgelser til den zoologiske Samling af Vertebraternes Række af V. Storm.
4. Direktionens Aarsberetning for 1879.

Ialt henved 9 Ark.

Bibliotheket har, ligesom de to foregaaende Aar, været aabent til Udlaan 5 Dage i Ugen, samtidigt med Læseværelset. Udlaansdagenes Antal har været 198, i hvilke der er skeet 956 Udlaan, indbefattende c. 1500 Bind og Hefter. Laantagernes Antal har været 175. Til det herværende Athenæum har ligesom tidligere været udlaant endel Tidsskrifter til Udlæggelse i sammes Læseværelse. Bibliotheket er i Aarets Løb forøget med c. 250 Verker, deri indbefattet Tidsskrifter og Fortsættelser.

De enkelte Bind og Hefter udgjøre c. 470. Tilvæksten har efter Fag været omtrent følgende:

Theologi 11 Verker 18 Bind, Lovkyndighed 4—6, Medecin 18—22, Filosofi 4—4, Pædagagik 7—64. Mathematik 15—33. Naturhistorie 14—30, Fysik og Chemi 12—14, Økonomi 9—12, Sprogvidenskab 20—31, Underholdende Læsning 7—9. Historiske Videnskaber 62—112, Literærhistorie 12—25, Lærde Selskabers Skrifter 37—66, Skrifter af blandet Indhold 15—26.

Af disse Skrifter ere c. 70 indkomne ved Kjøb, Resten som Gave. En Fortegnelse over Gaverne vil blive optaget i Aarets trykte Katalog. Manuskriptsamlingen har ikke i Aarets Løb modtaget nogen væsentlig Forøgelse.

Oldsagsamlingen har i 1880 havt en Tilvækst af 185 Nr. (Katalognr. 2348—2532). Fordelt efter Fundenes Alder kommer af denne Tilvækst 9 Nr. paa Stenalderen, 12 Nr. paa Broncealderen, 24 Nr. i 11 Fund paa den ældre Jernalder, 117 Nr. i 40 Fund paa den yngre Jernalder, 4 Nr. paa den kristelige Middelalder, 19 Nr. paa Tiden efter Reformationen. Blandt de indkomne Sager fremhæver Samlingsbestyreren 2 Knive af Skifer, 1 fra Bøleseter i Flatanger, et rigt Findested for Skifersager, og 1 do. fra Brødreskift i Stadsbygden, hvilken sidste er et særdeles vel bevaret og godt Exemplar; fremdeles en Øxe med ufuldendt Skafthul af den i det nordenfjeldske særlig hyppig forekommende smukke Form N. O. 37, fra Sundnes, Inderøen.

Som det mærkeligste af Aarets Tilvækst anser dog Samlingsbestyreren 2 nye Gravfund fra Broncealderen fra Todnes i Sparbuen, som bekjendt det eneste Sted i det nordenfjeldske Norge, hvor der hidtil er fundet Grave fra denne Tidsalder. Samlingen eier nu 6 Gravfund af Oldsager tilligemed endel Kranier fra denne Gaard; de ere alle forærede Samlingen af Foreningen til norske Fortidsmindesmærkers Bevaring.

Fra ældre Jernalder er foruden flere mindre eller daarligt vedligeholdte Fund indkommet et større fra Salthammer ved Levanger, især karakteristisk ved et meget eiendommeligt Glasbæger. — Den overveiende Del af Tilvæksten tilhører som sædvanlig den yngre Jernalder. Blandt større og værdifuldere Fund

kan fornemmelig nævnes de fra Grindberg i Stod, Susey i Sparbuen og Vollan i Kvikne, hvoraf især det sidste er betydeligt; som almindelig med Fund fra Kvikne og Opdal bestaar det kun af Jernsager. Desuden fortjener at nævnes en Spiseske af Ben, der er funden under Gravninger i en Gade i Throndhjem, med rige og sjeldne Ornamenteringer, og som rimeligvis maa henføres til denne Periodes Slutning. — Til Sager, som sjelden findes i Norge, hører ogsaa to Spiseskeer af Sølv fra Middelalderen.

Over den hele Tilvækst vil der, som sædvanlig, blive trykt en udførlig Beskrivelse i næste Aarsberetning fra Foreningen til norske Fortidsmindesmærkers Bevaring, hvor der ogsaa vil blive leveret Afbildninger af enkelte af de merkeligere Gjenstande. — Som et Bevis paa, at det Arbeide der fra Selskabets Side i de senere Aar er blevet ofret paa at indsamle og bevare Oldsager fra det nordenfjeldske Norge, ikke har været frugtesløst, kan anføres, at Samlingen i 1870 talte omtrent 600 Nr. og ved Udgangen af 1880 over 2500 Nr., saaledes at den i Løbet af 10 Aar er vokset til over det firedobbelte.

Den zoologiske Samling er forøget med 7 Exemplarer af udstoppede Pattedyr, hvoriblandt et Elgsdyr og et Par yngre Individer af den sjeldne *Delphinus albirostris*, som blev fanget i Throndhjemsfjorden sidste Høst. Fuglesamlingen er forøget med 22 Exemplarer, der (foruden 4 udenlandske) repræsentere tildels almindelige Arter i forskjellige Dragter, som forhen ikke fandtes i Samlingen. Antallet af de i det sidste Aar erholdte Fiske udgjør 16, hvoraf de fleste ere fra Throndhjemsfjorden og tildels ere nærmere omhandlede i Konservatorens ovennævnte i Aarsskriftet indtagne Afhandling. De udenlandske Pattedyr og Fugle ere tilligemed nogle udenlandske Koraller og Konkylier skjænkede Samlingen af Private, hvorover Fortegnelse er meddelt i Stedets Aviser. Ved Bytte med Tromsø Musæum er erholdt endel arktiske Mollusker, medens lavere Sødyr af flere Dyreklasser samt Fiske, som ovenfor anført, ere indsamlede under Konservatorens Undersøgelser i Sommerens Løb. Til Samlingens Vedligeholdelse ere forskjellige Arbeider udførte; saa-

ledes ere de fleste Spirituspræparater forsynede med ny Spiritus, den hele Fuglesamling forsynet med nye Etiketter o. s. v.

Begge de forannævnte Samlinger have som tidligere været aabne for Publikum regelmæssig 2 Gange ugentlig og stadig havt et talrigt Besøg.

Mineralsamlingen er i Aarets Løb forøget med endel Mineraler fra kaliforniske Findesteder, skjænkede af Handelsmand Larsen paa Aleuterne samt et Par smaa Guldstuffer fra Andreas By i Dekota i Nordamerika. Samlingen har været aaben for Publikum til de samme Tider som Oldsagsamlingen og den zoologiske Samling.

Selskabets Mynt- og Medaillesamling er i 1880 forøget med 740 Mynter (6 af Guld, 545 af Sølv, Resten af andre Metaller,) 96 Medailler (89 af Sølv, Resten af andre Metaller,) 8 Jettons og 31 Pengesedler. Indkjøbt er 1 Sølvmedaille, 11 Sølvmynter og 1 Jetton; ved Bytte med Dubletter af Selskabets Samling er erhvervet 6 Medailler, 1 Guldmynt, 6 Sølvmynter og 1 Kobbermynt.

Fra Deres Majestæt har Samlingen gjennem Hr. Intendant, Kammerherre Holst modtaget 1 Exemplar af Belønningsmedaillen for norsk Haandværk, Kunstflid og Industri, fra Hr. Kammerherre Holst 2 Fotografier af norske Mynter og Medailler, udstillede i Paris 1879, og fra Direktionen for Norges Bank 3 Guldmynter, 84 Sølvmedailler og 482 Sølvmynter, ved hvilken betydelige Gave saavel Medaille- som Myntsamlingen for flere Landes Vedkommende har erholdt en værdifuld Forøgelse, samt 18 Exemplarer af de af Banken siden dens Oprettelse udgivne, men nu inddragne og præskriberede Pengesedler. Resten er indkommet som Gave fra 39 forskjellige Givere, over hvilke Fortegnelse er indrykket i Byens Aviser. Samlingens Beholdning ved Udgangen af 1880 var foruden 530 norske Brakteater og 151 Pengesedler fra forskjellige Lande, 720 Medailler og Medailleaftryk (18 af Guld, 297 af Sølv) samt 7025 Mynter og Jettons (39 af Guld, 3997 af Sølv), ialt 8426. I de sidste 5 Aar er Samlingen forøget med noget over 2000 Stkr. Samlingen har været aaben for Publikum 1 Gang ugentlig og været jevnlig besøgt.

Da Selskabet havde været afskaaret Adgang til ved nogen

særlig Foranstaltning at feire dets Stifter Gerhard Schønings Minde paa Hundredeaarsdagen efter hans Død den 18de Juli 1880, og man havde bragt i Erfaring, at Hr. Kammerherre Worsaae i Kjøbenhavn var i Besiddelse af et Originalportræt af Schøning, som formentlig er det eneste nu existerende, besluttede Direktionen at anmode Hr. Kammerherren om Tilladelse til at lade et lithografisk Portræt udføre efter dette Maleri. Anmodningen blev med Beredvillighed efterkommet, og man har saaledes seet sig istand til at lade medfølge nærværende Aarsskrift et lithograferet Portræt af Schøning, der er udført hos Tegner & Kittendorf i Kjøbenhavn.

Ifølge Selskabets Statuter afholdtes den 29de September Generalforsamling til Valg paa Præses, Vicepræces og et Medlem af Direktionen istedetfor medundertegnede Rektor Petersen. Valget havde det Udfald, at de udtrædende gjenvalgtes. I samme Generalforsamling valgtes til Revisorer d'Hrr. Justitssekretær Ertzaas og Adjunkt Schulz. Af Direktionens ordinære Medlemmer er Præses og Skoledirektør Bonnevie for Tiden fraværende som Medlemmer af det nu forsamlede Storthing, hvorfor denne Beretning medundertegnes af de i deres Sted af Generalforsamlingen indvalgte Suppleanter i Direktionen Direktør A. Schøyen og Apotheker J. Brun.

Selskabets Formue ved Udgangen af 1880 udgjorde:

Hammers Legat i Panteobligationer	Kr.	75,138.00
Poulsens do. i do.	-	17,809.00
do. do. i Statsobligationer	-	7,420.00
Aas' & Hustrues Legat i Panteobligationer . .	-	12,000.00
Hammers Legats Rentefond i Sparebanken . .	-	7.89
Poulsens do. do. i do. . .	-	156.13
	Kr.	112,531.02

Aarets Indtægter og Udgifter var i det væsentlige følgende:

Indtægt:

Hs. Maj. Kongens Bidrag	Kr.	400.00
Statskassens Bidrag	-	4,000.00
Throndhjems Sparebanks Bidrag	-	1,888.00

Kontingent af 154 Medlemmer	Kr.	616.00
Renter af Selskabets Obligationer.	-	5,458.85
Udbytte af den Hjelmstjerne-Rosencroneske Stiftelse	-	1,385.00
Forpagtningsafgift af Selskabets Tomt	-	119.00
Salg af Selskabets Skrifter	-	31.78
Diverse Indtægter	-	50.66
Samlingernes Beholdninger fra 1879.	-	206.99
	Kr.	14,156.84

Udgift:

Lønninger	Kr.	4,480.00
Bibliotheket	-	1,113.50
Den zoologiske Samling	-	1,224.71
Oldsagsamlingen	-	207.72
Oldsagsamlingens Bibliothek	-	52.80
Mineralsamlingen	-	28.88
Myntsamlingen	-	120.87
Stipendier	-	630.00
Udgivelse af Skrifter	-	543.65
Renter tillagte Kapitalerne	-	1,436.19
Afdrag og Renter	-	1,890.61
Skatter og Grundafgifter.	-	670.47
Lys, Brænde og Renholdelse	-	366.91
Arbeider ved Bygningen og Anskaffelse af Inventarium	-	181.34
Tilfældige Udgifter.	-	571.91
Efter Revisionsantegnelser	-	0.60
	Kr.	13,520.16

Idet Selskabet ved sin undertegnede Direktion aflægger denne Beretning, beder det sig i Underdanighed bevaret i Deres Majestæts Bevaagenhed.

Throndhjem i Direktionen for det Kongelige norske Videnskabers Selskab. Marts 1881.

K. L. Bugge. K. Rygh. H. H. Petersen.
A. Schøyen. Johan Brun.

I. Richter.

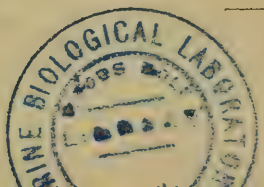

MBL WHOI Library - Serials
5 WHSE 04077